

...geluk...

106E JAARGANG — NO.: 220 ZATERDAG 23 SEPTEMBER 1989

AMIGOE

Prêkè

Oppositieleden: Wij waren lekker wél vroeg thuis!

■ *LA PAZ - President Jaime Paz Zamora (links) van Bolivia was aanwezig bij het oogstfeest van de Aymara-indianen en bracht daarbij het voorgeschreven offer aan de Zon. Het was voor het eerst dat een president aan een dergelijke plechtigheid deelnam.*

SJEVARDNADZE EN BAKER AAN TAFEL

Hoop op nieuwe overeenkomsten tussen SU en VS

Moskou bereid START te ontkoppelen van Starwars

JACKSON HOLE - De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken, James Baker, en zijn Sovjetcollega Edoeard Sjevardnadze zijn vrijdag in het bergdorpje Jackson Hole, in de Amerikaanse staat Wyoming, besprekingen begonnen. Baker die de besprekingen opende, zei dat de betrekkingen tussen de Sovjetunie en de Verenigde Staten in een nieuw stadium zijn beland dat zou kunnen leiden tot nieuwe overeenkomsten. **Gebleken is dat Moskou bereid is de koppeling van het START- overleg met het Amerikaanse Starwars- plan te laten vallen.**

"Ik geloof echt dat de betrekkingen tussen de VS en de SU een nieuwe fase zijn ingegaan. Er is een nieuwe openheid en oprechtheid in onze relatie en ik denk dat we in staat zijn nieuwe stappen te nemen", aldus Baker. Een groot aantal onderwerpen zal tijdens de besprekingen die tot zondag duren de revue passeren.

BRIEF SU-LEIDER

Als basis voor de besprekingen ligt een negen pagina's tellende brief van Gorbatsjov aan Bush over wapenbeheersing. Na een plenaire zitting hadden Sjevardnadze en Baker vrijdag een persoonlijk onderhoud en werden de delegaties opgesplitst in kleinere werkgroepen die zich over verschillende onderwerpen zullen buigen.

Aan de orde komen onder meer regionale kwesties, zoals Afghanistan, Centraal Amerika, Kampuchea en het Midden Oosten. Maar ook problemen als internationaal terrorisme en drugsbestrijding zullen worden besproken.

DATUM TOP

Ook is het de bedoeling dat er een datum wordt afgesproken voor een topontmoeting tussen de president van de SU, Michail Gorbatsjov, en de Amerikaanse president, George Bush. Deze zei donderdag te verwachten dat de top volgend jaar zal plaatsvinden.

Wat het ontwapeningsoverleg betreft is het zo dat de SU een verdrag over de beperking van de strategische bewapening (START) niet meer koppelt aan een akkoord inzake een antiraketsysteem in de ruimte, wat ook bekend is als Starwarsplan maar dat officieel wordt aangeduid met SDI. De koppelling van START en SDI belemmerde tot nu toe de voortgang van de in 1985 in Geneve begonnen START-onderhandelingen.

POSITIEF

Dit lijkt een positieve ontwikkeling, aldus Amerikaanse regerings- functionarissen. Men voegde er wel aan toe dat er meer gesprekken nodig zijn om opheldering te krijgen over Moskou's opstelling. De verschuiving in het Sovjet- standpunt lijkt vooralsnog de belangrijkste oogst van de eerste dag van het overleg van de ministers Sjevardnadze en Baker.

Ruding houdt slag om arm

WASHINGTON - **De Nederlandse minister Ruding heeft er moeite mee een derde ambtstermijn als bewindsman op Financien volledig uit te sluiten.** Hij mag dan in het verleden herhaaldelijk hebben gezegd twee termijnen mooi te vinden, maar vrijdag hield hij in Washington op omzichtige wijze een slag om de arm. Ruding sprak met de internationale pers in zijn functie van voorzitter van het Interimcomite van het Internationale Monetaire Fonds (IMF), dat zondag zijn halfjaarlijkse vergadering houdt. Op de vraag of hij deze post op de vergadering van april volgend jaar nog steeds zal bekleden, antwoordde Ruding: "Dat weet ik niet".

ZEKER ELF DODEN

Woedend Londen: buigen niet voor terreur

IRA verantwoordelijk voor aanslag Britse militairen

DUBLIN - Bij een bomaanslag van het verboden Ierse republikeinse leger (IRA) op de muziekschool van het Britse Korps mariniers in de Zuidoostengelse plaats Deal (in het graafschap Kent) zijn vrijdagochtend minstens elf militairen gedood. Naar verwachting zal het dodental nog stijgen, aangezien enkele van de 22 gewonden in levensgevaar verkeren.

De muziekschool, die onderdeel uitmaakt van de kazerne, bestond uit drie verdiepingen. De bom ontplofte toen de militaire kapel aan het oefenen was. Het gebouw veranderde in een puinhoop, waaronder talrijke soldaten bedolven raakten. De explosie was tot op een afstand van drie kilometer te horen. In de wijde omgeving sneuvelden ruiten van woonhuizen. De reddingswerkers moesten thermische meetinstrumenten gebruiken om slachtoffers op te sporen. Verder werden hijsinstrumenten aangevoerd vanaf het bouwterrein van de kanaaltunnel.

In een verklaring die later op de dag werd verspreid in de Ierse hoofdstad Dublin eiste de IRA de terugtrekking van de Britse troepen uit Noord-Ierland. "Mevrouw thatcher (de Britse premier, red.) bezocht onlangs Ierland met een oorlogsboodschap in een tijd waarin wij vrede willen", aldus de verklaring. "Nu hebben wij op onze beurt een tegenbezoek gebracht aan de Koninklijke mariniers in Kent. Maar wij zijn nog altijd uit op vrede en wij willen bovendien dat de Britse regering ons land verlaat".

De IRA heeft al herhaaldelijk aangekondigd er een "bloedige zomer" van te maken bij wijze van herdenking van de komst van de Britse troepen in Noord-Ierland twintig jaar geleden. Het is de eerste keer in tien jaar tijd dat Britse militaire muzikanten het doelwit zijn van een IRA-aanslag.

DIALOOG

Nauwelijks zes uur na de bomaanslag op de kazerne in Deal verklaarde de politieke tak van de IRA, de Sinn Fein, dat Groot-Brittannie het initiatief moet nemen tot besprekingen. "Instemming met een dialoog zou betekenen dat de Britse regering een flinke bijdrage aan de vrede zou leveren die mensenlevens zou besparen", aldus voorlichter Danny Morrison in de verklaring. "Alle doden die verband houden met de militaire bezetting van Ierland zijn tragedies die voorkomen zouden kunnen worden als de Britse regering haar koloniale politiek ten opzichte van Ierland zou wijzigen", zo stelde hij.

Premier Margaret Thatcher, die onderweg van Tokyo naar Moskou op de hoogte werd gebracht van de bomaanslag, zei zeer geschokt te zijn en bood haar condoleances aan aan de nabestaanden. De Ierse premier Charles Haughey gaf in een boodschap aan zijn Britse ambtgenote blijk van "woede" over de aanslag.

NIET WINNEN

De Britse minister van Defensie, Tom King, die per helicopter een bezoek bracht aan de getroffen kazerne, gaf als commentaar dat de Britse regering niet van zins is toe te geven aan terrorisme. "Mensen die zulke gruwelijkheden begaan tegen jonge musici die miljoenen mensen in binnen- en buitenland vreugde brengen zullen niet winnen", aldus King.

Sinds in 1968 de strijd in Noord-Ierland weer oplaaide, zijn er bijna driedzuizend mensen door geweld om het leven gekomen. De IRA-aanslag in Kent is de vierde van dit jaar.

■ *WASHINGTON - Ex-president Jimmy Carter van de Verenigde Staten stond de pers te woord nadat hij in het Pan American union-gebouw een ontmoeting had gehad met de Jao Baena Soares. Carter lichtte bij die gelegenheid de secretaris van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) in over zijn recente bezoek aan Nicaragua. Carter had voor dit gesprek met de pers een toepasselijke achtergrond gekozen: het standbeeld van Augusto Sandino, aan wie de Sandinisten hun naam ontlenen.*

Aruba 1996

WILLEMSTAD—Tijdens de persconferentie gisteravond in de VIP-room van de luchthaven Hato ging minister De Koning van Nederlands Antilliaanse en Arubaanse Zaken in op de discussie die op Aruba losgebarsten zou zijn over het magische 1996: het jaar waarin Aruba onafhankelijk zou moeten worden.

De minister hierover: "Dat is ooit overeengekomen en opgenomen in het statuut."

Op de vraag of er een geval denkbaar is, waarin deze bepaling van spoedige onafhankelijkheid veranderd kan worden, antwoordde De Koning: "Dit statuut is door de drie landen ondertekend geworden. Bepalingen daarin kunnen veranderen, als alle drie de landen dat willen."

Mist

MUNCHEN - In dichte mist zijn zaterdag bij kettingbotsingen op verschillende snelwegen in Beieren meer dan 270 auto's op elkaar gebotst. Hierbij raakten ten minste zestien mensen zwaargewond.

Volgens de politie werden de ongelukken waarschijnlijk veroorzaakt doordat de automobilisten ondanks de mist met een te hoge snelheid te dicht op elkaar bleven rijden. De botsingen gebeurden in mist met een zicht van minder dan vijftig meter op de snelweg bij Nurnberg-Munchen, Stuttgart-Munchen en Nurnburg-Wurzburg. Het verkeer op de rijstroken in beide richtingen stond urenlang vast, op een bepaald moment waren de files twintig kilometer lang.

VANDAAG AANVRAAG EEG-STEUN

Premier terug van Bovenwinden

'Eerst acute hulp bieden, dan praten over financiële steun'

WILLEMSTAD — Minister President Liberia-Peters is gisteravond omstreeks kwart voor tien samen met het hoofd van de dienst Sociale Zaken Monte Horsford en het adjunct-hoofd van DOW Reno Pietersz, teruggekeerd van haar inspectiereis naar de Bovenwinden. Zij zegt:

"Accute hulp is nu geboden. Er is dringend behoefte aan zinkplaten, hout, nagels en zeil om beschadigde woningen regenvrij te maken. Het is onmogelijk dat de schatkist van de Nederlandse Antillen zelf de hulpverlening dekt. De schade is daarvoor te groot. Vandaag hebben Horsford, Pietersz en departementshoofd van Ontwikkelingssamenwerking James een bespreking met de vertegenwoordiger van de EEG op de Antillen over steun uit het fonds voor noodhulp.

Op het voorstel van minister De Koning van Nederlands Antilliaanse en Arubaanse Zaken om hulp te verlenen uit de KABNAA-pot mits duidelijk is welke schade de verzekering dekt en mits er goede zakelijke afspraken gemaakt worden, reageerde de premier positief, maar zij benadrukte wel dat door uitgebreid besprekingen te voeren over op welke wijze wat gefinancierd gaat worden, de nood op de bovenwinden alleen maar groter wordt. De acute hulp zou voorrang moeten hebben.

De premier en de beide diensthoofden willen voorzichtig zijn met het noemen van het schadebedrag dat Hugo aan de Antilleneilanden presenteerde. De exacte omvang van de schade is nog niet bekend. Verschillende bedragen oplopend tot 12 miljoen gulden werden genoemd. Maar men moet er rekening mee houden dat het om een uiteindelijk bedrag gaat dat "bepaald meer" is dan die eerder genoemde bedragen, aldus de bewindsvrouwe.

Ook moet men er op rekenen dat er sprake is van veel verborgen mankementen.

Liberia-Peters wist te vertellen dat op Saba het merendeel der beschadigde huizen verzekerd is, op Saba zouden er veel niet-verzekerde huizen getroffen zijn en op Sint Maarten zou het om een 'half-half' verhouding gaan.

De premier erkent dat Hugo de Antilliaanse financiële status een flinke deuk heeft gegeven. Niet alleen zijn namelijk gebouwen beschadigd, maar ook heeft de stroomvoorziening en de infra-stuctuur veel te lijden gehad. De pieren van de havens zijn stuk geslagen zodat het voorlopig voor schepen moeilijk aanleggen is. Dit treft vooral vrachtschepen en toeristische vaartuigen.

De minister-president en de twee ambtenaren waren bereid om 's avonds laat in de VIP-room enkele leden van de pers te woord te staan.

Parlementslid Maij-Weggen over de Antillen:

Huidige staatkundige status gunstig voor Europa ná 1992

WILLEMSTAD —De huidige plaats die de Nederlandse Antillen binnen het koninkrijk innemen, is zeer gunstig wanneer de grenzen binnen Europa in 1992 opengaan. De Antillen hebben nu als 'geassocieerd lid' een 'natuurlijke ingang' op de Europese markt. Door het opheffen van de grensbarrières binnen Europa ontstaan een veel grotere afzetmarkt en nieuwe handelsmogelijkheden voor beide landen.

Dit zei R. Maij-Meggen, vice-voorzitter van de Christen-Democratische fractie (waartoe onder andere het Crhisten-Democratisch Appel, CDA, van Nederland behoort) in het Europees parlement. De vice-voorzitter is twee dagen op Curaçao om de banden met de Nederlandse Antillen te verbeteren.

ZEEF

Volgens Maij-Weggen is er nu nauwelijks rechtstreeks contact tussen de EG en de Nederlandse Antillen. Alles wordt via Nederland geregeld en dit is niet vreemd gezien de staatkundige structuur. 'De handelscontacten en goederenstroom via Nederland leveren vaak extra problemen op omdat ze als het ware eerst door de Nederlandse zeef moeten en vervolgens de EG bereiken', meent Maij-Weggen.

De samenwerking tussen de EG en de Nederlandse Antillen is op dit moment vooral gericht op ontwikkelingsprojecten die door de Gemeenschap worden gefinancierd. In de toekomst moeten de Nederlandse Antillen alle kanalen bevaren om zoveel mogelijk te profiteren van de éénwording van Europa.

VERTEGENWOORDIGER

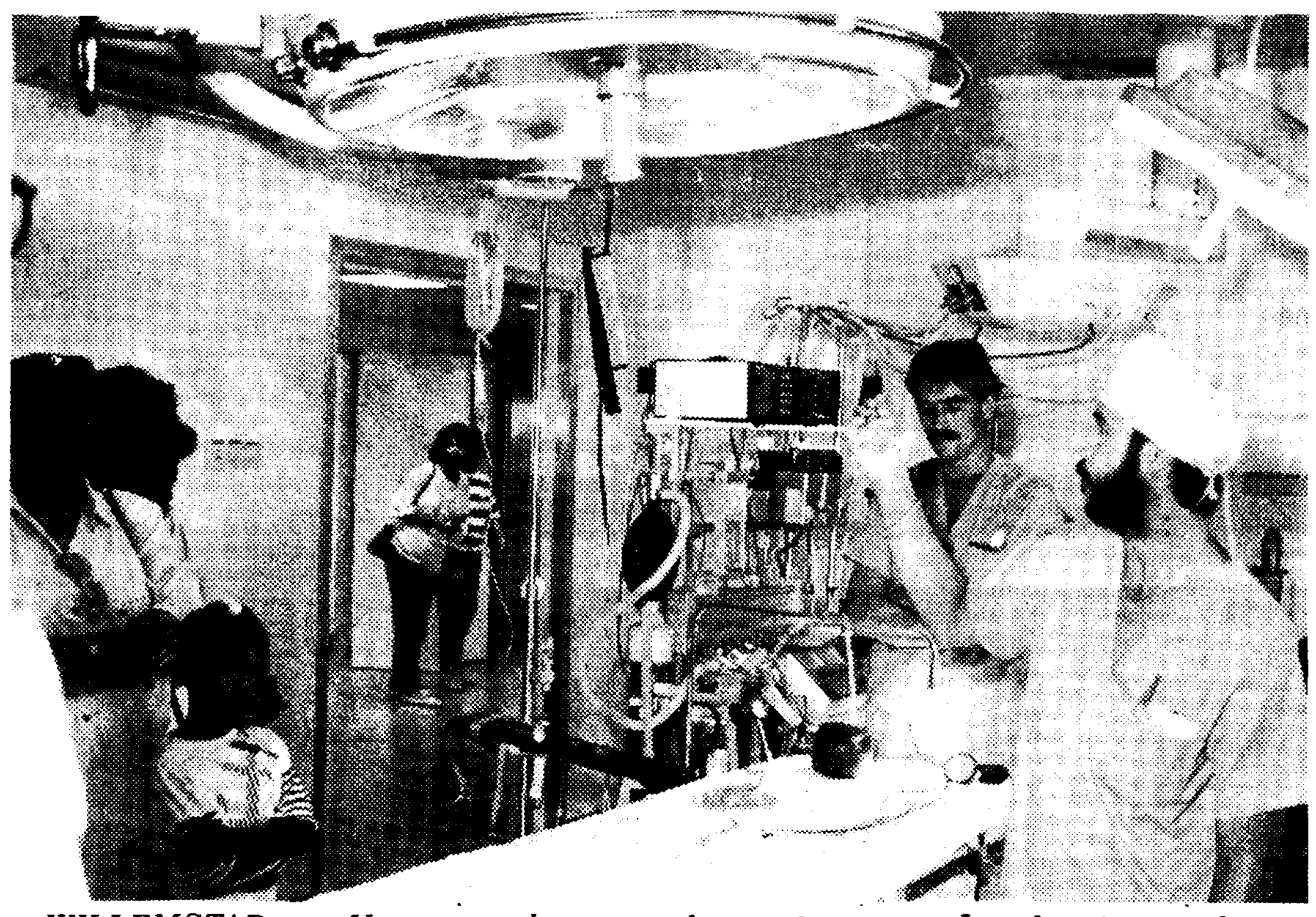
Maij-Weggen denkt hierbij aan een permanente vertegenwoordiger voor de Nederlandse Antillen in Brussel waar de EG zetelt. Die zou ook goede contacten kunnen aanknopen en vasthouden met leden van het Europees parlement. De Amigoe publiceerde vorige week zaterdag een uitvoerig artikel over de mogelijke aanstelling van een Nederlands-Antilliaanse vertegenwoordiger in Brussel. Premier Maria Liberia-Peters is daarvan een groot voorstandster, nadat de speciale commissie daarover positief had geadviseerd en er bij de regering op had aangedrongen hiertoe spoed te betrachten.

ONDERZOEK

Die commissie onder leiding van Miguel Pourier, oud-premier van de Nederlandse Antillen en directeur van de ABN, is bezig met een onderzoek naar de nieuwe mogelijkheden voor de Antillen na Europa 1992.

In oktober wordt het rapport van de commissie verwacht met een opsomming van de verschillende mogelijkheden. De vice-voorzitter van de Christen-Democratische fractie in het Europees Parlement zei dat het parlement zeker rekening zal houden met de bevindingen van de Antilliaanse commissie bij het bepalen van zijn beleid ten opzichte van de Antillen.

Operatiekamers Sehos vernieuwd

WILLEMSTAD — Voor een bedrag van 1,5 miljoen gulden is de operatie-afdeling van het Sint Elisabeth hospitaal gerenoveerd en uitgebreid. Gisteren werden de operatiekamers (O.K.) officieel in gebruik genomen. Voor het publiek werden er rondleidingen verzorgd.

De O.K.-afdeling is uitgebreid met twee operatiekamers, er is nieuwe apparatuur aangeschaft, de belichting van de operatietafel is verbeterd en er is een distributienet van leidingen (zuurstof, perslucht, vacuum, electriciteit en licht) naar alle operatiekamers aangebracht in het plafond ter vervanging van kabels en snoeren die voorheen over de grond van de O.K's liepen.

Voor het publiek aardige noviteiten zijn een monitor in de wachtkamer zodat aanstaande vaders de bevalling van hun kind kunnen volgen; en walkmans met rustgevende muziek in de zaal waar patiënten voorbereid worden op de operatie.

Gerrit Fabian is operatiebroeder. Hij is anderhalf jaar lang bezig geweest met de renovatie. Bij diverse ziekenhuizen in Nederland liet hij zich informeren over de nieuwste apparatuur en voorzieningen voor operatiekamers. Een combinatie van het beste uit de verschillende ziekenhuizen is aangekocht voor het Sehos.

Jarenlang is aangedrongen op noodzakelijke verbeteringen op de O.K.-afdeling. Afdelingshoofd Daphne Kibbelaar, die tevens voorzitter is van de vakbond voor verplegend personeel CBV, uitte in een toespraak dan ook de kritiek dat de renovatie al tien jaar geleden doorgevoerd had moeten zijn.

Het blijkt dat met deze modernisatie de onvrede onder het verplegend personeel met de situatie binnen de ziekenhuismuren en met het contact met de directie en het bestuur van het hospitaal nog niet weggenomen is. De Amigoe komt in een volgende editie terug op ontwikkelingen binnen het St Elisabeth hospitaal.

Dragraces uitgesteld

WILLEMSTAD — De Curaçao Drag Classic zal niet meer het laatste weekend van september plaatsvinden maar de week daarop op 6, 7, 8 oktober. Reden voor het uitstel is het slechte weer van de afgelopen tijd veroorzaakt door de orkanen Hugo en Iris. Hierdoor was het vervoer van de jet-cars uit de Verenigde Staten onmogelijk geworden. Vandaag komen de bestuurders van de jet-cars uit Miami naar Curaçao.

Zondag 1 oktober kan iedereen de race-auto's die aan de drag classic deelnemen op Landhuis Brievengat bekijken. Dit hebben de organisatoren gedaan om het publiek alvast in de stemming te brengen. De entree is drie gulden voor volwassenen en 1,50 voor kinderen.

Op Aruba hebben al zestien coureurs hun auto's ingeschreven. Ook Roberto Reyes uit Venezuela zal na drie jaar weer aanwezig zijn met zijn auto 'Berreta 88'.

Drugshandel

WILLEMSTAD — De SOD deed een inval in een woning te Minguilito waar sprake zou zijn van handel in verdovende middelen. De 53-jarige vrouw die de politie aantrof verklaarde dat de gevonden marihuana toebehoorde aan haar zoon. Het onderzoek duurt voort.

Gedeputeerde Hueck:

Vorig Bestuurscollege ging in zee met Sundance

WILLEMSTAD —Met het management van de exploitatiemaatschappij van het op de Rif Koredo op te richten spa- en fitness centrum, Sundance Management NV, werd nog geen huurovereenkomst of andere accoorden getekend, maar zijn de partijen nog in onderhandeling. Overigens werden de mensen van Sundance door het voormalige Bestuurscollege aangetrokken en niet door het huidige. Het vorige BC had al hele concrete afspraken met deze groep, die de huidige bestuurders moeilijk konden opzeggen.

Dat verklaarde gisteren gedeputeerde George Hueck als reactie op de felle kritiek die geuit werd op het wat DP- leider Agustin Diaz het 'zeer lucratieve contract' noemde met Sundance Management.

Diaz had in de eerste ronde laten weten, veel vraagtekens te plaatsen bij de garantie die de overheid moet verstrekken voor de lening van 250.000 gulden die Sundance bij de Ontwikkelingsbank aangaat. Dit betekent dat er iets niet in de haak is, meldde de leider van de oppositiepartij.

Uiteindelijk werd zowel de ruim acht ton voor verbouw en uitbreiding van het gebouw op het Rif, als de garantie ten behoeve van Sundance goedgekeurd.

De raadsleden -óók die van de oppositie- waren door gedeputeerde Hueck ervan overtuigd, dat er helemaal niets vreemds aan de hand is én dat de overheid aan de eigen belangen zou denken wanneer men met de groep onderhandelt. Het resultaat van die besprekingen zou aan de raad voorgelegd worden, beloofde de SI-gedeputeerde.

Op de raadsleden van de oppositie had Hueck eerder een beroep gedaan dit soort 'politieke spelletjes' te staken. 'U heeft deze groep op de knieen gesmeekt het project op te zetten. Zo'n houding verzwakt de onderhandelingspositie van de overheid natuurlijk,' merkte hij op.

Gedeputeerde van economische ontwikkeling, Dito Mendes, liet weten dat een garantie voor de Ontwikkelingsbank helemaal niet zo bijzonder is: door de lange voorgeschiedenis van het project -dat jarenlang onaangeroerd bleef, komt de OBNA soms met deze eis. Dat gebeurde in het verleden ook al, voor leningen aan de Holding Company, het luchthaven bedrijf Curinta en de Steel Company: dat laatste bedrijf ging over de kop, waardoor de overheid moest opdraaien voor de lening van 250.000 dollar waarvoor men garant had gestaan.

De raadsleden van de oppositie bleken in de tweede ronde al veel meer minder sceptisch en zelfs Agustin Diaz meldde voor te zullen stemmen. 'Indien de extravagante wensen inderdaad wensen blijven, dan heb ik geen bezwaar tegen dit project,' meldde de fractieleider van de oppositiepartij. Hij maakte echter weer melding van het zeer geringe eigen risico van de exploitatie maatschappij: Huech sprak dit tegen: Sundance draagt weldegelijk een fiks bedrag bij.

Tamelijk wat discussies barstten los over de bekendmaking dat het vorige BC met de groep in zee was gegaan en dat de huidige bestuurders voor een voldongen feit stonden: de diverse woordvoerders van de oppositie vroegen om bewijzen, stukken. Hueck las er één voor die indertijd ex-MAN gedeputeerde van toerisme, Herman George, geschreven had en waaruit moest blijken dat hij de aanzet gaf om de Sundance zaken te doen. De overige stukken kunnen de betrokkenen zelf echt wel vinden, aldus George Hueck van de SI gisteren tijdens de openbare raadsvergadering.

'Te grote afhankelijkheid is gevaarlijk'

De Koning bereidt tot discussie over KABNAA-geld voor schuldverlichting

WILLEMSTAD — Minister De Koning van Nederlands Antilliaanse en Arubaanse Zaken is bereid de Bovenwinden financiële steun te bieden uit de KABNAA-pot om de ergste nood als gevolg van de orkaanramp te lenigen. De Koning eist wel dat er duidelijke zakelijke afspraken gemaakt worden over de besteding van het geld. En eerst moet duidelijk worden welk deel van de schade de verzekeringsmaatschappijen dekken. Minstens net zo belangrijk in het overleg dat de Minister de komende dagen zal voeren met de Antilliaanse regering en de eilandsbesturen is de kwestie van de schuldverlichting. De Koning is bereid te discussiëren over de mogelijkheid niet-gebruikte ontwikkelingsgelden aan te wenden om de schuld van 800 miljoen gulden te verkleinen.

Dit standpunt maakte hij in Nederland reeds bekend en herhaalde hij gisteren tegenover de pers tijdens een korte conferentie in de VIP-room van de luchthaven. De Koning arriveerde in de avonduren met een delegatie op Curaçao. Minister Crestian en de plaatsvervanger van de gezaghebber gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia ontvingen de staatsman. Gevolmachtigde minister Edsel Jesurun vergezelt De Koning.

Van 1962 tot 1987 heeft Nederland voor ruim 1,8 miljard gulden aan Ontwikkelingshulp aan de Nederlandse Antillen verstrekt. De helft van de hulp bestaat uit zachte, langlopende leningen, die intussen tot bijna 800 miljoen gulden zijn opgelopen. Tot nog toe heeft alleen Curaçao terugbetaald. Het betaalde vorig jaar bijvoorbeeld 48 miljoen gulden aan rente en aflossing. Herstructurering van de schulden zal ertoe leiden, dat zij behalve aan Curaçao en Sint Maarten, ook aan Bonaire, Saba en Sint Eustatius worden doorberekend. Omdat niet te verwachten is, dat de drie minder draagkrachtige eilanden de verplichtingen kunnen nakomen, zal hun bij schuldverlichting wellicht voorrang worden verleend.

In totaal krijgt Nederland 1 miljard gulden van de overzeese gebiedsdelen terug: Aruba heeft een schuld opgebouwd van 200 miljoen gulden.

VLAGGETJE

Naast de schuldenverlichting gaat men ook praten over de wijze waarop de overheid haar geld spendeert. Zoals in de Troonrede van koningin Beatrix tot de Staten Generaal tot uiting kwam is Den Haag tot de conclusie gekomen dat de Antilliaanse overheid bij het doen van investeringen teveel steunt op ontwikkelingsgelden. De Koning: "Het is begrijpelijk en het zal ook wel zo blijven: de autoriteiten van de eilanden zitten nu eenmaal krap. Tegen die situatie hebben we ons niet verzet, maar wij constateren wel dat de afhankelijkheid van Nederland gevaarlijk groot begint te worden. Ontwikkelingshulp wordt gegeven om mensen onafhankelijk te maken, niet afhankelijker. En als ik zie dat het de verkeerde kant op gaat, dan is het mijn taak om daar een vlaggetje bij te plaatsen."

De Koning is er tegen dat de over eid projecten aanpakt die zij zonder Nederland niet aankan. De overheid zou om veranderingen te brengen in het bestedingspatroon zich vooral moeten richten op produktieve projecten. Afhankelijk van de aard van het project kan dan besloten worden dat Nederland financiering biedt in de vorm van een schenking of in de vorm van een zachte lening. Het laatste zou dan van toepassing kunnen zijn op projecten die op den duur inkomsten voor de overheid genereren waarmee de lening terugbetaald kan worden. Schenkingen zouden meer van toepassing zijn op overheidsprojecten als onderhoud aan de infrastructuur, die geen geld in het laatje brengen maar wel noodzakelijk zijn.

PROJECTPLAN

De komende dagen neemt de minister samen met het land en de eilandsbesturen de ingediende projectvoorstellen voor 1990 door. Het bedrag aan ontwikkelingsgelden dat de Antillen onbenut hebben gelaten kan onder bepaalde voorwaarden nog steeds aangesproken worden, zei De Koning.

Tijdens het overleg wordt ten slotte ook de toekomstige staatkundige structuur aangekaart. Mendes de Gouveia zei dat onder meer het rapport over de standpunten hierover van de verschillende partijen op de overlegtafel zal liggen.

Zoals onlangs bleek kunnen de politieke partijen op Curaçao het niet eens worden met elkaar over een gezamenlijke standpuntbepaling ten aanzien van de toekomstige staatkundige structuur.

Toerisme-week

WILLEMSTAD — Maandagochtend zullen gedeputeerde van Toerisme Ruben Page en gedeputeerde van Onderwijs Dito Mendes de Gouveia 'Week van het Toerisme' openen. Dat zal gebeuren in de aankomsthal van de luchthaven Hato.

Thema van de week is: 'Curaçao treasures you', Curaçao waardeert u. Zo zal Page een schatkist overhandigen aan Mendes de Gouveia. Die schatkist zal in de luchthaven worden geplaatst.

VOLGENDE STAP MOGELIJK OOK PRODUKTIE

'Fundacion Elias Morris Curiel'

Curaçao distributiepunt Venezolaanse medicijnen

WILLEMSTAD — De afgelopen weken hebben gedeputeerde Nelson Monte en GGD-hoofd dr Mac Kibbelaar besprekingen gevoerd met 'Fundacion Elias Morris Curiel' in Venezuela om te komen tot een distributie-centrum van medicijnen op Curaçao. De volgende fase is wellicht dat hier zal worden overgegaan tot produktie van medicijnen. Zo meldt een persbericht van de pr-afdeling van het eilandgebied.

Hiertoe is een rapport samengesteld, een initiatief van de Venezolaanse president Carlos Andres Perez.

De verwachtingen zijn, aldus het persbericht, dat de prijzen van medicijnen op Curaçao met vijftig tot zeventig procent omlaag kunnen.

Ook de importeurs van medicijnen zullen bij de toekomstige plannen worden betrokken.

■...*Het moment van de overhandiging van het Venezolaanse rapport aan gezaghebber drs Elmer Wilsoe en gedeputeerde Monte. Hierbij waren ook aanwezig: Marcel Curiel, drs Zeekat, drs Wilkinson, Mac Kibbelaar van de GGD, welke dienst de contacten met Venezuela onderhoudt.*

HET WEER

WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12.00 uur lokale tijd:

Overwegend half bewolkt tijdelijk zwaar bewolkt met enkele buien, mogelijk vergezeld van onweer.

Zwakke tot matige wind uit richtingen tussen oost en zuidoost (tussen vijf en zestien knopen).

WEEROVERZICHT:

De Benedenwindse eilanden staan onveranderd onder invloed van de intertropische convergentiezône. Vochtige en onstabiele lucht wordt aanhoudend aangevoerd boven de eilanden, waardoor plaatselijke buien, mogelijk vergezeld van onweer, kunnen voor komen.

Tropische storm 'Hugo' is in de loop van gisteravond verder afgezwakt tot een tropische depressie boven de Verenigde Staten.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 0800 L.T. **Afgelopen 24 uur**

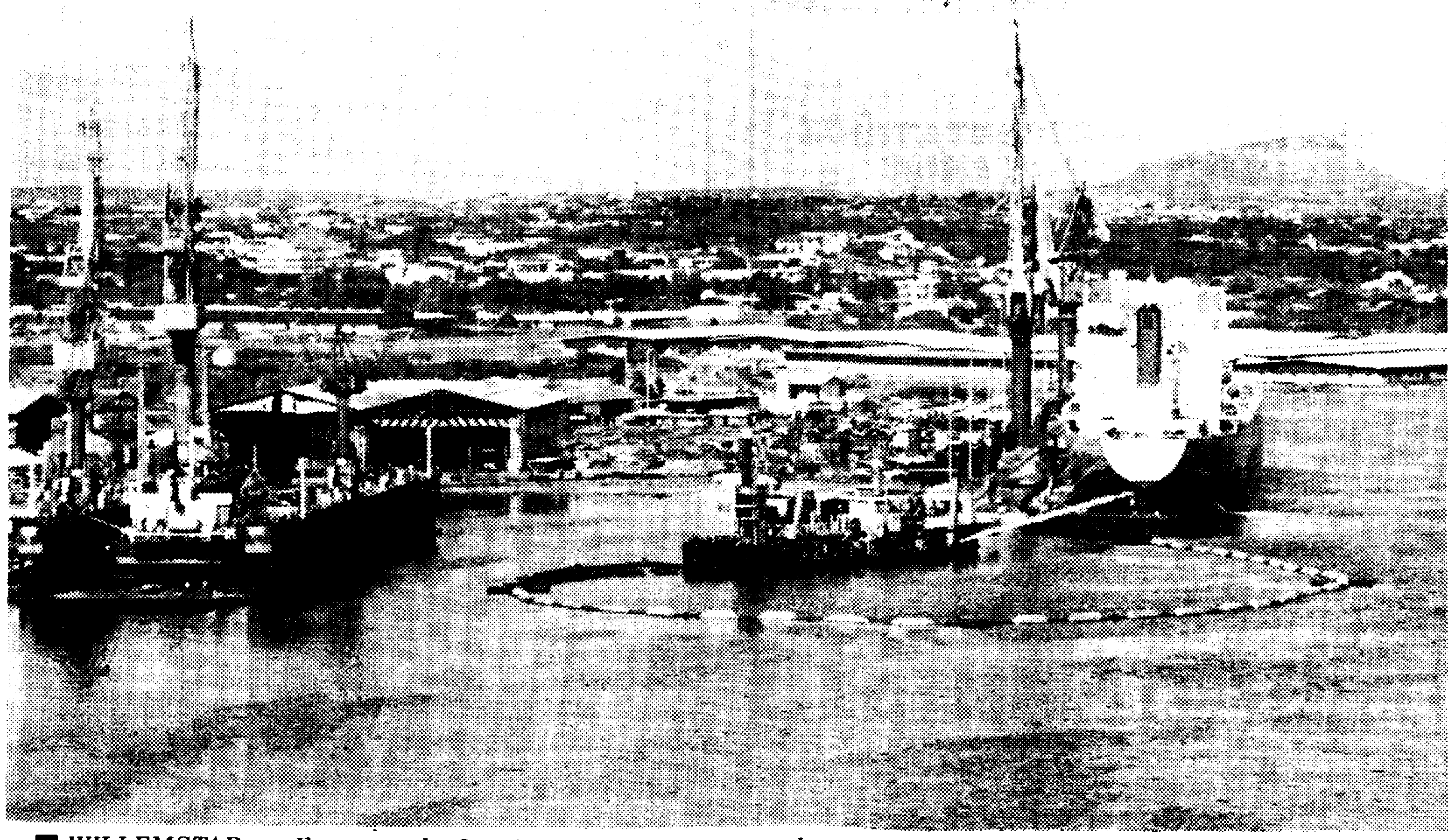
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	zwaar bewolkt	--	--	0.4
Curaçao	zwaar bewolkt	31	26	1.9

■ **Rest stations niet ontvangen wegens telecommunicatie-problemen.**

Vechtpartij in ALM-toestel

WILLEMSTAD — Twee inzittenden van het ALM-toestel dat gisteravond van Sint Maarten naar Curaçao vloog, zouden tijdens de reis woorden gekregen hebben met elkaar en een gevecht zijn begonnen. De ruziemakers konden uit elkaar gehaald worden. Er deden zich geen persoonlijke ongelukken voor. Met hetzelfde toestel keerde ook premier Liberia-Peters terug van haar inspectiereis naar de Bovenwinden.

Vlak voor de deadline van de krant kon ALM-voorlichter Robin Visser melden dat het ging om twee vrienden die aan het stoeien waren. Dit liep uit de hand en er ontstond een handgemeen. Er zou daardoor enige onrust in de cabine zijn ontstaan. De lijfwacht van de minister-president trad handelend op en herstelde de orde. De immigratiedienst ging aan boord toen het vliegtuig op het platform tot stilstand kwam. De twee mannen zouden zijn meegenomen.

■ *WILLEMSTAD — Een opname van het Schottegat met op de achtergrond de Curaçaosche Dok Maatschappij, CDM. Duidelijk is te zien waar wordt gebaggerd. Op die plek zal het Curaçao-dok komen te liggen.*

Het grondmateriaal, dat uit de haven wordt gehaald, wordt enkele honderden meters verder, aan de andere zijde van de pier, gestort zodat de CDM er 280 meter kade bij krijgt.

Een en ander dient te worden uitgevoerd als gevolg van het toenemende aantal opdrachten dat de dokmaatschappij wordt verleend.

Naar conferentie in Washington

Gumbs wil 'eigen man' van PAHO

WILLEMSTAD — Gisteren is een Antilliaanse delegatie vertrokken naar Washington ter bijwoning van de jaarvergadering van de PAHO, PanAmerican Health Organization, die daar van 25 tot en met 30 september wordt gehouden.

De groep bestaat uit: minister Louis Gumbs, gedeputeerde Nelson Monte, dr Mac Kibbelaar, hoofd van de GGD, en dr John Lee-On, waarnemend directeur van het departement voor Volksgezondheid.

EIGEN MAN

Op 25 september heeft de Antilliaanse delegatie een ontmoeting met dr Macedo, de directeur van de PAHO. Tijdens dat overleg zal minister Gumbs voorstellen om een eigen PAHO-vertegenwoordiger in de Nederlandse Antillen te benoemen. Het liefst ziet Gumbs dat een Antilliaan die functie zal vervullen.

Momenteel zijn de Nederlandse Antillen voor wat de hulp van de PAHO betreft, afhankelijk van dr Walley, die als standplaats Venezuela heeft. De Nederlandse Antillen vallen onder de PAHO-vertegenwoordiger in Venez ela.

Kibbelaar zal op professioneel niveau met PAHO-vertegenwoordigers in Washington besprekingen voeren. Ook Monte zal trachten de banden met de PAHO te verbeteren.

Zegels

WILLEMSTAD — Op 25 oktober geeft de Dienst der Posterijen van de Nederlandse Antillen drie bijzondere postzegels met toeslag uit. Dit in het kader van 'Kinderzegel 1989' een jaarlijks terugkerende uitgifte. Het thema voor dit jaar is kind en natuur.

Het idee achter de zegels is om Antilliaanse kinderen te stimuleren zodat ze de natuur meer gaan waarderen. De ontwerper is John Baselmans. De postzegels zijn verkrijgbaar bij alle postkantoren op de Nederlandse Antillen. De drie soorten postzegels zullen respectievelijk 40+15 cent, 65+30 cent, 115+55 cent.

Aanhouding

WILLEMSTAD — In verband met de verschillende inbraken die in Botika Paradeis zijn gepleegd, heeft het personeel van de Speciale Operatie Dienst als verdachte van de diefstal aangehouden de man R.O. (26).

O. werd in zijn woning in de Alabamaweg in een der slaapkamers omstreeks 15.00 uur aangehouden.

WILLEMSTAD - Zondag 24 september wordt er een voetbal-toernooi georganiseerd te Otrabanda.

Op het terrein van Kura'i Shon Fil ontmoeten vier teams elkaar. Om 13.30 uur duelleren Kua Shon Fil Boys en Julio & Domi Abao. Een uur later staan Mi Placer en Domi Boys Ariba op het veld tegenover elkaar.

Om half vier strijden de twee winnaars van de genoemde duels in de finale.

Het toernooi wordt afgesloten met een duel tussen veteranen van Kadewe en die van Charo. In het team van Kadewe vinden we bekende namen zoals Papi Cadeau, Norwin Goeloe, Chiki Martijn en Wicho.

Brotherhood of Man in Caribbean

WILLEMSTAD — De Brotherhood of Man treedt op 29 en 30 september in het Curaçao Caribbean hotel op. De formatie beweert dat het een fantastisch evenement zal worden op internationaal niveau. Na de presentatie is er mogelijkheid om te dansen. Dit alles voor een redelijke prijs.

Oppositie verlaat vergadering over Plaza-verkoop: 'Wat jammer'

WILLEMSTAD — De fracties van de oppositiepartijen MAN en DP hebben gisteravond voor de aanvang van de behandeling van de overeenkomsten voor de verkoop van het Plaza hotel aan de Van der Valk groep, 'en bloc' de zaal verlaten. Zij vonden het onbehoorlijk dat gisteren vlak voor de behandeling 'drastisch gewijzigde' documenten aan de raadsleden overhandigd werden. De leden van de coalitiepartijen en gedeputeerde van Toerisme, Ruben Page, stelden dat het enkel om enige 'kleine redaktionele wijzigingen en verbeteringen' gaat. Het weglopen van de oppositiepartijen is dan ook een bijzonder laffe streek, gonsde het gisteravond door de vergaderzaal. Page zei alsmaar 'wat jammer' en meent dat het opstappen van de fracties een klap in het gezicht van de onderhandelingscommissie is. De acoorden werden rond tien uur gisteravond goedgekeurd met elf stemmen voor. De oppositiebanken waren leeg.

De behandeling van de accoorden voor de verkoop van het Plaza hotel was het laatste agendapunt van de vergadering die gisterochtend rond half tien begon.

GRACE-PERIOD

Het zag er reeds naar uit, dat van de zijde van de oppositie felle kritiek zou komen. Men had immers al laten weten wat op- en aanmerkingen te hebben op het voorlopige accoord met Van der Valk. Die neemt het hotel per 1 oktober aanstaande over. De cashprijs bedraagt drie miljoen dollar. De Nederlandse groep is verplicht binnen vijf jaar -met een 'grace period' van twee jaar- een investering van 10 miljoen gulden te doen.

Toen dit punt rond half vier -na een korte schorsing- aan de orde kwam, bleek al snel dat er moeilijkheden verwacht konden worden. Met name leden van de MAN reageerden bijzonder verantwoordigd, omdat men hele nieuwe, veranderde papieren te zien kreeg. Die kon men in zo'n korte tijd onmogelijk doornemen. De behandeling van deze stukken, tijdens deze vergadering, is niet juist, stelde men.

NIEUWE STUKKEN

De voorzitter, gezaghebber Cade Wilsoe, besloot op een gegeven moment de vergadering een kwartier te schorsen voor een commissie van overleg- vergadering. Dat werd anderhalf uur, omdat de partijen ook in eigen kring overleg gingen voeren. Van de zijde van de oppositiepartijen werd het voorstel gelanceerd, dit weekeinde uit te trekken om de 'nieuwe stukken' door te nemen en die maandagochtend eerst in de centrale commissie en daarna in een openbare vergadering te behandelen. De NVP meende dat die centrale commissie vergaderingg direct belegd moest worden, opdat de openbare vergadering daarna kon doorgaan. De SI van George Hueck wilde daar echter niets van weten en drukte zijn zin door, merkte vanmorgen Mayra Coffie van de MAN in gesprek met de Amigoe op. 'Wij waren bereid de centrale commissie vergadering gisteren te houden als het niet anders kon, maar Hueck deelde de lakens uit. Hij besloot wat er zou gebeuren. Voor ons had het geen zin meer,' aldus de MAN- woordvoerder en raadslid

Overeenstemming bleef uit en toen de veradering rond vijf uur hervat werd, kwam SI-leider George Hueck direct met het voorstel de vergadering voort te zetten en het agendapunt elf te behandelen. De MAN en DP woordvoerders protesteerden fel hiertegen: voortzetting van de vergadering en behandeling van de nieuwe punten is ondemocratisch, onaanvaardbaar en onverantwoordelijk.

OPSTAPPEN

Het voorstel van Hueck werd ter stemming gebracht en werd -zoals te verwachten was- met 11 stemmen voor en negen stemmen tegen goedgekeurd: de vergadering zou doorgaan. Voor de MAN en de DP fractie aanleiding aan te kondigen dat men daarbij niet aanwezig wil zijn. De oppositieleden pakten hun biezen en verlieten de zaal. 'Iemand zei het al: 'de hoofden zijn geteld. Wij hoeven hier niet eens bij te zijn,' verklaarde Agustin Diaz van de DP, vlak voor hij en zijn collega's vertrokken.

GUNSTIG

De vergadering ging zonder hen door: diverse raadsleden van de SI en de NVP kwamen aan het woord en hadden uiteraad lof voor het 'zeer positieve accoord' met Van der Valk, de 'gunstige neven-effecten' daarvan voor het toersime, de 'prima onderhandelingscommissie onder leiding van Peter Grootens R.A én vooral de lafheid van de oppositie.

SWEETHEART DEAL

Waar bijna allen de draak mee staken was het accoord dat de MAN en DP -toen nog in het BC- enige jaren geleden bereikten met de Caribbean Investment Group voor de verkoop van het Caribbean Hotel: dát is pas een slechte deal gebleken, een 'sweetheart deal', die nergens op lijkt, met een groep die nauwelijks geld blijkt te hebben. De gevolgen daarvan zijn al tijden merkbaar. 'Ze zijn misschien groot op het gebied van ziekenhuizen. Van het toerisme hebben ze geen kaas gegeten,' zei raadslid en gedeputeerde, Faroe Metry, die regelamtig gesprekspartner is van de CIG. Die moet voor eind september aantonen, hoe men de 1,5 miljoen dollar in het Caribbean hotel geinvesteerd heeft, zoals overeengekomen. Metry zei het ergste te vrezen, als het níet zo is. 'Deze groep kan amper de salarissen betalen, laat staan investeren,' aldus het raadslid van de NVP.

ZUMBI

Evenals zijn collega's van de NVP en de SI, betichtte ook Metry de oppositie van lafheid. George Hueck haalde de vrijheidsstrijder Simon Bolivar erbij: 'Los cobardes no se van a la guerra, se rinden.' (De lafaards gaan niet naar de oorlog, ze geven zich over). Hendrik Abraham van de NVP, ging uitvoerig in op de 'zumbis' waarmee zaken werd gedaan door het vorige BC en de 'hotel spoki na Piscadera': het Caribbean hotel. Waar halen deze mensen nu eigenlijk de lef vandaan om op te stappen, vroeg hij zich af. De coalitiepartijen kwamen tot één conclusie: ze konden deze opmerkingen simpelweg niet aanhoren en beseffen ook dat de accoorden met Van der Valk wel gunstig en waterdicht zijn.

WAT JAMMER

Gedeputeerde Ruben Page had weinig nieuws meer aan de verklaringen van zijn partijgenoten toe te voegen. Wel stelde hij diverse malen: 'Wat jammer, wat jammer' en doelde daarbij op het optreden van de oppositie jegens de onderhandelingscommissie die van Page pluimpjes kreeg voor het goede werk. Hij stelde ook met klem dat het privatiseringsbeleid voortgezet wordt 'of ze dat nu willen of niet, of ze erbij zijn of niet.'

Erg veel kritiek had hij op het 'negatieve optreden' van de oppositie, die, zo stelde Page, spijkers op laag water zoekt, enkel en alleen om de blunder rond het Caribbean hotel te verzachten. Het effect van dit optreden op investeerders is, volgens Page, erg slecht. 'Van der Valk zal wel denken: wat een onverantwoordelijke zooi,' aldus Page, die zei dat hij 'nooit was weggerend' in een dergelijke situatie.

Wat betreft de personeelssituatie, stelde Page, dat de 164 werknemers van het hotel alle hen toekomende afvloeiingsuitkeringen zullen ontvangen en dat Van der Valk voornemens is, in de beginfase zo'n 125 werknemers in dienst te nemen. Ten aanzien van de oprichting van een eigen aannemersmaatschappij, zei Page dat dit inderdaad mag, maar dat Van der Valk niet betrokken zal zijn bij de opstelling van het project, zodat geen sprake zal zijn van oneigenlijke concurrentie jegens de andere maatschappijen. Dit was, zoals bekend, één van de bezwaren van de oppositie.

De voorstellen kwamen vlak voor tien uur aan de orde en na hoofdelijke stemming ('voor de toekomstige generaties...') bleek dat ze met elf stemmen voor en geen stem tegen goedgekeurd werden.

■ *WILLEMSTAD —Afgelopen week werd in Nassau, Bahamas, de dertiende jaarlijkse Caribische toeristische conferentie gehouden. Ongeveer 750 deelnemers, onder wie toeristische autoriteiten uit alle landen van het Caribisch gebied, reisagenten en andere vertegenwoordigers van de toeristische industrie van zowel het Caribisch gebied als uit de Verenigde Staten woonden de conferentie bij.*

Voor Curaçao waren op de conferentie aanwezig: de gedeputeerde voor Toerisme Ruben Page, het hoofd van Toeristenbureau Rafaelito Hato en H. Plantijn van het Las Palmas Hotel. Tijdens de conferentie werden tevens diverse bestuursvergaderingen van de CTO gehouden.

Van eilandsbestuur Curaçao

Holiday Beach hotel wil lening van vijf miljoen

WILLEMSTAD — Het management van het Holiday Beach Hotel heeft het eilandsbestuur van Curaçao een lening van ongeveer vijf miljoen gulden gevraagd voor ondermeer renovatie van de kamers, die nu in zeer slechte staat zijn. De dienst Financiën van de overheid buigt zich momenteel over dit verzoek. Over twee weken zal meer bekend zijn. Dit meldde gisteren gedeputeerde van Toerisme, Ruben Page, tijdens de openbare raadsvergadering. De eilandsraad ging ondermeer unaniem accoord met een garantie ten behoeve van de Holding Company voor een lening die deze eigenaarsmaatschappij van de overheidhotels gedaan heeft of nog zal doen bij de ABN (7,75 miljoen) en de Maduro & Curiel's Bank (5,5 miljoen).

Page verklaarde dat het Holiday Beach weliswaar in prive handen is -en dus niet onder de Holding valt- maar dat het eilandsbestuur tóc overweegt het hotel op Mundo Nobo de door haar verzochte lening te verstrekken. Dit, in het kader van de verbetering van het toeristisch produkt Curaçao.

WANTROUWEN

Van de ruim dertien miljoen gulden waarvoor gisteren de raad officieel de garantie goedkeurde, is een groot deel (zo'n negen miljoen gulden) al door de Holding Company opgenomen. Dat geld werd gebruikt voor de renovatie en uitbreiding van de diverse overheidshotels en wel het Princess Beach hotel, het Plaza hotel, het Las Palmas hotel en het Trupial Inn. Dat geld kon alleen opgenomen worden met goedkeuring van de dienst Financiën: een wat onsympathieke regeling, volgens DP- fractieleider Agustin Diaz. Hij meent dat die 'controle' naar wantrouwen riekt.

Dat is het geval helemaal niet, meldde het NVP raadslid en gedeputeerde van Financiën, Faroe Metry. De dienst Financiën moet gewoon een 'vinger aan de pols houden.' Die maatregel heeft niets met wantrouwen te maken, zei hij.

PRIVATISERING

Gedeputeerde van Toerisme Page besteedde gisteren tijdens de behandeling van dit punt veel aandacht aan het privatiseringsbeleid van de overheid met betrekking tot de overheidshotels. Dat had onder andere te maken met het laatste punt dat gisteren aan de orde kwam: de verkoop van het Plaza hotel. Die privatisering gaat onverkort door.

DRIE MAANDEN

Page zei dat hij binnen drie maanden weer naar de raad komt voor de verkoop van nog een hotel, terwijl rond medio volgend jaar het volgende hotel 'de deur uit gaat.' Om welke hotels het gaat, meldde hij niet. 'Het is hopelijk de laatste keer dat de eilandsraad een garantie ten behoeve van de Holding Company hoeft te keuren. Over niet al te lange tijd is de overheid namelijk van alle hotels af,' aldus de gedeputeerde van Toerisme, vlak voor de eilandsraad met algemene stemmen de garantie van ruim 13 miljoen ten behoeve van de Holding Company goedkeurde.

KAE

Vlot werd ook het agendapunt inzake de contra-garanties ten behoeve van het water- en electriciteitsproduktiebedrijf,KAE, goedgekeurd: die garanties van de overheid zijn nodig voor de aankoop van een verdamper met een capaciteit van 10.000 kubieke meter en een turbogenerator van 25 Megawatt

PRIJZEN OMLAAG

KAE-gedeputeerde, Tolinchi Pietersz, meldde dat de KAE nu nog veelal met verouderde apparatuur en machines werkt en dat dit de produktieonkosten en dus ook de water- en electriciteitsprijzen omhoog drijft. Hij had het ook over een nog 'geheime studie' die momenteel uitgevoerd wordt, waardoor de water- en electriciteitsprijzen flink omlaag zullen gaan. Daarover kon hij gisteren in de openbare vergadering niets meer zeggen.

Tien prijzen voor horeca -vistoernooi

ORANJESTAD — Er zijn tien prijzen beschikbaar gesteld voor de winnaars van het Horeca-vistoernooi van aanstaande zondag. Het vissen op zee begint om zes uur 's morgens en duurt tot vier uur 's middags. Zowel de start als de finish is in de Harbour Town, waar ook andere activiteiten zullen plaatsvinden.

De inschrijving begint vanmiddag om vijf uur gevolgd een uur later door de captainsmeeting in het Crazy Lobster restaurant van Harbour Town.

Zondag zijn de activiteiten in Harbour Town - na de start om zes uur - als volgt: autoshow om twaalf uur, uitzending door Canal 90 FM vanaf één uur, optreden Aruban Band om twee uur, om drie uur modeshow door Java Aruba, om vier uur aankomst deelnemende boten en wegen van de gevangen exemplaren, om vijf uur optreden van de Braziliaanse groep Oba Oba, om half zeven prijsuitreiking en om half acht sluiting van het toernooi.

De Shell zal een benzinepomp op de pier van Swain Wharf installeren om de deelnemende boten ter plaatse van brandstof te voorzien. Van de totale benzineverkoop zal de Shell dertig procent schenken aan de organisatoren, die dit bedrag onder de hiervoor in aanmerking komende deelnemers zal verdelen.

ORANJESTAD — De belangstelling voor het Horeca-vistoernooi, dat morgenochtend om zes uur vanaf de Swain Wharf van Harbour Town van start gaat, is groot. Tot en met donderdagavond hadden 33 teams ingeschreven.

MET INGANG van modeljaar 1990 zijn alle Nederlandse Volvo's uitgerust met de zogenaamde 'safety light'. Dit is een extra [illegible]

[illegible]

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy: 127-743.

TELEFAX 22368.

BANKREK. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE 100

ALARMCENTRALE 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL 20.30 uur *Short Circuit 2* (comedy, 14 jr.)
DRIVE-IN: 20.30 - 24.00 uur *Say Anything* (romance-comedy, 14 jr.).

BOTICA S (nachtdienst)
Pabao di brug: Eagle, tel.: 29011.
Pariba di brug: San Nicolas, tel.: 45712.

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J. Fredericks, Stadionweg 27, tel.: 24482.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Weststrate, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakespearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m zaterdag van 08.30-11.30 uur; maandag, woensdag en vrijdag ook van 15.00-18.00 uur.

CENTRO MEDICO CARABOBO (L.G. Smith Boulevard 34, tel.: 21777): dra L.G. Beke-Martinez, Engelandstraat 7, tel.: 24696

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301, San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor)
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Jacques Cousteau and The Amazone; 19.00 Style with Elsa Klensch; 19.15 Big story; 19.30 Crossfire; 20.00 Love boat; 21.00 CNN international news; 21.45 Estreno; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 16.30 uur Uitzending baseball Major League; 19.00 Showtime; 20.00 This week in Japan; 20.30 CNN international news; 21.00 Quo Vadis? 22.45 Week in review; 23.30 Sprts tonight; 24.00 Sluiting

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

STICHTING ZIEKENVERPLEGING ARUBA
DOKTER HORACIO E. ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300)
Bezoekuren:
Kinderafdelingen: doorlopend bezoek van 08.00-20.00 uur; andere afdelingen: van 11.00-12.00/15.00-15.45/18.30-19.30 uur.
Rookverbod:
Er is een algemeen rookverbod in het hospitaal. Slechts op enkele recreatieplaatsen in het hospitaal mag er gerookt worden.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652/22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven).

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

KIWANIS CLUB OF ARUBA: 20.00 uur 'wine and chees festival' - Ballroom, Aruba Palmbeach Hotel.

VROUWENGROEP UNI FORSA: 20.00 uur culturele avond - Centro di Barrio Noord.

ZONDAG
BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur *Short Circuit 2* (coemdy, 14 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *Say Anything* (romance-comedy, 18 jr.).

DIVERSEN
SPORT
VISTOERNOOI (**Horeca**): 06.00-16.00 uur start toernooi - Harbour Town.

BASEBALL (**AA-klasse**): 16.00 uur (best of-5) Aruba Video Center vs Richmond - Mansur Ballpark.

MAANDAG
DIVERSEN
INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE. maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA (**dagverblijf voor bejaarden**): openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN «MAN NA OBRA»: elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om producten te kopen in het oude gebouw van «Bibito Pin», t.o Protestantse kerk, Piedra Plat.

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur
DAKOTA: zat.: 19.00 uur, zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon. 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Coletstraat 5-A): 09.30 uur kerkdienst.

KAPEL MARINIERSKAZERNE SAVANETA: 09.30 uur kerkdienst.

IN JULI AANGEHOUDEN

Gouverneur moet besluiten over uitzetting na hof-behandeling

DEA wil Venezolaanse piloot horen over drugstransporten

ORANJESTAD — Het Hof van Justitie behandelde de zaak tegen de Venezolaanse piloot Lares Matheu in verband met zijn uitzetting naar de Verenigde Staten, waar hij gezocht wordt voor handel in verdovende middelen. Voor aanstaande woensdag zal de gouverneur naar aanleiding van het vonnis van het Hof over de uitzetting moeten beslissen.

Lares Matheu werd in juli op Aruba aangehouden. Hij wordt bijgestaan door mr Coutinho. Tijdens de behandeling van de zaak bleek dat verdachte alle medewerking aan de autoriteiten verleent en dat wanneer hij naar de VS moet worden uitgewezen, hij ook hieraan alle medewerking zal verlenen. Hij bleef echter wel op het standpunt staan, dat hij alleen zijn werk als piloot heeft gedaan en niets te maken heeft gehad met handel in verdovende midelen.

GROOT BEDRAG

Bij de behandeling van zijn zaak vielen namen van drie drugshandelaren waarbij bleek dat verdachte voor een van hen als piloot had gewerkt. Lares Matheu werd ervan beschuldigd verschillende drugstransporten met zijn vliegtuig te hebben uitgevoerd, terwijl op een bank in Panamá een groot bedrag op zijn naam staat.

Hij gaf toe dat het geld op de bank stond doch wees erop dat dit diende voor het onderhoud van zijn vliegtuig, dat een dure zaak is. De DEA, die vermoedt dat hij in 1986 drugstransporten uitvoerde naar de VS wil van Lares Matheu nadere inlichtingen zien te krijgen.

Met nadruk herhaalde Lares Matheu dat hij zich alleen bezig hield met onderhoud van zijn vliegtuig, zodat dit in goede conditie bleef als hij vluchten moest uitvoeren. Hij was bereid alle medewerking aan de autoriteiten te geven, want hij heeft niets te verbergen, zo zei hij.

MINISTER

Uit het verhoor kwam vast te staan, dat hij in de loop van de tijd herhaalde malen met passagiers naar Aruba was gevlogen. Onder meer bracht hij een minister en een generaal naar Aruba.

Advocaat mr Coutinho wees erop, dat het Openbaar Ministerie zich baseert op de gegevens van de DEA, maar dat in feite verdachte op Aruba geen enkele overtreding heeft begaan. Er is ook geen enkele reden om het vliegtuig te confisceren, omdat er geen bewijs is dat dit voor vervoer van drugs werd gebruikt.

Het vonnis van het Hof zal aan de gouverneur worden gezonden, die daarna over de uitzetting naar de VS een eindbeslissing moet nemen.

Uitslag trekking 22 september 1989 winnende nummers:
3
30
34
11
Joker: 31
Eerste prijs:
20.000 florin geen winnaar
Tweede prijs:
6333,95 geen winnaar
Derde prijs:
26 winnaars, waarvan
5 Lotto Loco ieder 77,30
Volgende week zondag speciale trekking met 200.000 florin

Gouden feest voor San José

SANTA CRUZ — Colegio San Hosé zal gedurende het huidige schooljaar zijn vijftig-jarig bestaan herdenken.

Men is reeds begonnen met de nodige fundraising-activiteiten voor deze viering. Zaterdag 30 september wordt een bingo-avond gehouden in het Credit Union-gebouw te Santa Cruz. De registratie van bingokaarten begint al om zeven uur.

De eerstevolgende fundraising-activiteiten op het programma zijn: een miniferia voor de jeugd en een bolas criollastoernooi voor volwassenen.

■ ORANJESTAD — Bij het Golden Tulip Aruba Caribbean Hotel maakte general manager Dick Nijhoff de benoeming/bevordering bekend van drie werknemers in leidinggevende functies.

Dit zijn (op de foto vlnr): Marco Wix, die na een verblijf in Nederland tot marketing manager is benoemd; Raffi Wilson is bevorderd tot food and beverage manager en Donny Semeleer is bevorderd tot chief engineer.

'Aruba Royal Resort' nieuwe naam Ramada

ORANJESTAD — **Van de directie van Eagle Beach Hotels wordt vernomen dat de juiste naam van haar hotel, dat door de bevolking wordt aangeduid als Ramada, als officiële naam heeft Aruba Royal Resort, ontwikkeld door Eagle Beach Hotels.**

Ramada Renaissance wordt een vijf sterren-hotel volgens de hoogste eisen van Ramada Renaissance International met mogelijkheden voor conventies en een impossante lobby. De pool area zal kenmerkend zijn voor een amfi-schouwburg en een zeer mooi zwembad. Behalve tweehonderd uitstekend gedecoreerde kamers zijn er twintig executive suites in de hoogste verdieping van de toren, deelnemend aan de ketting van Renaissance Club.

Ramada Renaissance Aruba zal zijn deuren openen gedurende april 1990. Het casino werd geopereerd door Casino Austria International, operator van casino's aan boord van de schepen van Norwegian Cruise Lines.

ROYALCLUB

Een timeshare resort, bestuurd door de Trenchant Corporation Inc., waarbij de leden het concept van 'interval ownership' zal worden aangeboden. De verkopen beginnen de eerste week van oktober. Het verkoopteam onder leiding van Juan en Vicente Kock aan het hoofd zal het concept van OPC op publiek eigendom niet gebruiken, maar zal nieuwe marketing concepten introduceren.

Aruba Royalclub bestaat uit vier torens van luxueuze appartementen, waarvan de eerste toren in januari 1990 geopend wordt. Er zullen studio's en appartementen zijn van één en twee kamers, verschillende andere combinaties zijn mogelijk.

Wickland Oil is druk in weer

ORANJESTAD — Op het Lago-terrein wordt door Wickland Oil hard gewerkt om in november de eerste tanker met ruim drie miljoen barrels te brengen.

Het merendeel van de twintig opslagtanks - waarvan zeventien met een opslagcapaciteit van tien miljoen barrels - verkeert in goede staat. Tien van de opslagtanks zijn reeds geheel opgeknapt. Op het ogenblik werken tweehonderd mensen bij het Wickland-project.

Commandeur Pieter Boer school op Aruba bestaat veertig jaar

SAN NICOLAS — Volgende maand wordt in de openbare basisschool Commandeur Pieter Boerschool te San Nicolas dubbel feest gevierd: de school bestaat veertig jaar en het huidige hoofd, Rafael Halley, is dan dertig jaar aan het basisonderwijs verbonden.

De schoolleiding vindt, dat ter gelegenheid van het achtste lustrum van de school, die al die jaren de gemeenschap diende, feest gevierd moet worden omdat de school teveel alleen maar als gebouw wordt gezien en zeker recht heeft op een erkenning.

Niet alleen wordt feest gevierd, maar besloten is feestactiviteiten te organiseren om geld in te zamelen voor adequate gymuitrusting, een bibliotheek en een natuurkunde-practicum. Het hoofd van de school vertelde tijdens een persconferentie uitvoerig hoe in 1949 de school van start ging met veertig leerlingen, acht leerkrachten, twee kleuterleidsters en de heer Van Zijl als hoofd.

In 1946 was reeds een begin gemaakt door met twee leerkrachten en twintig leerlingen te draaien als een dependance van de Julianaschool. Momenteel zitten er zo'n kleine vierhonderd leerlingen op school waaraan twintig leerkrachten zijn verbonden. Waar de naam van de school vandaan komt, is nog steeds een vraag omdat er in de geschiedenis niets te vinden is over een commandeur Pieter Boer.

De viering van het jubileum draait om de schoolkinderen zelf. Zaterdag 7 oktober wordt begonnen met een trefbalcompetitie met barbeque op de speelplaats van de school. Verder staan er op het programma een schattenjacht, een sportdag, quizprogramma, buitendag en een culturele morgen. Een opstel- en een tekenfestival over de school is al van start gegaan onder de leerlingen en het gemaakte werk wordt in een tentoonstelling bijeen gebracht.

Daarnaast worden diverse activiteiten georganiseerd om het nodige geld in te zamelen. Vrijdag 29 september wordt er in de Bonaireclub een dansavond met twee muziekbands gehouden. Hiervoor zijn alle oud-leerlingen - het zijn er zo'n vijfduizend -en ouders uitgenodigd. Er wordt verder voor een carwash gehouden een T-shirtactie, waarbij een T-shirt met een embleem ontworpen door een leerkracht voor vijf florin verkocht wordt. In de pauze verkopen de leerlingen onder elkaar taart en andere artikelen. Alles komt in een grote pot.

Halley besloot zijn persconferentie over de viering met een opmerking over het onderwijs. In het algemeen vond hij dat in deze veertig jaren niets is veranderd: er wordt nog steeds hetzelfde jaarstofsysteem toegepast op de scholen wat niet relevant meer is voor het vormen van een individu in de bestaande maatschappij. Men is hieraan gebonden. Er is geen enkele aanpassing gekomen gedurende deze jaren, die het kind stimuleren zelf creatief te zijn, om er uit te halen wat er in zit. Hij vindt dat er al genoeg hierover geschreven en gesproken is in de diverse nota's en congressen en dat het tijd wordt om gewoon veranderingen te introduceren.

■ ORANJESTAD — Bij de Nationale Bibliotheek werd gisteren feest gevierd en Dela de Kort gehuldigd. Zij was op die dag dertig jaar in overheidsdienst.

De foto toont De Kort omringd door collega-werknemers en bloemstukken.

ORANJESTAD — In een ruim tweeëneenhalf uur durende wedstrijd behaalde in de AA-klasse baseball-eindstrijd Marlboro een 1-0 overwinning op Barlock. Met deze overwinning is Marlboro praktisch al subkampioen en moet het resultaat afwachten van de wedstrijd Richmond tegen Aruba Video Center, welke zondagmiddag wordt gespeeld.

Avond-VWO en Halfwayhouse dor regering goedgekeurd

ORANJESTAD — De Raad van Ministers heeft besloten dat de regering alle steun zal geven aan de stichting Avondonderwijs Aruba, die op Aruba een avond-VWO wil beginnen. De regering zal de benodigde subsidie geven, waardoor eenieder in de gelegenheid wordt gesteld dit avondonderwijs te volgen.

Voorts heeft de regering een wens van de stichting Bestrijding Alcoholmisbruik werkelijkheid doen worden door alle medewerking toe te zeggen met een subsidie aan de plannen van een 'Halfwayhouse', dat per 1 maart 1990 haar werkzaamheden kan beginnen. In dit project krijgen alcoholisten de kans van de drank af te komen en als goede burgers in de gemeenschap hun rechten en plichten te vervullen.

Geen charter voor Russisch ballet

ORANJESTAD — De charterreis naar Curaçao om op 26 september het Russisch ballet te zien, gaat niet meer door.

De organisatoren zijn er niet in geslaagd het benodigde aantal personen voor de reis te krijgen. Mochten er toch personen zijn die op eigen initiatief naar Curaçao willen gaan, dan kan men contact opnemen met Mavis de Lannoy (Comosor, tel.: 09-72740) voor nadere bijzonderheden en reservering.

ADN: voorstander interpellatie minister Nicolaas

ORANJESTAD — ADN-Statenlid Pedro Bislip liet gisteravond in Telenoticias horen, dat wanneer hij in de kwestie-Nicolaas een verzoek had gedaan, hij om een interpellatie van de bewindsman zou hebben gevraagd, aangezien een en ander dan beter geregeld is. 'Ik geloof ook dat de minister geen bezwaren tegen een interpellatie heeft', aldus Pedro Bislip.

Zondag speciale Lottotrekking

ORANJESTAD — Volgende week zondag wordt de speciale maandelijkse lottotrekking gehouden, waarvoor ditmaal een bedrag van tweehonderdduizend florin beschikbaar is.

Bij de trekking van vrijdagavond raadde niemand de vier cijfers 3-30-34-11 zodat de twintig mille van de gewone trekking in de pot blijft. Ook voor de tweede prijs - drie nummers met joker 31 - was er geen winnaar zodat de 6.333,95 florin ook in de pot blijft.

Voor de derde prijs zijn er 26 winnaars - waarvan vijf Lotto Loco-formulieren - die ieder 77,30 florin ontvangen.

Hugo boven Amerikaans vasteland afgezwakt

Doden en veel schade in staat South Carolina

CHARLESTON - De tropische storm Hugo die vrijdag met een snelheid van 217 kilometer per uur de Mexicaanse en Amerikaanse oostkust bereikte, heeft in de Amerikaanse staat South-Carolina tot dusverre zeker aan acht mensen het leven gekost. De staat is tot rampgebied uitgeroepen door president George Bush.

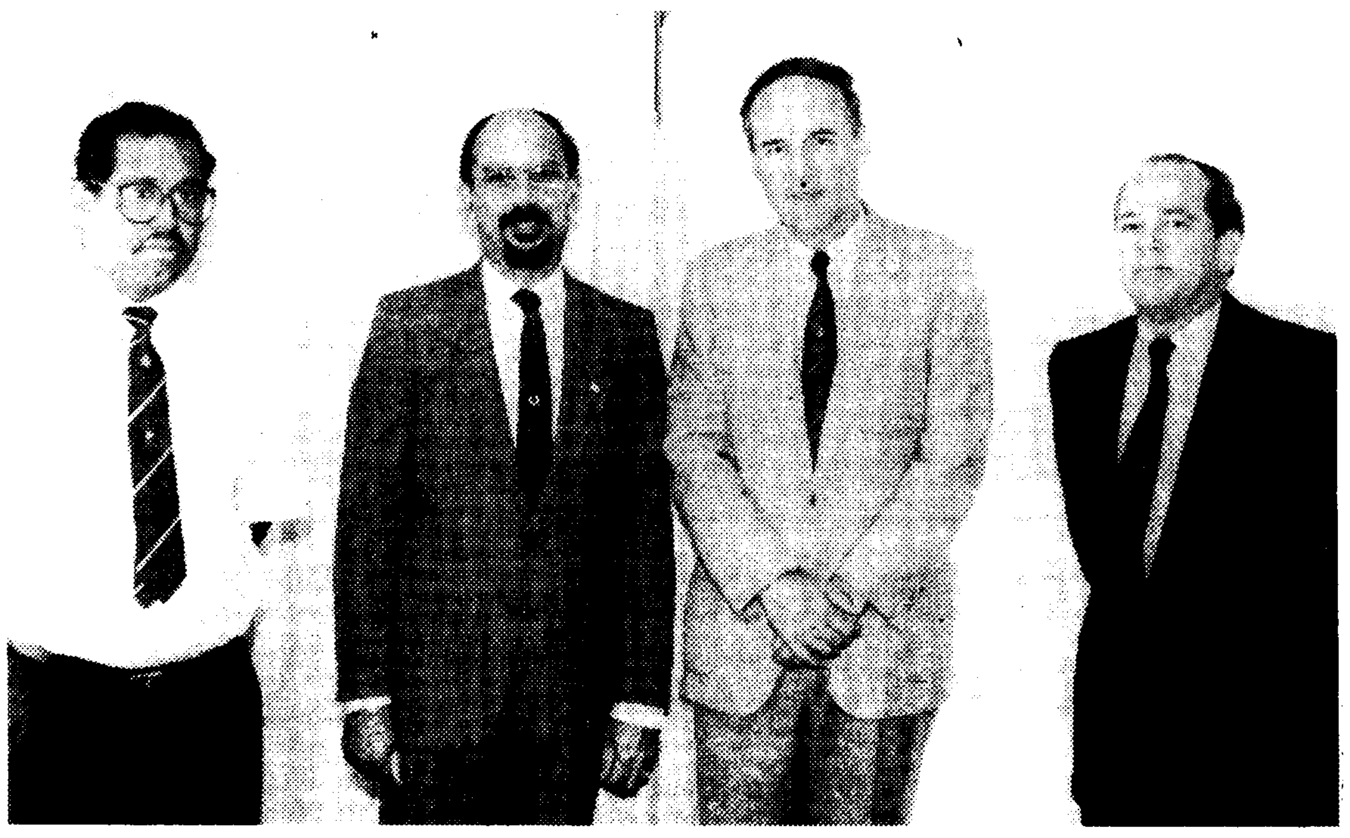
In de Amerikaanse staten North- en South-Carolina viel bijna overal de elektriciteit uit en werden telefoonkabels vernield door de zwaarste storm in 35 jaar. De wervelstorm kwam op het moment dat er ook springvloed was, waardoor het water tot meer dan vijf meter hoogte werd opgezweept en de straten onder water kwamen te staan.

De storm ging vergezeld met zware slagregens. Huizen stortten in, daken werden van de huizen gerukt en bomen werden ontworteld. In de Amerikaanse stad Charleston stortte een ziekenhuis gedeeltelijk in. Er is bijna geen huis meer in de negentiende eeuwse stad dat geen schade heeft opgelopen, aldus lokale autoriteiten. Dat het aantal slachtoffers nog niet veel hoger is, komt doordat de meeste inwoners donderdag in en rond Charleston het gebied al hadden verlaten.

Ruim één miljoen mensen waren landinwaarts getrokken naar hoger gelegen gebieden. De autoriteiten drongen er bij de mensen op aan nog niet terug te keren. Volgens de politie waren enkele mensen aan het plunderen geslagen in de verlaten huizen.

Hugo was de zwaarste storm sinds 1954 toen de storm Hazel langs de oostkust trok. Toen kwamen 22 mensen om het leven en was de schade 27 miljoen dollar. De door Hugo aangerichte schade loopt eveneens in de miljoenen. De storm Hugo nam later op de dag in hevigheid af en trok door naar het noorden van de Verenigde Staten, in de richting van het Erie-meer. Ondertussen is de status van Hugo veranderd en werd hij een tropische storm met winden met een maximum snelheid van vijftig mijl.

Mexico werd vrijdag getroffen door een tweede storm. Iris genaamd, die eveneens vergezeld ging met zware regenval. In Mexico zijn de afgelopen drie dagen 45.000 mensen dakloos geworden door de twee stormen.

■ *ORANJESTAD — Mr G. Herkemij, directeur van de Nederlandse Brandweer, heeft gisteren aan de waarnemend directeur van het lokale Brandweerkorps, ing. J. Donata, een schenking gedaan van brandweermateriaal ter waarde van tachtig mille.*

Mr Herkemij verklaarde, dat Nederland voorts bereid is technische bijstand aan het Arubaanse korps te verlenen in geval dit nodig zal blijken. Hij verklaarde ook dat donatie voor het Rode Kruis Aruba later zal worden uitgereikt.

Mr Herkemij (tweede van rechts) bracht ook een bezoek aan premier Nelson Oduber en werd daarbij vergezeld door minister van Justitie mr Hendrik Croes en waarnemend directeur Brandweer ing. Donata.

DE AMERIKAANSE regering en Nippon Telegraph and telephone (NTT), hebben een overeenkomst gesloten voor samenwerking bij onderzoek en ontwikkeling van hoogwaardige technologie. Het akkoord behelst de uitwisseling van technic. en informatie en beoogt gezamenlijk onderzoek. Het is een uitbreiding van een eerdere, in 1984 gesloten overeenkomst.

■ *ORANJESTAD — Een groep reisagenten uit Zweden brengt momenteel een kennismakingsbezoek aan Aruba. Ginna Gnecco en Kitty Royer, van de directie Toerisme, treden op als gastvrouwen voor de groep en zorgden ervoor dat de groep reeds een tradeshow te zien kreeg.*

KRANTEN DOELWIT AANSLAGEN

Den Haag ontkent beschuldiging Colombiaanse politie-generaal

Geen nieuwe minister van Justitie Colombia benoemd

BOGOTA — President Virgilio Barco van Colombia heeft voor de afgetreden minister van Justitie, mevrouw De Greiff, geen opvolger benoemd.

In Colombia gingen de aanslagen maar ook de arrestaties door.

Van Nederlandse zijde is ontkend dat de cocaïnelaboratoria in Colombia werken met Nederlandse chemicaliën.

Het presidentiële decreet van Barco maakt niet duidelijk waarom er geen nieuwe minister van Justitie is genoemd, maar alleen een vervanger. Simmons, van huis advocaat, blijft aan op Communicatie en doet Justitie er bij. Hij is minister van Buitenlandse zaken geweest en ambassadeur van zijn land bij de Organsiatie van Amerikaanse Staten (OAS).

MOORD GALAN

Intussen maakte het leger vrijdag de arrestatie van vier personen bekend. Twee van hen hebben bekend dat zij direct betrokken zijn geweest bij de moord op Senator Luís Carlos Galán op 18 augustus. Deze aanslag was voor de regering aanleiding om de drugsmaffia de totale oorlog te verklaren.

Eén van de vier is de eigenaar van een auto die met negentig kilo dynamiet donderdag voor het huis van de chef van de Colombiaanse geheime politie werd ontdekt. De bom werd onschadelijk gemaakt. De militaire zegsman zei dat de mannen kennelijk werkten voor de drugsbaronnen.

Een bijkantoor van de krant El Espectador, die de drugsmaffia op haar manier de oorlog heeft verklaard, liep vrijdag schade op en een bewaker werd lichtgewond toen er een vijf kilo zware bom ontplofte. Op 2 september ontplofte er in het hoofdkwartier van El Espectador een negentig kilo zware bom waarbij een dode en 83 gewonden vielen.

Het redactielokaal van het dagblad El Siglo werd daarnaast voor de tweede keer deze week beschoten door onbekenden vanuit twee rijdende auto's. Er vielen geen gewonden. De krant wordt geleid door de voormalige conservatieve presidentskandidaat Alavero Gomez. Verder werd in Bogotá een telefooncentrale opgeblazen waarbij een bewaker lichtgewond werd.

GEEN GROND

De ministers van Buitenlandse Zaken en Justitie zeggen dat er geen grond is voor de beweringen van het hoofd van de Nationale politie van Colombia, generaal Padilla, dat Nederland chemicaliën levert die in Colombia worden gebruikt voor de produktie van cocaïne. De generaal beweerde dat onlangs in een uitzending van de tv-actualiteitenrubriek Brandpunt.

In antwoord op schriftelijke vragen van de PvdA-Kamerleden Stoffelen en Haas-Berger wordt gemeld dat nog minder dan één promille van de in 1988 uitgevoerde hoeveelheden ethylether en aceton naar Colombia zijn uitgevoerd. Dat land zelf meldt in zijn statistieken over de betrokken periode in het geheel geen invoer van de genoemde stoffen. Minister Van den Broek heeft daarom de Colombiaanse autoriteiten om een toelichting gevraagd op de beweringen van Padilla.

OOK MAATREGEL TEGEN PILOOT

Van East River-ongeluk:

Co-piloot drukte verkeerde knop in

NEW YORK - De co-piloot van de Boeing 737-400, die woensdag tijdens het opstijgen neerstortte op het vliegveld La Guardia in New York, drukte per vergissing de verkeerde knop in waardoor het toestel snelheid minderde terwijl het had moeten versnellen. Dat heeft James Kolstad, waarnemend voorzitter van de Amerikaanse nationale raad voor de Verkeersveiligheid vrijdag bekendgemaakt.

Bij het opstijgen vloog de co-piloot. Hij begon op te trekken maar drukte in plaats van op de knop voor automatisch gasgeven op de knop waarmee de brandstoftoevoer automatisch wordt geblokkeerd. De piloot greep in om de fout te herstellen maar het vliegtuig zwenkte al naar links. De problemen waren niet te verhelpen waarop de piloot probeerde het opstijgen af te breken, aldus Kolstad. Het toestel raakte de grond aan het eind van de landingsbaan, brak in tweeën en een deel verdween in de East River. Hij wilde niet zeggen of de co-piloot met zijn vergissing direct het ongeluk veroorzaakte, waarbij twee mensen om het leven kwamen.

INGETROKKEN

De Federale luchtvaardienst FAA trok vrijdag de vergunning van de piloot en de co-piloot van het verongelukte toestel in. FAA-directeur James Busey verklaarde dat hij zeer onstemd was over het feit dat de twee piloten pas 36 uur na het ongeluk opdoken voor verhoor en een drugstest. Hierdoor is het onmogelijk nog te bepalen of drugs een rol gespeeld hebben bij het ongeluk, aldus Busey.

In Pretoria:

Blanken mogen betogen, zwarte vrouwen niet

PRETORIA - De Zuidafrikaanse politie heeft rond de St. Alban's kerk in Pretoria een anderhalve meter hoge prikkeldraadversperring neergezet om te voorkomen dat vrouwen een mars tegen de apartheid in het stadscentrum houden.

De betoging van de vrouwen werd vrijdag door een Zuidafrikaanse rechtbank verboden. De regering heeft wel toestemming verleend voor demonstraties van twee extreem-rechtse blanke groepen in Pretoria. Minister Adriaan Vlok van Wet en Orde kwam zelf poolshoogte nemen bij de kerk. Hij vertelde verslaggevers ter plaatse dat de politie de betogers voor de anti-apartheidsmars, die gezworen hebben ondanks het verbod toch te demonstreren, al bij de stadsgrenzen tegenhield. Advocaat Ismael Ayob zei dat de politie, om betogers te weren, op verschillende plaatsen de zeventig kilometer lange weg van Soweto, de zwarte woonstad bij Johannesburg, naar Pretoria heeft geblokkeerd.

Budapest: grens gaat niet dicht

BONN - De grens tussen Hongarije en Oostenrijk blijft voorgoed open voor Oostduitsers die naar de bondsrepuliek willen. Dat volgt uit overeenkomsten op humanitair gebied waaronder Budapest zijn handtekening heeft gezet. Dit zegt de premier van Hongarije zondag in een Westduitse krant. Sinds die grens openging hebben er zestienduizend Oostduitsers gebruik van gemaakt. Praag heeft zijn grens naar Hongarije gesloten voor Oostduitsers.

"Als men echt het Europese huis wil bouwen waar president Gorbatsjov van de Sovjetunie over praat, kun je de grens niet meer sluiten. In zo'n huis is geen plaats voor kamers die van elkaar gescheiden zijn door prikkeldraad", aldus Miklos Nemeth in Bild am Sonntag.

LOF

Een leider van het Hongaars Democratisch forum, een oppositiegroep die kort geleden de communistische kandidaat wist te verslaan bij tussentijdse verkiezingen, heeft lof voor de stellingname van Nemeth, maar wijst er tegelijk op dat er risico's aan zitten voor Hongarije.

Het land wordt een toevluchtsoord voor vluchtelingen uit Oosteuropese landen met een dogmatisch bewind en Budapest komt tegenover zijn traditionele bondgenoten binnen het Warschau-pact te staan, aldus Zoltan Biro. "Er is geen andere oplossing tenzij het tot hen (de dogmatische buurlanden) doordringt dat men geen geweld kan gebruiken en mensen niet achter een grens kan opsluiten".

GEEN BEZWAAR

In een week tijds zijn ruim zestienduizend DDR-burgers via Hongarije en Oostenrijk naar de bondsrepubliek gevlucht. De Hongaarse regering blijkt ruggespraak met Moskou gepleegd te hebben voordat zij de grens met Oostenrijk opende voor de duizenden Oostduitsers. Het Kremlin heeft geen bezwaar gemaakt tegen het voornemen van Budapest. Dit schrijft de Washington Post vanuit Oslo onder aanhaling van niet nader aangeduide Westerse functionarissen.

Tsjechoslowakije houdt vluchtelingen uit de DDR op weg naar Hongarije tegen aan de grens, aldus vluchtelingen en hulpverleners zondag in Budapest. Het in vergelijking met Hongarije conservatieve Oostblokland zou hiermee de DDR willen helpen een einde te maken aan de massale uittocht van Oostduitsers, die het rechtlijnige communistische systeem in hun land beu zijn.

WK BOKSEN AMATEURS IN MOSKOU

Verbijstering over stopzetten gevecht

Arnold Vanderlijde nog geen 100 tellen in ring

MOSKOU - Voor Arnold Vanderlijde duurde de wereldititelstrijd boksen nog geen honderd tellen. Voor de eerste maal in zijn carriere brengt de Limburger geen eremetaal mee van een groot internationaal toernooi.

Vrijdagavond eindigde voor de tweevoudige Europese kampioen in het zwaargewicht het vijfde toernooi om de wereldtitels in Moskou. Precies 1 minuut en 38 seconden duurde de vierde confrontatie met Felix Savon. Voor de vierde maal ook toonde de Cubaan zich de meerdere van de Limburger.

Drie jaar geleden bij het vierde toernooi om de wereldtitels in de Amerikaanse gokstad reno troffen Vanderlijde en Savon elkaar in de finale. Nu had de loting de twee in de eerste ronde tegenover elkaar gebracht. Zowel in het Cubaanse als Nederlandse kamp was dat als een onrechtigvaardigheid ervaren.

Een linkse directe, gevolgd door een rechtse opstoot, leidde de ondergang van Vanderlijde na bijna anderhalve minuut in. De Limburger werd in de Cubaanse hoek gedrongen, kreeg weer een linkse, waarna een rechtse hoek de strijd besliste.

SNEL OVEREIND

Vanderlijde kwam redelijk snel overeind toen de Ghanese scheidsrechter Dadzie begon te tellen. De Afrikaanse arbiter wilde het gevecht voortzetten, maar kreeg van de tafel waar de ringartsen zaten het teken de strijd te staken. Arnold Vanderlijde reageerde verbijsterd op de ingreep. Hij maakte op dat moment de indruk in staat te zijn verder te gaan.

"Ik constateerde duidelijk een bewustzijnsdaling", antwoordde de hongaarse ringarts Schermer die de beslissing nam het gevecht te stoppen op vragen van ploegarts Ed van Wijk.

"Ik stond niet meer voor het leven van Vanderlijde in. Iedereen weet wat Savon doet wanneer een tegenstander is aangeslagen." Op de vraag van Van Wijk waarom Vanderlijde dan geen startverbod kreeg opgelegd van de medische commissie, reageerde schermer alleen maar met "dat is mijn zaak niet."

VERBIJSTERD

Vanderlijde zat na afloop verbijsterd in de kleedkamer. Bijna een kwartier kwam er uit de op een bank gezeten bokser geen woord. Pas nadat hij zich gedouched en verkleed had, kwamen de eerste woorden. 'Onbegrijpelijk. Je wordt gestopt op het moment dat het gevecht nog echt moet beginnen. Ik vroeg de scheidsrechter ook waarom hij stopte. Het enige wat hij zei was: dokter, dokter."

Vanderlijde erkende wel dat hij zwaar was geraakt door de Cubaan. "Ik was er evenwel snel overheen. Natuurlijk is het moeilijk zo'n beslissing te accepteren. Zeker wanneer je zo hard getraind heb, als ik voor dit toernooi heb gedaan. Er zit echter niets anders op.

SNEL NAAR HUIS

Als de ploeg het ermee eens is, wil ik zo snel mogelijk naar huis. En dan goed nadenken over de toekomst. Ik ga hier geen emotionele uitspraken doen waarvan ik later ongetwijfeld spijt krijg. Zowel bij succes als tegenslag heb ik ze altijd op een rijtje."

De Limburger, die na zijn opzienbarende brons bij de Olympische Spelen in Los Angeles, de derde plaats bij de Europese titelstrijd van 1985 in Budapest veroverde en in Reno (1986) bij de wereldtitelstrijd zilver kreeg omgehangen, behaalde tussen zijn Europese titels van Turijn (1987) en Piraeus (1989) ook in Seoul nog Olympisch brons.

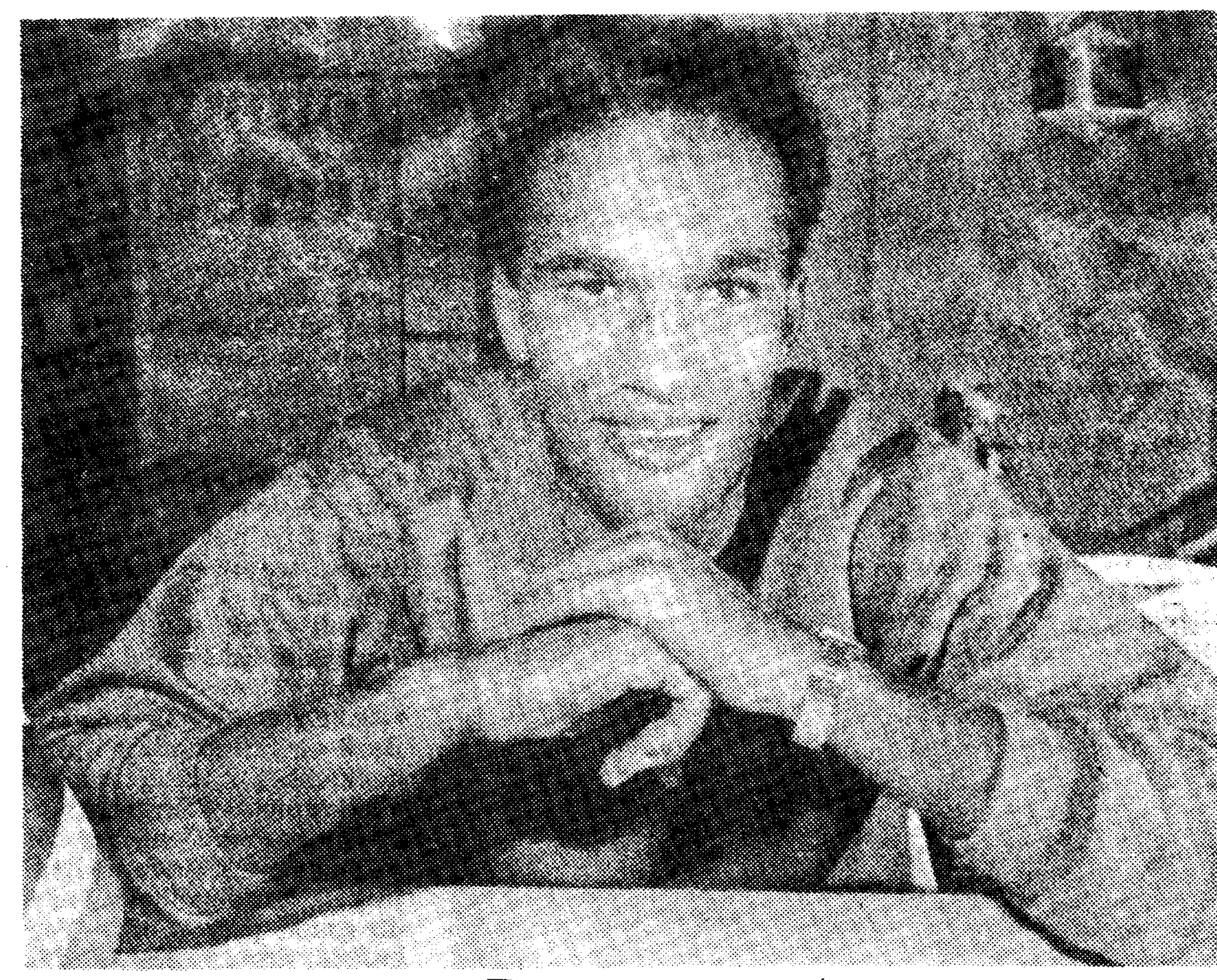
Zijn carriere staat na het vierde en meest dramatische verlies tegen Savon die hem na Reno bij de strijd om de wereldbeker in Belgrado (op punten) en vorig jaar in Oost-Berlijn (interventie tweede ronde) de baas was, op een kruispunt.

PROF - AMATEUR?

Blijft hij amateur of maakt hij toch de overstap naar de profs? De 26-jarige Limburger, die zijn 166e partij als amateur bokste en voor de vijftiende keer als verliezer de ring verliet, wilde er vrijdagavond niets over zeggen. "Ik moet dit eerst verwerken en dan goed nadenken."

In het Cubaanse kamp bleek de vierde confrontatie met Vanderlijde met de nodige zorg te zijn tegemoet gezien. Alcides Sagarra, al acht jaar de begeleider van de 22-jarige Savon, was opgetogen. "Vanderlijde is een technisch betere bokser dan de mijne. Van de gevechten in Reno en Belgrado hebben wij geleerd.

Wanneer je tegen hem over de ronden wil gaan, loop je een zeer grote kans te verliezen. Ons strijdplan was dan ook eenvoudig. Savon zou zijn tegenstander in de eerste ronde zo moeten treffen dat het gevecht afgelopen was. Die tactiek is terdege geslaagd. Het was alleen jammer dat deze partij niet opnieuw de finale van het toernooi was."

Arnold Vanderlijde.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur uur schaaklessen en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
20.00 uur Royal Scorpions vs Groot Kwartier Stars - Sentro Deportivo Kòrsou.

ZONDAG
VOLLEYBAL
(Federashon di Vòlibòl di Kòrsou)
ereklasse
dames
17.00 uur Shuatanari vs Watakeli;
18.30 uur Green Socks vs Hurricane;
heren
17.00 uur Warwarú vs Birds;
18.30 uur Xaverianen vs Silver Blasters - sportzaal Sentro Deportivo Kòrsou

BASEBALL
(AA-klasse)
10.30 uur Blue Hawks vs Sta Rosa Indians Sentro Deportivo Kòrsou.

Einde vierde ronde AA-baseballstrijd

WILLEMSTAD — De slotwedstrijd van de vierde ronde van de AA-klasse baseballcompetitie wordt vanavond gespeeld tussen Royal Scorpions en Groot Kwartier Stars, waarna volgende week maandagavond de laatste ronde van start zal gaan. Zoals het er nu uitziet bezit Wild Cats de geringste kans om zich voor de play-offs te plaatsen. Het leed donderdag zijn vijftiende nederlaag van de competitie en werd daarmee dieper op de laatste plaats gedrukt.

Deze uiterst gevoelige nederlaag kreeg Cats toegediend door Groot Kwartier Stars en wel met de score van 5-3. Edward Cannister vervulde in dit succes van GK Stars een belangrijke rol, die voor drie punten zorgde met een homerun en een honkslag. De eindstand werd via de tussenscorers van 4-0, 4-2 en 4-3 bereikt. Op een gegeven moment leek het er dus op alsof Cats de achterstand ongedaan zou maken toen het in de vijfde inning tot 3-4 inliep dankzij een fout van middenvelder Sharlon Ostiana van Groot Kwartier, die een ogenschijnlijk makkelijke vangbal liet gaan. Verder dan dat derde punt kwam de ploeg van manager Antonio Keller echter niet.

De eindcijfers waren: 5-9-3 voor GK Stars en 3-6-2 voor Cats. Pitcher Reinier Polonius eindigde als winnende werper. Voor Cats werkten achtereenvolgens op de heuvel: Clifton Jones (verliezer), Eugène Laker en Hensley Josephina. GK Stars bracht met de overwinning zijn record op 12-13, terwijl Cats afzakte naar 11-15. De achterstand van Cats op de ploeg boven haar bedraagt nu anderhalve wedstrijd wat met nog slechts vijf wedstrijden te gaan in de vijfde en laatste competitieronde wel eens onoverbrugbaar kan blijken te zijn.

GK Stars krijgt vanavond nog de kans om zijn positie nog een beetje te verbeteren. Het zal dan wel moeten winnen van Royal Scorpions die zelf de winst goed kan gebruiken om deelname aan de play-offs te verzekeren. De vijfde ronde gaat komende maandagavond van start met de ontmoeting Sta Maria Pirates - Royal Scorpions.

Zege op Centro Dominguito

Jong Holland laat laatste plaats los

WILLEMSTAD — Jong Holland/Kodela bevindt zich met een verschil van twee punten op betrekkelijk veilige afstand van de laatste plaats in het eredivisie-voetbal na de kostbare overwinning welke gisteravond behaald werd. Het slachtoffer van Jong Holland's drang naar positieverbetering werd Centro Dominguito/ Triple A dat zijn plannen om op te klimmen naar de kopgroep gedwarsboomd zag door een 0-1 nederlaag.

Het door slechts 120 toeschouwers bijgewoonde duel had een aantrekkelijk verloop met constant bewegelijk, aanvallend voetbal met goede doelpogingen en kundig, vaak zelfs spectaculair optreden van de beide keepers (Gino Costina bij Jong Holland en Ingemar Pieternella bij Centro Dominguito). De Dominguito-ploeg startte vlot en stelde reeds vroeg de nodige pogingen in het werk om op voorsprong te komen, maar het was Jong Holland dat vanaf de twintigste minuut een betere roep uitoefende op de acties en het initiatief praktisch tot het einde behield.

Het feit, dat Centro in de 39ste minuut gereduceerd werd tot een tiental verwijdering van Stephen Emelina, die op de vuist wilde gaan met een tegenstander, droeg uiteraard ook bij tot het overwicht van Jong Holland. Dit overwicht vloeide echter vooral voort uit het uitstekende spel van het middenveld van de Tricoloren waar Raymond Lucas een glansrol vervulde als regisseur. Hij werd daarbij uitstekend bijgestaan door Richinel Maduro die in de hervatting ook voor het enige doelpunt tekende. Hij verraste doelman Ingemar Pieternella in de twaalfde minuut door niet, zoals iedereen verwachtte, de bal voor het doel te plaatsen, maar meteen op het doel te schieten.

Jong Holland bleef de acties tot het einde toe domineren. Nog beperkter werden de mogelijkheden voor Centro om nog een gelijkmaker te forceren toen Signald Silonero, die reeds houder was van een gele kaart, tien minuten voor het slot de rode kaart kreeg.

Na de wedstrijd van gisteravond hebben alle clubs in de eredivisie tien wedstrijden gespeeld. De uitslag bracht alleen een kleine verschuiving teweeg: Centro wisselde van positie met Victory Boys dat thans dankzij een iets betere doelverhouding thans de vierde plaats inneemt. Jong Holland heeft nog een achterstand van twee punten weg te werken om aanspraak te kunnen maken op een hogere positie dan de zevende plaats die het nog steeds inneemt.

In de eerste divisie won Eleven Brothers gisteravond met 1-0 van Hubentut Kòrsou en steeg naar de vierde plaats met twaalf punten uit elf wedstrijden.

De competitie wordt morgenavond voortgezet met de volgende wedstrijden: Scott Special - Indekor en Victory Boys - Undeba.

Duel tegen Finland

Uwe Bein in selectie BRD

HAMBURG - Franz Beckenbauer heeft Uwe Bein opgenomen in de voetbalselectie van de bondsrepubliek, voor de kwalificatie-interland op 4 oktober in Dortmund tegen Finland.

De speler van Eintracht Frankfurt is de enige voetballer zonder interlandervaring in de voorlopige groep van 21 spelers.

De vijf "Italianen" (Voller, Matthaus, Brehme, Klinsmann en Berthold), die onlangs bij de oefenwedstrijd tegen Ierland ontbraken, zijn terug in de groep. Teamchef Beckenbauer heeft bovendien Mill (Dortmund) en Dorfner (Bayern Munchen), beiden nog geblesseerd, genomineerd. Volgende week woensdag wordt de selectie teruggebracht tot achttien man.

De overige landen in deze kwalificatie-groep zijn Nederland en Wales.

De selectie bestaat uit de volgende spelers: Doel: Aumann, Illgner, verdediging: Augenthaler, Pflugler, Berthold, Reuter, Buchwald, Brehme, en Alois Reinhardt. Middenveld: Bein, Dorfner, Thon, Fach, Hassler, Littbarski, Hermann, Matthaus, Moller. Aanval: Klinsmann, Mill, Voller.

*****

PAARDESPORT / PRAAG -Een Franse equipe heeft vrijdag tijdens het Chio van Praag de landenwedstrijd gewonnen met slechts vier strafpunten over twee manches. Polen (8) werd tweede, Zwitserland (11) derde.

Amerikaanse dames pakken titel

Vrouwenbridgeploeg mist WK-titel op een haar

PERTH - De Nederlandse vrouwenploeg heeft de wereldtitel bridge op een haar na gemist.

In de enerverende finale tegen de Verenigde Staten had de nationale ploeg in het Australische Perth zestien spellen voor het einde nog een voorsprong van vijftien punten (295-280).

In de laatste zitting konden de Amerikaanse vrouwen beter overweg met de immense spanning. Het nationale viertal maakte twee aanwijsbare biedfouten en de Amerikaanse ploeg drukte door naar 352-324 na de 128 spellen.

De finale verliep in een wat prikkelbare sfeer. De Amerikaanse bridgemanieren wijken op belangrijke punten duidelijk af van de Europese. Na de eerste dag diende aanvoerder Bep Vriend een protest in tegen Beth Palmer, die in haar ogen onterecht lang nadacht. De jury gaf Nederland gelijk in het miniconflict en bestrafte de Amerikaanse ploeg met het verlies van zes punten.

UITSTEKEND BEGIN

De nationale ploeg zette de tweede dag uitstekend in. Al na zestien spellen was de achterstand van 28 punten na de openingsdag omgebogen in een lichte voorsprong (198-196).

In de tweede set van zestien spellen verloor de ploeg elf punten, maar in de derde leek de balans definitief door te slaan naar Nederland. De equipe won de set met 58-34 en kwam met 295-280 voor.

Nederland had bovendien het recht de opstelling voor de laatste sessie pas bekend te mogen maken na die van de Amerikaanse. Carla Arnolds en Bep Vriend werden daarop gekoppeld aan het sterkste Amerikaanse paar Deas-Palmer.

Een tactische zet omdat deaS-Palmer het niet zo op Arnolds-Vriend begrepen hebben. Het Nederlandse duo haalde in de slotfase een onvoldoende door een onmaakbare vijf harten te bieden. Drie down gedoubleerd was het resultaat waardoor de Verenigde Staten de leiding heroverde.

LAATSTE KANS

Een laatste kans kreeg Nederland, toen Schippers-Van der Pas op de andere tafel op weg leken naar een groot slem in Sans Atout, dat in de bekwame handen van Van der Pas een goede kans van slagen had. De bieding bleef evenwel steken op een onmaakbare zeven schoppen, waarmee de Nederlandse kansen definitief verkeken waren.

In de finale bij de mannen heeft Brazilie nog steeds de leiding. De Zuidamerikaanse ploeg steunt vooral op sterspeler Chagas, wiens briljante ingevingen al een vermogen aan punten hebben opgeleverd. Na 128 van de 176 spellen leidt Brazilie tegen de Verenigde Staten met 322-268.

ZEIST - Het bestuur van Feyenoord heeft beroep aangetekend tegen de straf van de tuchtcommissie.

De KNVB 'gaf' een wedstrijd zonder publiek, een boete van 10.000 gulden en nog een voorwaardelijke wedstrijd zonder toeschouwers.

Hangende het beroep kunnen de tribunes van de Kuip zondag voor het duel tegen willem II normaal 'gevuld' worden. De commissie van beroep zal de zaak op woensdag 4 oktober behandelen.

Feyenoord kreeg de straf opgelegd naar aanleiding van de ongeregeldheden bij de thuiswedstrijd van zondag 20 augustus tegen Fortuna Sittard, die zeven minuten voor het eind bij de stand 2-0 voor de Limburgers moest worden gestaakt omdat ontevreden fans het veld opkwamen.

Major League

NEW YORK — De uitslagen van de vrijdag gespeelde wedstrijden van de Amerikaanse baseballcompetitie zijn:

American League:
(1e) Kansas City Royals - Seattle Mariners 9-2, (2e) Seattle Mariners - Kansas City Royals 2-0, New York Yankees - Baltimore Orioles 5-4, Boston Red Sox - Detroit Tigers 9-7, Oakland Athletics - Minnesota Twins 5-2, Toronto Blue Jays - Milwaukee Brewers 7-3, Chicago White Sox - Texas Rangers 9-6.

National League:
Chicago Cubs - Pittsburgh Pirates 4-2, New York Mets -Montreal Expos 3-2, Cincinnati Reds - Atlanta Braves 8-3, Saint Louis Cardinals -Philadelphia Phillies 2-1, Los Angeles Dodgers - San Diego Padres 2-1, Houston Astros -San Francisco Giants 3-1.

Noahs been in brand

PARIJS - De Franse tennisser Yannick Noah zal een maand rust moeten nemen wegens de brandwonden, die hij maandag tijdens een barbecue heeft opgelopen.

Noah, nummer veertien op de wereldranglijst, kreeg aan zijn rechter dijbeen brandwonden in de tweede graad toen bij het aansteken een kannetje petroleum explodeerde en zijn broek in vuur en vlam zette.

Volgens de arts van Noah vergen de wonden drie weken om te genezen. Noah zal zeker begin oktober een toernooi in Zwitserland moeten laten schieten en vermoedelijk ook niet kunnen verschijnen in een evenement in Parijs, dat 30 oktober begint.

Noah had drie jaar geleden ook al eens pech, toen een zware koffer op zijn voet viel en hem maanden uitschakelde.

Geen vast stadion teams

Onmogelijk supporters op WK '90 te scheiden

LONDEN - Het is onmogelijk voetbalsupporters van verschillende landen strikt te scheiden tijdens de wedstrijden om de wereldtitel voetbal, volgend jaar in Italie. Dat heeft Luca di Montezemolo, hoofd van het organisatiecomite, donderdag in Londen gezegd.

"Ik ben bezorgd, jazeker. De scheiding van supporters uit verschillende landen is absoluut onmogelijk, helaas", aldus de Italiaan.

Volgens Di Montezemolo is strikte scheiding van aanhangers praktisch onmogelijk, omdat niemand kan voorspellen waar bepaalde teams in een later stadium van het toernooi spelen. De mogelijkheid op controle neemt daarom af.

KAARTEN TERUG

De situatie wordt nog ingewikkelder, omdat kaartjes die onverkocht blijven nadat ze zijn toegewezen aan de betreffende landen, terug naar de verkooppunten in Italie gaan. Hierdoor zou de kans dat ze in handen van relschoppers vallen, groter worden.

Bij de vorig jaar gehouden Europese titelstrijd weigerde de Engelse voetbalbond de onverkochte kaarten terug te sturen, om te voorkomen dat ze in de vrije verkoop terecht kwamen.

Volgens Di Montezemolo wordt de dreiging van ongeregeldheden verkleind, omdat alle wedstrijden worden gespeeld in stadions met alleen zitplaatsen. Gesloten televisiecircuits moet het surveillance-werk van de politie vereenvoudigen. Bovendien mogen fans zonder kaartje niet binnen vijftig meter van het stadion komen.

■ MEXICOSTAD — *De Franse wielrenster Jeannie Longo (links) is met haar echtgenoot Patrice (rechts) in Mexicostad aangekomen voor een poging tot verbetering van het wereld-uurrecord voor dames. Die poging zal ondernomen worden in het velodroom van het Olympisch dorp van de Mexicaanse hoofdstad.*

Coe actief tot Gemenebestspelen

LONDEN - De atletiekwereld heeft afgelopen zondag, bij de strijd om de wereldbeker in Spanje, de Brit Sebastian Coe toch niet voor het laatste in actie gezien.

De tweevoudige Olympisch kampioen op de 1500 meter, in '80 en '84, kondigde donderdag aan dat hij zijn carriere verlengt tot na de Gemenebest spelen, die volgend jaar in de Nieuwzeelandse hoofdstad Auckland worden gehouden.

De 32-jarige Coe had eerder dit jaar laten doorschemeren dat hij in Barcelona voor het laatst internationaal actief zou zijn. Hij zou zich storten op een politieke loopbaan. De Brit eindigde in de Spaanse stad als tweede op de 1500 meter, net achter de Somalier Bile. Eerder dit seizoen al was Coe de snelste Britse 800-meterloper geworden.

In Londen liet hij donderdag weten gelukkig en trots te zijn een uitnodiging van de Britse atletiekfederatie deel uit te maken van het team voor de spelen in Auckland, te hebben geaccepteerd. "Mijn gezondheid heeft mij nog al eens in de steek gelaten op momenten dat ik bij de Gemenebest spelen in actie wilde komen. Mede daardoor heb ik bij die spelen nog steeds geen medaille gewonnen."

Kasparov zet voor zet

TILBURG - Het duel tussen de Noor Agdestein en de wereldkampioen Gary Kasparov verliep als volgt:

Wit: Agdestein (Noo)
Zwart: Kasparov (Sov)

1. c2-c4, g7-g6, 2. Pb1-c3, c7-c5, 3. g2-g3, lf8-g7, 4. Lf1-g2, Pb8-c6, 5. e2-e3, d7-d6, 6. Pg1-e2, Pg8-f6, 7. 0-0, 0-0, 8. d2-3, Lc8-d7, 9. h2-h3, a7-a6, 10. b2-b3, Ta8-b8, 11. Lc1-b2, b7-b5, 12. Dd1-d2, Pc6-b4, 13. Tf1-d1, Tf8-e8, 14. e2-e4, Pb4-c6, 15. Pc3-d5, e7-e5, 16. Kg1-h2, h7-h5, 17. f2-f4, b5xc4, 18. d3xc4, Pf6xd5, 19. Dd2xd5, Pc6-d4, 20. Pe2xd4, c5xd4, 21. Dd5xd6, h5-h4, 22. g3-g4, Lg7-f8, 23. Dd6xa6, Te8-e6, 24. Da6-a7, Tb8-a8.

Wit geeft op.

Van Yamaha naar Suzuki

John van den Berk heeft nieuwe sponsor

OSS - John van den Berk heeft Yamaha na een samenwerking van zeven seizoenen de rug toegekeerd.

De voormalige wereldkampioen motorcross in de 125- en 250cc-klasse heeft een contract voor een jaar getekend bij het italiaanse Suzuki-team van Michele Renaldi. In 1990 komt hij opnieuw in de kwartliterklasse uit.

Het vertrek van Van den Berk hing al geruime tijd in de lucht. De relatie tussen de coureur en Yamaha verslechterde dit seizoen na enkele negatieve uitlatingen van de rijder tijdens de grand prix van de Verenigde Staten. De fabriek zou de crosser te weinig technische ondersteuning geboden hebben.

Van den Berk verloor zijn wereldtitel in de 250cc-klasse aan de Fransman Jean Michel Bayle. "Bij Yamaha zou komend seizoen alles bij het oude blijven. Op die voet wilde ik niet verder", verklaarde de ex-wereldkampioen.

Bij Suzuki gaat Van den Berk in de 250cc-klasse een koppel vormen met de italiaan Alessandro Puzar, die dit seizoen tweede werd in de strijd om de wereldtitel in de 125cc-klasse.

De komst van Van den Berk bij Suzuki werd mogelijk gemaakt door een extra financiele bijdrage van de persoonlijke shirt-sponsor van de Brabander. Zijn vertrek naar Italie houdt overigens niet in, dat Van den Berk komend seizoen de nationale kampioensraces zal missen.

Suzuki heeft nog geen beslissing genomen om Dave Strijbos opnieuw fabrieksmateriaal ter beschikking te stellen. De Brabander heeft vorig seizoen een drie-jarig sponsorcontract afgesloten met de kledingfirma Premier. Alleen als Strijbos die verbintenis afkoopt, kan hij via het team van de Belg Sylvian Geboers op fabrieksmotoren rekenen.

■ WILLEMSTAD — *Onlangs heeft gedeputeerde George Hueck, die onder meer is belast met Openbare Werken, het stadion aan het Rif te Otrobanda bezocht. Hij wil zo spoedig mogelijk de restauratie van de bouwval laten beginnen.*

Hueck werd vergezeld door vertegenwoordigers van verscheidene overheidsdiensten, zoals DOW, FKP, DROV en Sedreko.

Er zouden plannen bestaan om volgend jaar weer baseball-wedstrijden in het stadion te spelen.

Zijn contract-spelers

DDR geeft gevluchte voetballers niet vrij

FRANKFURT - De voetbalbond van de DDR weigert de in de afgelopen maanden naar het westen uitgeweken voetballers "vrij" te geven.

De voetbalbond van de bondsrepubliek is schriftelijk van dit standpunt op de hoogste gesteld. Woordvoerder Niersbach van de DFB bevestigde dat zijn organisatie de vrijgave had gevraagd voor spelers als Thomas Weiss, Jens Konig, Andre Kohler, Axel Kruse en Jens Weizer.

De voetbalbond van de DDR beroept zich op de status van zijn topvoetballers. In mei heeft de bond de Fifa meegedeeld dat het systeem van contract-spelers ook in de DDR is ingevoerd.

GEEN AMATEUR

Perschef Guido Tonioni van de wereld voetbalbond bevestigde dat de oostduitse voetballers daardoor niet langer amateur zijn, maar als professional gelden. Dat heeft tot gevolg dat zij onder de internationale transferregelingen vallen en dat verandering van club slechts kan plaats vinden met instemming van de oude vereniging.

De consequentie is dat gevluchte Oberligaspelers uit de DDR, die allemaal een contract hebben moeten ondertekenen, in feite voor onbeperkte tijd geschorst zijn, tenzij de oude vereniging en de oostduitse bond instemmen met de overgang, waarmee dan zonder twijfel een transfersom gemoeid zal zijn.

Tot mei 1989 werden voetballers uit de DDR als amateur beschouwd en in geval van vertrek naar een ander land door de Fifa voor een jaar geschorst. Daarna waren zij vrij om te spelen. Van die regeling hebben bijvoorbeeld Robert Nachtweih en Falko Gotz geprofiteerd plus natuurlijk de clubs uit de Bundesliga, die de spelers "voor niets" in huis kregen.

Wereldkampioenschap Boksen in Moskou

Lammert Brink binnen twee ronden uit toernooi gezet

MOSKOU - Lammert Brink is weinig gelukkig met zijn loting in grote internationale bokstoernooien. De strijd om de wereldtitels in Moskou duurde voor de Arnhemmer nog geen twee ronden.

In de partij tegen de sterke Tsjchoslowaak Michal Franek, verliezend finalist tijdens de Europese titelstrijd, gooide zijn verzorger Hennie van Bemmel in de laatste minuut van de tweede ronde de handdoek ten teken van opgeven.

Ruim drie maanden geleden trof Brink bij de strijd om de Europese titels in Piraeus in de eerste ronde de twee- en na afloop van het toernooi driévoudige Europese kampioen en olympisch titelhouder Henry Maske (DDR). In Moskou kwam hij weer meteen voor een zware opgave te staan. De 21-jarige Tsjechoslowaak was destijds in de finale van het middengewicht de tegenstander van Maske.

De gedachten van de 19-jarige Arnhemmer moeten teruggegaan zijn naar Piraeus. Het duel tegen Franek kreeg namelijk dezelfde afloop als het gevecht tegen Maske.

HANDDOEK

In de laatste minuut van de tweede ronde gooide zijn verzorger Hennie van Bemmel de handdoek ten teken van opgeven. Het was een verstandig besluit. Brink, die al drie maal acht tellen rust had gekregen, zou ongetwijfeld tegen een veel ingrijpender nederlaag zijn aangelopen.

"Wanneer een bokser een keer acht tellen rust heeft gehad, gaat de scheidsrechter, terecht, extra op hem letten. Deze arbiter vormde daarop geen uitzondering", constateerde Van Bemmel na afloop. "Na de derde acht tellen rust moest ik de handdoek wel gooien.

Het gevecht zou nog zo'n vier minuten duren en dan komt die vierde knock down onvermijdelijk. Dat wilde en kon ik hem niet aandoen. Wordt er voor de vierde maal geteld dan krijgt hij een startverbod van enkele maanden en dan kan hij de strijd om de nationale titels vergeten."

UITZWETEN

Lammert Brink was, nadat Van Bemmel hem in de kleedkamer had gezegd te "zitten en uitzweten", duidelijk teleurgesteld. "Bij de warming up ging het voortreffelijk. Tijdens de partij weet ik niet wat mij mankeerde. Ik kreeg geen vat op hem. Hij was vreselijk snel en zeer beweeglijk. Een heel goede technische bokser met een pittige rechtse."

De rechtse van Franek leidde de ondergang van Brink halverwege de eerste ronde in. De Arnhemmer was goed begonnen met het nemen van het midden van de ring. Brink maakte echter de fout veel te statisch te boksen waardoor hij een gemakkelijk doelwit werd voor de oostEuropeaan. Na een rechtse hoek op het hoofd, de eerste echte goede stoot van Franek, was Brink duidelijk aangeslagen. "Ik voelde hem goed maar ik wist toch precies wat er gebeurde."

NIEUWE KANS

Franek ging niet meteen door maar wachtte op een nieuwe kans. Die kwam vlak voor de gongslag die het einde van de eerste ronde aankondigde. Opnieuw was het een rechtse, die de Nederlander tot acht tellen staande rust dwong.

Op dat moment was duidelijk dat het optreden van Brink, die vorig jaar in Gdansk zilver veroverde bij de Europese titelstrijd voor junioren, in Moskou van korte duur zou zijn. Hoewel de Arnhemmer na de minuut rust wat beweeglijker was, kon hij zijn opponent geen moment bedreigen.

Franek, wetend dat de partij hem niet kon ontglippen, trof zijn tegenstander opnieuw met een rechtse op het hoofd. Acht electronische piepen, die het tellen begeleiden, klonken daarop nogmaals door de immense hal van het olympisch sportcomplex. Direct daarna gooide Van Bemmel de handdoek.

Russen tillen het allerbeste

ATHENE - De gewichtheffers uit de Sovjetunie ijlen na een korte pauze bij de wereldtitelstrijd in Athene weer van overwinning naar overwinning.

In de categorie tot 90 kilogram was Olympisch kampioen Anatoli Khrapatyi ongenaakbaar. De halfzwaargewicht bracht bij het trekken 185 kilo omhoog en stootte 230 kg.

Zijn landgenoot en naaste concurrent Sergei Sirtsov kon die prestatie alleen in de eerste discipline herhalen. Bij het stoten kon hij maximaal 222'5 kilo aan laten slaan. Het brons ging naar de Bulgaar Ivan Tsjakarov met een totaal van 400 kilo.

De vlucht van de Sovjetatleet Hazi Suleimanov, die naar Turkije wil, en zijn twee begeleiders hebben de Albanese afvaardiging in Athene tot maatregelen gedwongen. De bond bracht zijn tien gewichtheffers, trainers en verzorgers haastig onder in het consulaat van Albanie in de Griekse hoofdstad.

Het geluk zit in een flesje (of een spuitbus)

WILLEMSTAD — Geluk vindt je in de botika. Een beetje tendentieuze kreet natuurlijk, maar dat zijn ook de etiketten die te vinden zijn op een serie flesjes en spuitbussen die nagenoeg elke drogisterij verkoopt. il flores, Vini Vini, Buena Suerte, Don Juan del Dinero, Hopi Plaka en de Zeven African Powers: merknamen van reukwatertjes en luchtverfrissers die voorspoed, geluk, geld, gezondheid en sexuele satisfactie beloven. Wel even de spuitbus goed schudden en bidden na gebruik zegt de gebruiksaanwijzing. Voor Nafl 2,45 per flesje of Nafl 5,80 voor een spuitbus gaat er vooral tegen het eind van het jaar heel wat milliliters bijgeloof over de toonbank.

Geluk en voorspoed voor de consument of voor de producent?

In de botica zijn de verkoopsters laconiek. Niemand gelooft er echt in, maar toch gebruikt men de flesjes met reukwater. De één gebruikt het wel eens als schoonmaakmiddel, de ander weet te vertellen dat de middeltjes vaak gebruikt worden bij de laatste schoonmaakwerkzaamheden van het jaar. Het hele huis wordt op zijn kop gezet en alle kwade krachten die de woning gedurende het jaar zijn gaan belasten worden in één klap weggedweild.

"Het is de traditie; het is de gewoonte; het is het gebruik dat stamt uit de oude tijd. Je krijgt het min of meer mee van je ouders. En ik denk dat onze kinderen er op hun beurt ook wel iets van mee zullen krijgen", zeggen de verkoopsters.

De speurtocht naar de de commerciële exploitatie van de traditie begint ergens tussen de zakjes met geneeskrachtige 'yerba' en de wasbenzine. Een bestudering van de etiketten brengt veel aan het licht. Zo zijn de produktnamen vrij simpel gehouden. Vini Vini betekten kom kom: een uitnodiging van het geluk. Kita Fuku betekent juist het tegenover gestelde: verdwijn tegenslag!.

De consument mag van de fabrikant zelf bepalen of hij volstaat met de verdwijnfles of dat hij de verschijnfles ook aanspreekt.

Aanspreken niet in de zin van innemen. Want daar is het spul niet voor bedoeld. Wel voor een ligbad van zeven minuten of een schoonmaaksopje.

LANDSLOTERIJ

Opmerkelijk zijn ook Abri Caminos en Moneyhouse blessing en vooral Exito en el juege de numeros. Flesjes vol beloften van geld. Hoe rijk je precies wordt bij gebruik van een á twee flesjes blijft een gissing. Maar gevreesd moet worden dat als het hier om feitelijke wondermiddelen gaat, de landsloterij binnen de kortste keren kon inpakken.

Wellicht tot de mannelijke verbeelding sprekend is de fles Juan el Conquistador en Don Juan del Dinero.

Verder kan aangetekend worden dat Suerte Rapida (snel geluk), Dame Pronto (geef me vlug) en Hopi Plaka een vrijwel identiek etiket hebben, en zeer waarschijnlijk van nagenoeg gelijke samenstelling zijn. Waarschijnlijk in het kader van marktdifferentiatie.

ZEVEN KRACHTEN

'7 Poderes' is een produkt van Confusius in Bombay, India, dezelfde producent van Jan de Veroveraar en Huishoudgeldzegening. Die zeven krachten moeten internationale bekendheid genieten want ook op de Nederlandse Antillen wordt er mee gewerkt. Het produkt dat hier gebotteld wordt, heet '7 Sorto'.

Wie de spuitbus verkiest kan uit de voeten met een flacon '7 Potencias Africanas. Wat die zeven krachten nu zijn? Ochun, Chanco, Orula, Ogum, Elegua, Obatala en Yemalla. Minuscu e plaatjes van crusifixen, Mariabeelden en heiligen met aureool worden gepaard aan originele "African Power Oil". De consument mag raden of het gaat om Afrikaanse krachtolie of Afrikaanse-krachtolie hetgeen twee verschillende dingen zijn. Het eerste is namelijk krachtolie die in Afrika gemaakt is. Het tweede is een olie die geheimzinnige Afrikaanse krachten bezit.

De spray-line biedt nog meer: Gold Silver Offering Spray (contains genuine gold & silver oil), Love Spray (met oorspronkelijke patchouli-olie), Double Fast Luck (met zodiac oil).

GEBED

De gebruiksaanwijzing is eenvoudig: goed schudden en van je afspuiten, sla daarna een kruis en ga in gebed.

Getuige het opschrift trapt de Amerikaanse wetgever niet in de suggestie van bovenmenselijke kracht. De Yankees zijn nogal straf met hun etiketeringsvoorschriften. De producent bekent dan ook in kleine letters dat zijn produkt een luchtverfrisser is en geen bovennatuurlijk krachten heeft.

Dat is voor sommigen wellicht een tegenvaller en feitelijk ook een contradictie aangezien op de voorkant van de spuitbus wel de link wordt gelegd tussen de Gold Silver Offering Spray en Chango Macho, de "spirit of good luck".

De Double Fast Luck (voor ongeduldigen?) met dierenriemolie glipt ook door de mazen van het wetsnet. Plaatjes van een geluksster, de boom des levens (met de takken geloof, hoop en liefdadigheid), een cadillac die uit een hoorn des overvloeds valt, een hoefijzer met pseudomagische tekens en de woorden spiritual power, wealth en fortune suggereren veel, maar beloven niets.

De bus met Afrikaanse kracht is - hoewel rijk geïllustreerd met religieuze motieven - de enige in de serie die niet vermeld dat het hier *niet* om bovennatuurlijke kracht gaat. Ook ontbreekt in de gebruiksaanwijzing de noodzaak van het slaan van een kruis of de oproep "let us pray".

VOODOO MAGIC

Het etiket van het eerder aangehaalde '7 Sorto' doet vermoeden dat er of bij de bereiding of bij het gebruik een beetje hocus-pocus aan te pas komt. Want de producent zal zichzelf niet voor niets de firmanaam Voodoo Magic Product, Madame Chiang N.A. gegeven hebben.

Volledigheidshalve moeten ook de 59 milliliterflesjes van Laboratorios del Pueblo genoemd worden. De Nafl 3,05 kostende flacons hebben het formaat van een flinke kruidenbitter. Het bleke Floridawater is "an exquisite extract of oranges, cinnamon and florals".

GODSWATER

Pompeya heeft merkwaardig genoeg dezelfde ingrediënten maar is alleen een tintje geler.

Agua Divina is een eveneens exquisiet aftreksel van "Natural Heavenly Oils". De samenstelling van het godswater is: alcohol, reukstoffen, water en kleurstof rood nummer 1 en geel nummer 5, verantwoordelijk voor de oranje-rode kleur.

Lotion de Dinero, een groenkleurig middel voor geldelijk gewin en de donkergele Kanaga-olie sluiten de rij.

Na dit overzicht de vraag waar deze flesjes en spuitbussen vandaan komen.

India is één gebied van herkomst. Amerika is een ander. De kleine kleurrijke flacons melden dat Laboratorios del Pueblo ltd, New York, NY 10001 erachter zit. Maar deze naam lijkt veel op die van Pueblo Laboratorios N.A., waarbij N.A. zeer waarschijnlijk slaat op de Nederlandse Antillen. Navraag wijst uit dat ook in de richting gezocht moet worden van de heer Metsch van onder meer Botika del Pueblo tegenover de barkjes in Punda. Deze drogist zou in Scharloo zijn eigen brouwerij van reukwaters er op na houden met de naam Pueblo Pharmacal. Maar de juistheid van deze informatie kon niet vastgesteld worden.

Eén agent die de 'India Spray' importeert, weet zelf niet goed wat er in de spuitbus zit of waar zij vandaan komt. Dat het uit Amerika komt is het enige dat hij weet, maar door de aard van het werk wil men nog wel eens uit het oog verliezen waar wat vandaan komt, zo stelt de handelsagent.

Over de werking: (lachend) "Ik weet niet eens of die dingen het doen. Je kunt er lang en breed over praten, maar ik zie het als iets dat leuk ruikt. Dat het vaak gebruikt wordt bij oud en nieuw is natuurlijk meer traditie dan geloof. Ik steek met oud en nieuw ook vuurwerk af, maar wie gelooft nog dat dat bedoeld is om kwade geesten te verdrijven? En wat betreft die flesjes met reukwater: je gaat toch niet echt verwachten dat je daardoor de loterij wint?"

De importeur van India Spray wijst erop dat de verkoop van de voorspoedmiddeltjes niet *de* inkomstenbron voor een detailist is. Heel eenvoudig: de mensen met de hogere lonen kopen de traditionele watertjes en spuitbussen niet en dat deel van de Curaçaoënaars dat de schoonmaaktraditie nog wel in ere houdt, heeft een laag loon en kan het zich niet veroorloven om bijvoorbeeld meer dan drie keer per jaar een flesje te kopen. Aldus zijn theorie.

De handelsman vat samen: "De markt is er en de verkopers worden er iets beter van, maar het is niet iets om van te leven."

BRUA

Terug naar de botika. Hoewel de geluksvloei- en -spuitsstoffen niets te maken hebben met brua (de lokale benaming voor hekserij en aanverwante occulte praktijken, is bekend dat er ook brouwers bestaan van vocht dat het kwade bewerkstelligt. Deze mensen werken in privékring en leveren niet aan de handel. "Dat zijn slechte mensen", weet een verkoopster in een botika. Van horen zeggen vermoedelijk, want zelf kent ze niemand die dergelijke elixers maakt.

LA GARDENIA

Op Hanchi Snoa 10 zit een winkeltje waar de voorspoed brengende aftreksels verkocht worden. Gallon-grote flessen staan er in de rekken achter de toonbank. De winkel heet La Gardenia en is een parfumeriezaak. De klant kan er terecht voor onder meer extracten, essences, reukwaters, wierook en cosmetica. Een curieus bedrijfje.

Wat betreft het gebruik van de heil brengende vloeistoffen en gassen: het is traditie en het werkt alleen als je er in gelooft. Iedereen weet het. "Maar je weet nooit" is de gedachte die er achter zit, weet een botika-verkoopster te vertellen.

Bijgeloof

Wie wat langer doorpraat over gewoontes en vormen van bijgeloof op Curaçao komt al gauw veel aan de weet over eigenaardige gebruiken die duidelijk per werelddeel, per land en zelfs per eiland verschillen.

Vooral bij religieuze gebeurtenissen komen traditionele voorschriften om de hoek kijken. Een kind dat nog gedoopt moet worden mag eigenlijk niet naar buiten, om geen kwaad aan te trekken, de winkels verkopen blauwsel waarmee men beschermende kruisjes op het hoofd, de voeten en rug van een kind trekt. Schelpen zou men niet in huis moeten hebben, dat brengt ongeluk. Op Aruba denken ze daar anders over en hangt men met een gerust hart een lampekamp met schelpen aan het plafond.

FLAMBOYAN

Als een goede gast zijn logeerplek verlaat, zal de gastvrouw vlak voor het vertrek het huis schoonvegen als zij een terugkeer wenst van de huisvriend.

En wie een flamboyan in de tuin heeft, kan maar beter de boom omhakken als hij wil dat zijn dochters aan de man komen.

Het 'rituele' schoonmaken van het huis gebeurt meestal aan het einde van het jaar, maar ook op Goede Vrijdag. Maar eigenlijk kan het in elke tijd van het jaar. Als het maar op dinsdag of vrijdag is. Dat zijn namelijk goede dagen om schoon te maken.

De topmaand december vertoont een flinke afzet van wierook. Wierook wordt echter ook gebruikt als iemand ziek is en snel moet genezen.

BOZE OOG

Als iemand weet dat zijn kind getroffen wordt door het boze oog, dient hij zich een sigaar aan te schaffen en die met de kleine op moet roken. Met dien verstande dat de ouder rookt en het kind de rook in het gezicht geblazen krijgt.

Naar verluidt zijn er diverse winkeltjes (vooral Surinaamse, zo zegt men) waar zwarte boontjes te krijgen zijn die onheil in voorspoed veranderen voor degene die het kleinood bij zich heeft. Deze zwart-en roodkleurige materie wordt ook wel in andere vormpjes dan de boonvorm geslepen. Soms wordt het in goud gevat en aan een halsketting gedragen. Het voorspoedbrengertje gelieve niet te bijten, want dat brengt juist weer tegenslag. De stof zou namelijk vooral voor kinderen giftig zijn.

Ondanks toezegging van president De Klerk

Politie in Zuidafrika weer actief bij demonstraties

JOHANNESBURG - De Zuidafrikaanse politie is donderdag hard opgetreden tegen betogers in Durban en Johannesburg, ondanks het beleid van de nieuwe president Frederik de Klerk die vorige week nog zei dat protestmarsen zijn toegestaan mits zij vreedzaam verlopen.

De acties van de politie werden enkele uren nadat het nieuwe kabinet van De Klerk was beedigd bekend. Terwijl de zestien mannen en een vrouw die gestalte moeten geven aan het hervormingsbeleid van De Klerk de eed aflegden, maakte de oproeppolitie een eind aan een betoging van studenten en docenten in Durban, waarbij zij 38 demonstranten arresteerde. De politie verklaarde later dat zij had ingegrepen omdat de demonstratie volgens de regels van de drie jaar oude noodtoestand illegaal was.

OP ACHTERGROND

In Johannesburg trad de politie met traangas op tegen duizenden studenten die protesteerden tegen de gevangenschap van vier medestudenten. De betogers gaven hun plannen om naar een politiebureau in de stad te marcheren op en verspreidden zich.

Bij demonstraties in Pietermaritzburg en Kaapstad bleef de politie wel op de achtergrond. Volgens de correspondent van de Zuidafrikaanse staatsradio SABC maakten tweeduizend van de tienduizend betogers in Pietermaritzburg zich op een gegeven moment los van de stoet. Zij zouden winkelruiten ingegooid hebben waarna zij de winkels plunderden, aldus SABC.

■ BOGOTA - *Het hoofd van de Colombiaanse geheime dienst (DAS) generaal Miguel Maza Marquez heeft tijdens een senaats- vergadering onthuld dat Israelische en Britse huurlingen en wapens via Panama in Colombia waren binnengekomen. Zij hielden zich officieel bezig met het trainen in zelfverdedigings- taktieken voor groepen op het platteland.*

HERSCHIKKING RANGORDE AAN TOP

Japan krijgt passende plaats in IMF

Groot Brittannië probeert degradatie te voorkomen

AMSTERDAM - Geografische grenzen vervagen, zeker in de financiele wereld, maar met de nationale trots is het nog lang niet gedaan. Welke haast kinderlijke vormen dit verschijnsel nog steeds kan aannemen blijkt uit de stoelendans die zich op het ogenblik afspeelt binnen het Internationale Monetaire Fonds (IMF).

Het fonds komt in gezamenlijke jaarvergadering bijeen in Washington samen met de wereldbank. Een van de hoofdthema's is de vergroting van de quota, de door de lidstaten ingelegde gelden. Op basis daarvan verstrekt het IMF-leningen. Die waren oorspronkelijk uitsluitend bedoeld voor steun aan landen met tijdelijke betalingsbalansproblemen om zo verstoring van de Wereldhandel en -economie te voorkomen. De afgelopen jaren stelt het fonds echter ook geld beschikbaar voor economische aanpassingen en sinds kort bovendien voor het opkopen van schulden met korting.

OPMARS JAPAN

De quota werden het laatst verhoogd in 1983, met vijftig procent. De komende verhoging wordt aangegrepen om de gewijzigde economische machtsverhoudingen tot uitdrukking te brengen in het stemrecht binnen het fonds. Het gaat er daarbij in de eerste plaats om recht te doen aan de opmars van Japan. Dat is bij de Wereldbank al gebeurd. Het staat vast dat het IMF zal volgen, maar het probleem is hoe daarbij gevoeligheden van enigszins verbleekte grootmachten als Groot-Brittannie en Frankrijk kunnen worden ontzien.

De Verenigde Staten hebben bij het IMF met 19,14 procent verreweg het grootste stemrecht. Daarna komen achtereenvolgens Groot-Brittannie (6,63 procent), de bondsrepubliek Duitsland (5,79 procent), Frankrijk (4,81 procent) en Japan (4,53 procent). Japan zal evenals bij de Wereldbank oprukken naar de tweede plaats. Andere landen moeten daarvoor inleveren. De VS hebben daarmee niet al te veel moeite zolang zij het voor een vetorecht vereiste minimum van vijftien procent behouden.

EREDIVISIE

Moeilijker ligt het voor de Britten. Zij zouden zakken naar de derde plaats, maar die wil de bondsrepubliek niet opgeven. De Duitsers zijn er gezien hun verleden nog steeds beducht voor al te veel drang naar macht uit te stralen. Zij menen echter terecht dat hun in economisch opzicht minimaal een positie toekomt direct achter Japan. Voor Groot-Brittannie dreigt zelfs een vrije val naar de vijfde plaats, want het land legt het qua economische betekenis ook af tegen Frankrijk. De Franse "grandeur" gebiedt het daarvan een punt te maken. Voor het trotse Albion is het onverteerbaar ook nog Frankrijk te moeten laten passeren. Premier Thatcher ligt vermoedelijk nu al wakker van de gedachte aan smalende opmerkingen van haar tegenstanders. Die kunnen vaststellen dat Groot-Brittannie na tien jaar conservatief bewind is afgezakt naar de laatste plaats in de eredivisie van economische machten. Dat dat feitelijk al jaren het geval is weet iedereen. Zelfs Italie bedreigt de Britse positie. Het formaliseren van de nieuwe verhoudingen binnen het IMF is echter wat veel gevraagd.

EX AEQUO

De stoelendans zou beter te begrijpen zijn als het ging om het opgeven of uitbreiden van wezenlijke invloed binnen het IMF. Dat speelt echter nauwelijks mee. Voor de Britten en de Fransen gaat het niet zozeer om hun absolute stemrecht als wel om de relatie daarvan tot dat van de ander. Het lijkt nog het meest waarschijnlijk dat de twee landen uiteindelijk een klassering "ex aequo" op de vierde plaats krijgen. Dat zou overigens ook kunnen gebeuren met Japan en de bondsrepubliek op de tweede positie.

Bij de herschikking van de quota en het stemrecht moet ook nog rekening worden gehouden met de wensen van kleinere lidstaten. Iran en Zuidkorea hebben laten weten aanspraak te maken op meer invloed. Ook Nederland vindt op grond van zijn economische betekenis dat het wel wat meer te vertellen mag krijgen. Ons land heeft nu een aandeel in de quota van 2,52 procent en een stemrecht van 2,44 procent.

OMVANG

Alvorens nieuwe verhoudingen vast te leggen moet eerst nog overeenstemming worden bereikt over de omvang van de quotaverhoging. De directie van het IMF wil een verdubbeling tot omgerekend 490 miljard gulden als aanpassing bij de groei van de wereldeconomie in de afgelopen jaren. Van de belangrijke landen wil alleen Frankrijk daaraan meewerken. Japan zit op een verhoging van ongeveer tweederde en Nederland, Canada en de bondsrepubliek op vijftig procent. Groot-Brittannie en Saudiarabie (nummer zes op de ranglijst) willen niet verder gaan dan 25 procent.

De sleutel ligt zoals gewoonlijk weer bij de VS. De Amerikanen hebben zich nog niet vastgelegd. Zij zien de noodzaak van een verhoging niet goed in, maar zullen naar verwachting uiteindelijk toch akkoord gaan met ongeveer vijftig procent. Daarmee zal het pleit zijn beslecht. In april is op de voorjaarsvergadering van het Interimcomite van het IMF, het beleidsbepalende orgaan van het Fonds, besloten dat er voor het eind van het jaar een beslissing moet zijn. Of die al op de jaarvergadering zal vallen is zeer de vraag.

DELEGEREN

Dit comite bestaat uit 22 ministers van Financien en heeft de Nederlandse minister Ruding als voorzitter. Parlementaire procedures in de VS maken het voor de Amerikaanse delegatie echter vrijwel onmogelijk om voor 15 oktober een definitief standpunt in te nemen. Dat betekent dat het Interimcomite later dit jaar een extra vergadering moet houden of dat de zaken worden gedelegeerd aan de executive board, het dagelijks bestuur van het fonds.

Andere hoofdpunten op de vergadering zijn zoals elk jaar de situatie van de wereldeconomie en de schuldproblemen van de ontwikkelingslanden. Veel spectaculairs valt er wat dat betreft niet te verwachten. De tijdens de vergadering te bespreken halfjaarlijkse "World economic outlook" van de IMF-staf voorziet aanhoudende economische groei in de industrielanden bij gematigde inflatie.

VERTRAGING

Volgens de nog niet officieel gepubliceerde ramingen zal er volgend jaar een groei zijn van 2,8 procent tegen 3,3 procent dit jaar en 4,3 procent in 1988. Het IMF schrijft de groeivertraging toe aan het hoge niveau van de benutting van de productiecapaciteit en de verstrakking van het monetaire beleid. Dat laatste leidt volgens het fonds tot de beoogde beteugeling van de inflatie. De inflatie in de industrielanden zal dit jaar nog toenemen van 3,2 procent tot 4,1 procent, om in 1990 weer te verminderen tot 3,7 procent. Een half jaar geleden werd het inflatiegevaar duidelijk groter geacht.

Wat betreft de schuldproblemen is het nog te vroeg voor een beoordeling van de resultaten van de in april ingezette koerswijziging. De lidstaten van het IMF aanvaardden toen het plan van de Amerikaanse minister Brady voor schuldvermindering. Middelen van het fonds en de Wereldbank worden daarbij gebruikt voor het opkopen van bankschulden met korting.

INITIATIEVEN

Inmiddels belangrijke initiatieven tot schuldvermindering genomen voor Mexico, Venezuela en de Filipijnen. Daarbij gaat het om financiele pakketten van miljarden dollars. De procedures voor goedkeuring van de overeenkomsten door de betrokken commerciele banken vergen echter nogal wat tijd. Daarom valt er pas volgend jaar iets te zeggen over de perspectieven voor de nieuwe strategie.

Wat opvalt is dat het plan-Brady vooral ten goede lijkt te komen van landen die van groot strategisch belang zijn voor de VS. Daarover zal op de vergadering echter niet openlijk worden gesproken. Wel valt kritiek te verwachten op het feit dat het IMF vlot geld leent aan "bad guys" (landen waar de probemen voor een belangrijk deel zijn te wijten aan wanbeleid) en de "good guys" in de kou laat staan. Een land als Indonesie bijvoorbeeld heeft zijn schuldproblemen op eigen kracht opgelost, maar heeft nog wel moeilijkheden met de betalingsbalans. Daarvoor dreigt nu minder geld beschikbaar te zijn.

BOODSCHAP

De commerciele banken, formeel niet vertegenwoordigd op de jaarvergadering maar wel nadrukkelijk aanwezig op talrijke recepties in Washington, hebben het Interimcomite onlangs gewaarschuwd dat het met het plan-Brady de verkeerde kant op dreigt te gaan. Hun organisatie Institute of international Finance (IIF) liet in een brief weten dat het accent te sterk ligt op schuldvermindering ten koste van nieuwe kredietverlening. Als banken te veel moeten afschrijven op oude leningen zullen zij weinig trek hebben om nieuw geld aan schuldenlanden te verschaffen, zo luidde de boodschap.

Costaricaanse milieubeschermers:

Oerwoud verdwijnt als sneeuw voor de zon

SAN JOSE - Binnen acht jaar zal er op Costa Rica alleen nog in de natuurreservaten oerwoud bestaan. De tropische bossen worden met een angstwekkende snelheid gekapt, zo blijkt uit informatie van milieubeschermers. De verwoesting van het woud heeft een "zeer kritiek stadium" bereikt, zegt Cecilia Crespo, de directrice van de milieu-organisatie Greenpeace in San Jose.

In 1970 was vijftig procent van het Middenamerikaanse land nog met oerwoud bedekt. In 1980 was dat al teruggelopen tot dertig procent. Momenteel bestaat twintig procent van Costa Rica uit tropisch bos, dat is ongeveer een miljoen hectare. Daarvan is zeshonderdduizend, ondergebracht in nationale parken, zo berekende milieubeschermer Alexander Bbonilla. Van de overige vierhonderdduizend wordt jaarlijks zestigduizend hectare bos gekapt en daarvan wordt slechts zesduizend hectare herbebost.

"In dit tempo zal er binnen zeven of acht jaar geen oerwoud meer over zijn", zegt Bonilla, "dan dreigt er ook gevaar voor de natuurreservaten". Costa Rica zet al jaren nationale parken op. In de parken worden vulkanen, kustgebieden en biotopen met zeldzame dieren en ongerepte oerwouden beschermd. Meer dan twintig procent van het totale landoppervlak is tot reservaat verklaard, dat is meer dan enig ander tropisch land.

Maar er is veel kritiek op het versnipperde beheer van de nationale parken, waarvoor verschillende stichtingen, bureaus en autoriteiten verantwoordelijk zijn. Daarnaast bestaat het toezicht soms alleen maar op papier en de milieubeschermers verwijten de regering dat zij de beheerders onvoldoende controleert.

MEER DOEN

De Costaricaanse "oerwoudmoord" (Bonilla) is ook ontdekt door de politieke partijen. Bij de komende verkiezingen hebben alle partijen het milieu op hun prioriteitenlijstje gezet. "Wij moeten nog meer doen, het onderwerp is van het allergrootste belang", verklaarde Walter Coto, de partijsecretaris van de regerende Sociaaldemocraten.

Zeshonderd doden

Doods-eskaders in Sri Lanka in actie

COLOMBO - De massamoorden op het bijna door een soort burgeroorlog erscheurde Sri Lanka nemen nog in hevigheid toe. In een week tijds zijn nu meer dan zeshonderd meest jonge oppositieleden, van het Marxistische Volksbevrijdingsfront, het slachtoffer geworden van doodseskaders.

Hun lichamen werden gevonden in het berggebied ten noorden van de hoofdstad Colombo, vierhonderd in Kandy, 115 kilometer boven Colombo en tweehonderd in de naburige plaatsen Kundasala en Menikhinne. Vooraanstaande Budhisten riepen de Srilankaanse president Premadasa er dinsdag toe op te treden tegen de "afslachting" van oppositiegroepen in Kandy.

Woensdag zetten de 41.000 man troepen uit India op het eiland hun offensieve militaire operaties tegen naar afscheiding strevende Tamil-opstandelingen stop. New Delhi en Colombo kwamen maandag overeen dat India "alles in het werk" zal stellen om de terugtrekking van zijn troepen uiterlijk 31 december te voltooien.

Brazilië betaalt banken niet

SAO PAOLO - Brazilie zal een bedrag van 1,6 miljard dollar, dat medio september moest worden betaald aan buitenlandse banken, voorlopig niet overmaken.

Zo heeft het ministerie van Financiën laten weten. Het land heeft nog geen nieuwe leningen binnen en wil zijn deviezenreserves niet aantasten. Die worden momenteel geraamd op 6,5 miljard dollar. Brazilië krijgt nog geen leningen omdat er tot dusverre geen akkoord is bereikt met het Internationale Monetaire Fonds. De commerciele banken wachten op zo'n overeenkomst alvorens zij nieuwe leningen verstrekken. Woordvoerders van het IMF hebben bij herhaling laten weten dat een akkoord niet in zicht is zolang de economische problemen in Brazilie voortduren. De Braziliaanse onderhandelaar, Sergio Amaral, blijft echter optimistisch.

Afscheid Intercomité van Ruding

VOOR MINISTER Ruding betekent de jaarvergadering van het IMF het afscheid van een hoofdrol op het internationale financiele toneel.

Hij is sinds 1985 voorzitter van het Interimcomite en maakt er bij zijn halfjaarlijkse optredens nooit een geheim van blij te zijn de Hollandse spruitjesgeur even te kunnen ontvluchten. Met zichtbaar genoegen leidt hij de discussies van de financiele kopstukken der aarde. Ruding heeft duidelijk gemaakt geen derde ambtstermijn als minister van Financien te ambieren en zal daarom zijn voorzitterschap van het Interimcomite moeten opgeven. Aangenomen mag worden dat er tijdens de voorjaarsvergadering van het IMF in april een nieuw kabinet in Nederland is met een nieuwe bewindsman op Financien. Het voorzitterschap van het beleidsbepalende orgaan van het fonds zal dan vrijwel zeker aan een ander land toevallen.

Roemenië betaalt deel VN_bijdrage

NEW YORK - Roemenie heeft een deel van zijn schuld aan de Verenigde Naties afbetaald om te voorkomen dat het niet mag stemmen tijdens de net begonnen Algemene vergadering.

Zo is uit officiele bron op het VN-hoofdkwartier in New York vernomen. Krachtens artikel 19 van het VN-handvest wordt het stemrecht van een lidstaat ingetrokken als het bedrag van zijn achterstallige betalingen gelijk is aan of hoger dan twee jaar contributie. De Roemeense contributie bedraagt ruim 1,4 miljoen dollar. Roemenie heeft nu 931.000 dollar overgemaakt op een schuld van 3,5 miljoen dollar.

Nieuws in vogelvlucht

TEL AVIV - Israels premier Shamir heeft Mubaraks vredesvoorstel afgedaan als grap. Zijn plaatsvervangend minister van Buitenlandse zaken Netanyahu verklaarde tegenover de Israelische radio dat Mubaraks voorstel het Israelische vredesplan zou torpederen. Egypte's wens dat Israel gebied teruggeeft, betekent in praktijk het toestaan van een Palestijnse staat. PLO-leider Arafat, die in Cairo verblijft, zei de Egyptische voorstellen te steunen. Hij zei ook bereid te zijn om met Israel directe onderhandelingen te beginnen, zonder voorwaarden vooraf.

*****

ALTON - Bij een botsing tussen een schoolbus en een vrachtwagen in de buurt van het Amerikaanse plaatsje Alton (Texas), zijn donderdag ten minste 18 schoolkinderen om het leven gekomen. De bus, waarin rond 65 kinderen van 12- 18 jaar zaten, kwam na de botsing in een met water volgelopen grindgat terecht. Zo'n 50 kinderen raakten bij het ongeluk gewond, van hen werden er 40 naar een ziekenhuis gebracht.

*****

BAYRUT - De gezant van de Arabische liga, Lakhdar Ibrahimi, heeft donderdag gezegd dat hij zijn vredesmissie in Libanon zal beeindigen als de gevechten in Bayrut doorgaan. "Alles wat ik vraag zijn maatregelen om de veiligheid te verzekeren, zodat er andere problemen kunnen worden besproken. Als dat niet gebeurt, verlaat ik Libanon", zei Ibrahimi. Hij werd naar libanon gestuurd om te zoeken naar een oplossing voor de zich al 14 jaar voortslepende burgeroorlog.

******

UTRECHT - Radioactief Cesium, afkomstig van onder meer de kernramp in Tsjernobyl, zal nog vele jaren in zeer lage concentraties in het oppervlaktewater van rivieren en meren terecht komen en mogelijk ook in de voedselketen. Dat blijkt uit een onderzoek van de Utrechtse universiteit in samenwerking met het Energieonderzoekcentrum Nederland. Rijkswaterstaat had opdracht gegeven tot het rapport. Het radioactief Cesium is niet alleen afkomstig van Tsjernobyl, maar ook van bovengrondse kernproeven in de jaren zestig en van andere kernrampen.

*****

LONDEN - De Poolse primaat kard. Glemp heeft volgen het Britse blad The Times zich bereid verklaard het akkoord uit te laten voeren dat bereikt werd indertijd tussen 4 kardinalen en het Joodse wereldcongres over de verplaatsing van het zusters- klooster uit het vroegere concentratiekamp Auschwitz. Over deze kwestie is veel deining ontstaan omdat Glemp zich antisemitische uitlatingen liet ontvallen en zich tegenstander van de overplaatsing toonde. Volgens de joden stoort deze aanwezigheid van de zusters in het kamp waar honderdduizenden joden omkwamen onder de oorlog.

*****

JACKSON - De SU heef de VS gevraagd 40 politieke gevangenen vrij te laten. Een lijst met de 40 namen is in Jacksonhole overhandigd door SU-Buitenland minister Sjevardnadze aan zijn VS- collega Baker. Moskou vindt dat mensenrechten tweerichting- verkeer is. Sjevardnadze toonde zich geirriteerd over het feit dat Russen die naar de VS willen emigreren moeten aantonen dat zij politieke vluchtelingen zijn.

*****

BANGKOK - De Thaise premier Choonhavan liet weten dat prins Sihanouk bereid is het vredesoverleg over Kampuchea te hervatten. Sihanouk leidt de Kampucheaverzetscoalitie.

ATOOMWAPENS BLIJVEN NODIG

Minister Van den Broek in Miljoenennota:

Ontwikkelingen in Oost-Europa in stroomversnelling geraakt

DEN HAAG - **De stroomversnelling waarin de ontwikkelingen in Oost-Europa zijn geraakt, de invloed daarvan op de Oost-West-betrekkingen en het hernieuwde elan waarmee in West-Europa wordt gewerkt aan verdergaande integratie, zijn de belangrijkste elementen van de toelichting van minister Van den Broek en staatssecretaris Van Voorst tot Voorst op de Nederlandse begroting van Buitenlandse zaken.**

De communistische wereld "is in een diepgaande crisis", de internationaal-politieke betekenis van het Marxisme-Leninisme neemt sterk af. Sinds de komst van Gorbatsjov wordt in de Sovjetunie steeds openlijker erkend dat het systeem in feite niet werkt. De ontwikkelingen in de SU en andere Oosteuropese landen maken het volgens beide bewindslieden mogelijk "in nieuwe termen" over de toekomst van Europa te denken. Het is de taak van de Westerse democratieen om de vreedzame veranderingen in Oost-Europa aan te moedigen.

Maar het Westen moet volgens minister Van den Broek voor de voorzienbare toekomst kunnen blijven beschikken over atoomwapens: de geschiedenis heeft geleerd dat men met alleen conventionele wapens onvoldoende afschrikt. De conventionele defensie moet op peil worden gehouden, niet alleen omdat de uitkomst van de Weense onderhandelingen tussen NAVO en Warschau Pact over conventionele wapenbeheersing nog onzeker is, maar ook omdat de Verenigde Staten hun Westeuropese bondgenoten onder nog grotere druk zullen gaan zetten om hun Defensie-inspanning op te schroeven.

Het EG-beleid blijft primair gericht op het voltooien van de interne markt, dat wil zeggen het wegnemen van de belemmeringen voor een vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal binnen de Europese Gemeenschap tegen 1992.

Een "extra inspanning" zal nodig zijn om het gestelde doel te bereiken. Het oplossen van vooral de problemen rondom de fiscale harmonisatie, het verblijfsrecht, en de fusie-controle zal nog veel tijd en inspanning vergen.

Het aanvankelijke enthousiasme over de vorming, op een nog nader te bepalen tijdstip, van een economische en monetaire unie (EMU), met in laatste instantie een munt en een Centrale bank voor alle twaalf EG-landen, lijkt enigszins te bekoelen. In zo'n EMU zullen de EG-landen een groot deel van hun bevoegdheden op economisch en monetair beleid aan Brussel moeten afstaan.

Een extern onderzoeksbureau zal advies uitbrengen over de invoering van een paspoort dat toereikend, dat wil zeggen volgens de normen van de Internationale Burgerluchtvaart organisatie ICAO, is beveiligd tegen fraude. Uitgangspunt hierbij is het regeringsbeleid van beperkte identificatieplicht en de daarmee samenhangende facultatieve identiteitskaart. Het is de bedoeling dat op grond van dit advies verdere besluiten worden genomen.

Bij wijze van tussentijdse maatregel wordt het laatste kwartaal van dit jaar begonnen met het afgeven van een paspoortmodel dat aan de Europese normen is aangepast.

■PEKING - Op het beroemde Pekingse Tiananmen-plein is een nieuw standbeeld opgericht dat de eenheid tussen de Chinese bevolking moet symboliseren. Dit gebeurde ter gelegenheid van de veertigste verjaardag van China als Volksrepubliek. Nog niet zo lang geleden verrees op hetzelfde plein het beeld van de Godin van de Vrijheid en wel tijdens de democratische actie van de studenten.

In Zuidafrika:

Blanken weigeren dienstplicht

JOHANNESBURG - Ruim 750 blanke Zuidafrikanen hebben aangekondigd te zullen weigeren hun dienstplicht te vervullen. Dat hebben zij donderdag in een gezamenlijke verklaring op persconferenties in diverse grote steden in Zuidafrika laten weten.

Zij vinden dat het militaire apparaat functioneert als een instrument ten dienste van de apartheid. Hun bezwaren richten zich in het bijzonder op het inzetten van militairen bij het onderdrukken van onrust in zwarte steden. In de verklaring zeggen de aanstaande dienstweigeraars op verschillende wijze te zullen reageren op een oproep voor militaire dienstplicht. "Sommigen gaan vrijwillig de gevangenis in. Anderen zullen op religieuze gronden bezwaren maken. Velen zullen kiezen voor een leven in ballingschap of zullen onderduiken".

Premier Hamrouche klaar met Algerijns kabinet:

Doel: doorvoeren economische en politieke hervormingen

ALGIERS - De Algerijnse premier Mouloud Hamrouche, die een week geleden werd benoemd om democratische hervormingen door te voeren, heeft een nieuw kabinet gevormd. Op drie na zijn alle ministers vervangen, zo meldde het Algerijnse persbureau APS.

Hamrouche koos de voormalige minister van Financien Sid-Ahmed Ghozali als minister van Buitenlandse zaken op de plaats van Boualem Bessaieh. Deze was het Algerijnse lid van de commissie van de Arabische liga die onlangs een nieuw vredesinitiatief nam om een einde te maken aan het veertien jaar oude conflict in Libanon.

HERVORMINGEN

De drie aanblijvende ministers zijn Ali Benflis op Justitie, Hedi Khediri voor Verkeer en Abdelaziz Khellef als staatssecretaris voor Maghreb-zaken. Het ministerie van Financien verdwijnt om plaats te maken voor een groot ministerie van Economische zaken, dat is gegeven aan een naaste medewerker van president Chadli Benjedid, Ghazi Hidouci. Deze wordt gezien als een van de belangrijkse architecten van de economische hervormingen, met name van de maatregelen waarbij staatsbedrijven zelfstandig konden worden.

Minister van Energie Sadek Boussena, die Algerije vertegenwoordigt in de Organisatie voor Olie exporterende landen OPEC, wordt minister van Mijnen, met klaarblijkelijk dezelfde bevoegdheden. Voormalig staatssecretaris Mohamed Salah Mohammedi wordt minister van Binnenlandse zaken. Het ministerie van Informatie en Cultuur en het ministerie van de Mujaheddin (oud-strijders) bestaan niet meer.

VASTBESLOTEN

President Benjedid benoemde Hamrouche kort geleden en belastte hem met het snel doorvoeren van de politieke en economische hervormingen, die in oktober vorig jaar werden gelanceerd na rellen van jongeren in het land. De veranderingen hebben tot doel Algerije te veranderen van een socialistisch land met een eenpartijstelsel naar een meerpartijendemocratie. Hamrouche heeft gezegd dat zijn kabinet zou bestaan uit "mannen die geloven in de geest van hervormingen en vastberaden zijn deze vruchten te doen afwerpen".

GELEGALISEERD

Algerije heeft zaterdag een fundamentalistische partij, het Islamitische reddingsfront (FIS), gelegaliseerd als nieuwe stap naar het meerpartijensysteem, zo meldde het persbureau APS. De partij, die in maart dit jaar werd opgericht, streeft ernaar een Islamitisch stelsel in Algerije te introduceren. Waarnemers gaan ervan uit dat de FIS de op een na grootste politieke partij in Algerije zal worden, na het regerende Nationale Bevrijdings front (FLN).

ONAANVAARDBAAR

De vakcentrale FNV vindt dat de begrotingsstukken duidelijk illustreren dat er een ander en beter beleid moet komen. Volgend jaar dreigen de inkomensafstanden tussen werkenden in het bedrijfsleven, hun collega's in de collectieve sector en uitkeringsgerechtigden opnieuw groter te worden, ondanks een gedeeltelijke toepassing van de wet Uitkeringsmechanismen (WAM). De FNV vindt dat onaanvaardbaar. De vakcentrale meent niet alleen dat de WAM volledig moet worden toegepast vanaf juli '89. Ook het CNV vindt dat het niet lukt werkelijk iets te doen aan de bestrijding van de langdurige werkloosheid en dat er onvoldoende ruimte is om "evidente" inkomensachterstanden in de collectieve sector weg te werken.

Solidariteits-logo ontwerper Amerikaan

COLUMBUS - De ontwerper van het 'logo' van Solidariteit is sinds dinsdag Amerikaanse staatsburger. "Te gek. Ik ben Amerikaan", zei Kazimierz Bascik, een 47-jarige graficus die als lid van de Poolse vakbond negen jaar geleden het bloedrode symbool van Solidarnosc ontwierp.

Bascik verbleef buitenslands toen de regering in Warschau eind 1981 de staat van beleg afkondigde en Solidariteit in de ban deed. Sindsdien is hij nooit meer teruggeweest in zijn geboorteland, dat nu een regering heeft die niet meer wordt gedomineerd door de communisten maar door Solidariteit.

Taiwan wil Derde Wereld hulp bieden

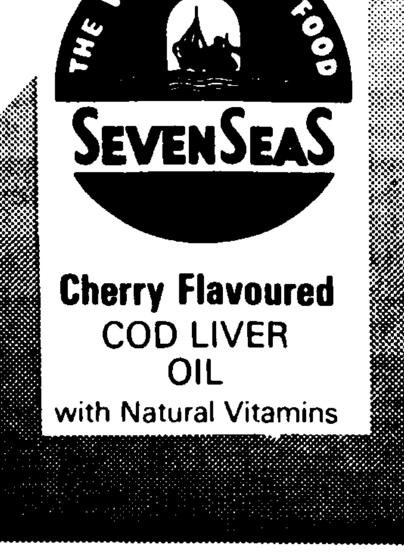
TAIPE - Taiwan denkt erover de Derde wereld te helpen bij het oplossen van het schuldenprobleem, zo heeft de president van de Taiwanese Centrale bank, Samuel Shieh, verklaard. Het op diplomatiek niveau geisoleerde Chinese eiland beschikt over de op een na grootste deviezenreserve in de wereld waarbij het alleen in Japan zijn meerdere moet erkennen.

Shieh gaf te kennen dat het voorstel om de Derde wereld te hulp te komen afkomstig is van de Verenigde Staten. Washington heeft Taipei de suggestie gedaan een deel van zijn deviezenreserve van 74,4 miljard dollar beschikbaar te stellen aan armere landen. Shieh ontkende dat er concrete voorstellen zullen worden gedaan tijdens de vergadering van het Internationale Monetaire Fonds (IMF) in Washington.

CHINA TEGEN

Taiwanese functionarissen hebben laten blijken dat elk hulpprogramma zal worden gekoppeld aan de eis dat Taiwan weer wordt toegelaten tot de internationale instellingen zoals de Wereldbank, het IMF en de GATT (de Algemene overeenkomst inzake Tarieven en handel), overeenkomstig zijn internationale positie als het op twaalf na grootste handelsland. De volksrepubliek China, waarvan de totstandkoming in 1949 leidde tot de vlucht van de nationalistische regering naar het eiland Formosa (nu Taiwan), is er sterk op tegen dat Taiwan weer tot de genoemde instellingen toetreedt.

In Taiwan leeft de hoop dat geld de geesten rijp zal maken voor een internationale erkenning van Taiwan. "Het is ondenkbaar dat we met zo'n sterk handelspotentieel buiten internationale organisaties worden gehouden", zei de onderminister van Buitenlandse zaken John Chang kortgeleden in een vraaggesprek. Vorig jaar oktober kondigde Taiwan de instelling van een ontwikkelingsfonds van een miljard dollar aan voor bevriende naties. Uitkeringen uit dat fonds zijn ook afhankelijk van de wijze waarop landen Taiwan tegemoet treden, aldus Chang.

MENSEN

In alle uithoeken van de wereld is er wel een land waar er gevochten wordt voor het verkrijgen van de door ons zó gekoesterde vrede. Uit gebrek aan manschappen en vaak ook om aan kinderen patriottisme op te dringen, worden pubers tot militairen opgeleid. Dat getuigt deze foto van schoolkinderen in Iraq. Zij zijn leden van een zogenaamde volksmilitie van de regerende Baath-partij. Steeds meer landen maken er zich schuldig aan kinderen militaristisch op te leiden. De vraag is hoe de 'vreedzame wereld' er over ruim twintig jaar uit zal moeten gaan zien wanneer volwassenen die op geweldadige wijze hebben geleerd de vrede te handhaven, de macht in handen zullen hebben.

Europese mediaprijs

De eerste **Europese mediaprijzen** zijn toegekend aan oud-europees commissaris lord Francis Arthur Cockfield, de acteur en auteur peter Ustinov en Philips-president C.J. Van der Klugt. Dit is vrijdag bekendgemaakt door de rijksvoorlichtingsdienst.

De prijs is een initiatief van de Benelux-sectie van de vereniging van Europese journalisten en is bedoeld voor mensen die zich in het kader van het Europese eenwordings- en samenwerkingsproces verdienstelijk maken voor de sectoren politiek (Cockfield), cultuur (Ustinov) en industrie (Van der Klugt).

Hij bestaat uit een bedrag van 5000 ecu (12.500 gulden) en een bronzen bureausculptuur met naaminscriptie van de Nederlandse beeldhouwer Guus Hellegers. De toekenning wordt gecoördineerd door de stichting Europese media prijs, die is gevestigd in Den Haag.

De uitreiking door mr. P. Van Vollenhoven heeft op 5 oktober plaats op paleis Het Loo in Apeldoorn.

Optimisme over kanker misplaatst

De **overlevingscijfers** bij de meest voorkomende vormen van kanker (long-, borst-, maag- en darmkanker) zijn de laatste 25 jaar niet wezenlijk verbeterd. Van de mannelijke patiënten leeft na vijf jaar nog maar 25 procent, van de vrouwen ruim 40 procent. De leuze "50 procent geneest" is dan ook veel te optimistisch en heeft vooral propagandistische waarde. De hoop op een radicale doorbraak in de kankerbehandeling is opgegeven.

Dr. F.S.A.M. Van Dam, psycholoog in het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis in Amsterdam, zei dit zaterdag in Utrecht.

Kankeronderzoekers kunnen het volgens van Dam maar moeilijk afleren om in de media te praten over "doorbraken" in de behandeling. Al deze zogenaamde doorbraken, zei hij, hebben tot nu toe nog maar een minieme invloed op de overlevingscijfers. "Ze geven valse hoop en misleiden het grote publiek".

Van Dam vindt dat de kankerdeskundigen wat voorzichtiger moeten worden met hun uitspraken. Dit omdat beslissingen van patienten over behandelingen mede zijn gebaseerd op wat ze uit de media halen.

*Vandaag viert **Lionel Hooi** voorzitter van de ASINA, Asosiashon di Industrialistanan Antiyano zijn vijftigste verjaardag. De heer Hooi is geen onbekende in onze gemeenschap en is er een die zich volledig inzet voor de Antilliaanse zaak. Vandaar ook onze welgemeende felicitaties 'and keep up the good work'.*

Voortplantingstechnieken zetten vrouwen onder druk

De druk op vrouwen om kinderen te krijgen kan worden vergroot door de nieuwe voortplantingstechnieken. Mr. J.H.B. Van der Meer, lid van de Eerste Kamer voor de PvdA, poneerde deze stelling zaterdag in Utrecht op een congres over de grenzen aan de medische zorg.

Ze voorspelde dat kinderloosheid in de toekomst minder zal worden aanvaard dan nu. Maar juist door de nieuwe technieken wordt de weg die vrouwen moeten afleggen voordat wordt geaccepteerd dat ze geen kinderen kunnen krijgen langer, moeizamer en pijnlijker.

Kinderloosheid wordt gedramatiseerd, zei Van der Meer. De echte verwerking van het onvrijwillig kinderloos zijn kan pas laat beginnen, waardoor een belangrijk deel van het leven van de vrouw in feite "verloren" gaat en ze op latere leeftijd - geen kind, geen andere levensvervulling - met lege handen staat.

Van der Meer voorspelde ook dat steeds minder vrouwen zich zullen neerleggen bij het onvermijdelijke. Volgens haar zal daardoor het "consumentisme" in de gezondheidszorg toenemen, evenals de kosten.

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
23 september 1989 vanaf 08.00 uur t/m 25 september 1989 om 07.00 uur.
Dokter Braam, Spreekkamer: Marie Pampoen, tel.: 615265/615044; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 74624 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
22 september 1989 vanaf 17.00 uur t/m 25 september 1989 om 07.00 uur
Dokter Nivillac,. Spreekkamer: Brievengat, tel.: 615828; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 675681 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
22 september 1989 vanaf 17.00 uur t/m 25 september 1989 om 07.00 uur.
Dokter Lucasius, Spreekkamer: Soto, tel.: 641790; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641356 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucacius en Spong).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt.
Het verdient te allen tijd aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

* * * * *

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

* * * * *

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

* * * * *

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/82344; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Wever, tel.: 87181.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

* * * * *

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231 44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Schoonhoven, tel.: 672909, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.

* * * * *

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

* * * * *

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

* * * * *

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

* * * * *

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindenachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
de Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 82857.
Punda
Brievengat '68, Corriweg 32, tel.: 79098/79567.
zondag
Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum), tel.: 85022/85023.
Punda
Banda Riba, Herst 31, tel.: 676822.

* * * * *

VERLOF BEGRAFENIS
23 september: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
24 september: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.

* * * * *

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

TONEEL: 20.30 uur uitvoering van 'Ata'mi riba dje' gebracht door toneelgroep Arteproba en Doble R SSS o.l.v. Anthony Jamanika - Centro Pro Arte, Schouwburgweg z/n.

* * * * *

ZONDAG
DIVERSEN
ORDE DER ROZEKRUISERS **(afd. Curaçao):** 11.00 uur herdenking bouw van de Grote Pyramide van Cheops - Sosiedat Nashonal di Siegunan, Corriweg 16.

CONCERT: 16.00 uur tweede gedeelte van de jaarlijkse uitvoering van de CCC-Muziekacademie - patio UNA.

CENTRO PRO ARTE: show voor de kinderen met Los Angelitos en Charlie The Clown - Schouwburgweg z/n.

TONEEL: 20.30 uur uitvoering van 'Ata'mi riba dje' gebracht door toneelgroep Arteproba en Doble R SSS o.l.v. Anthony Jamanika - Centro Pro Arte, Schouwburgweg z/n.

* * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
AKADEMIA DI ARTE KORSOU: **t/m 27 september op werkdagen van 08.00-12.00 uur; dinsdag, woensdag en donderdag ook van 19.00-22.00 uur expositie van werken van Carmen Rodriguez.**

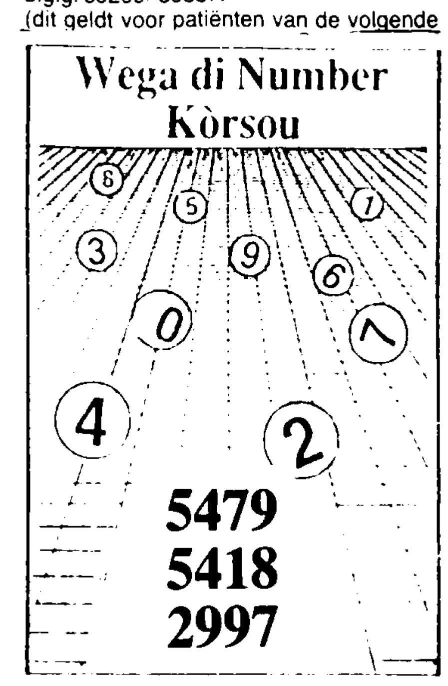
* * * * *

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

* * * * *

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

* * * * *

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met Tante Irma en Tante Shirley; 18.30 Going great; 18.56 Tempu pa Dios; 19.00 Profile of nature; 19.30 Countries & people; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 21 Jump Street; 21.30 Estreno: «Sharing Richard» (comedy); 22.00 Wega di Number Korsou; 22.10 vervolg Estreno; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 14.00 Matinee: «The Search»; 16.00 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Korsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 Wil di suerte; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Special: «Emmy Award-uitreiking»; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

* * * * *

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Hoevers (hoofdredacteur)
Overige leden Redactie:

Toon van Dongen, Ana van Leeuwen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaak Moenralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Lindels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580/22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel: 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Halkamo: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

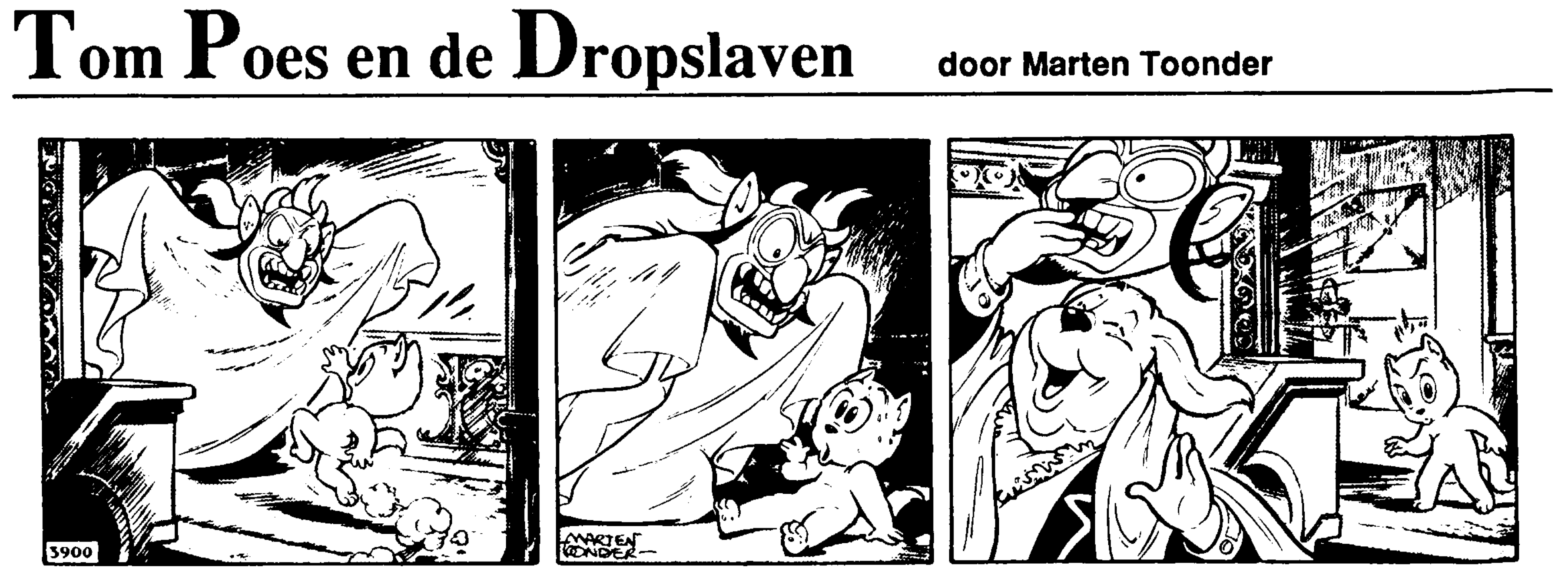
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.03 en ABN rek. nr. 11.15.626
Aruba: Nassaustraal 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Tom Poes en de Dropslaven

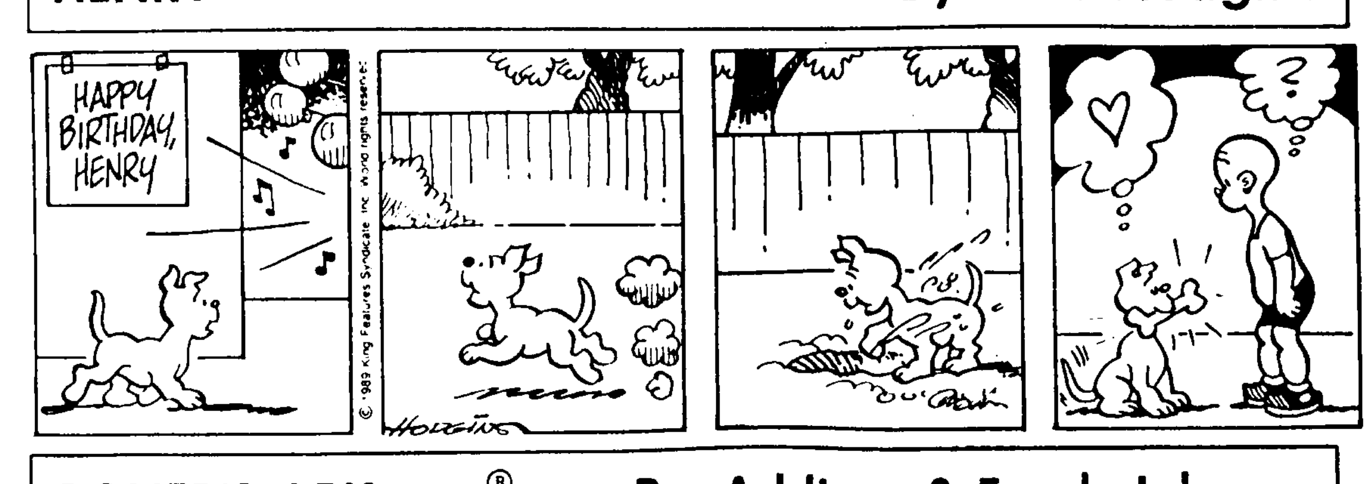
door Marten Toonder

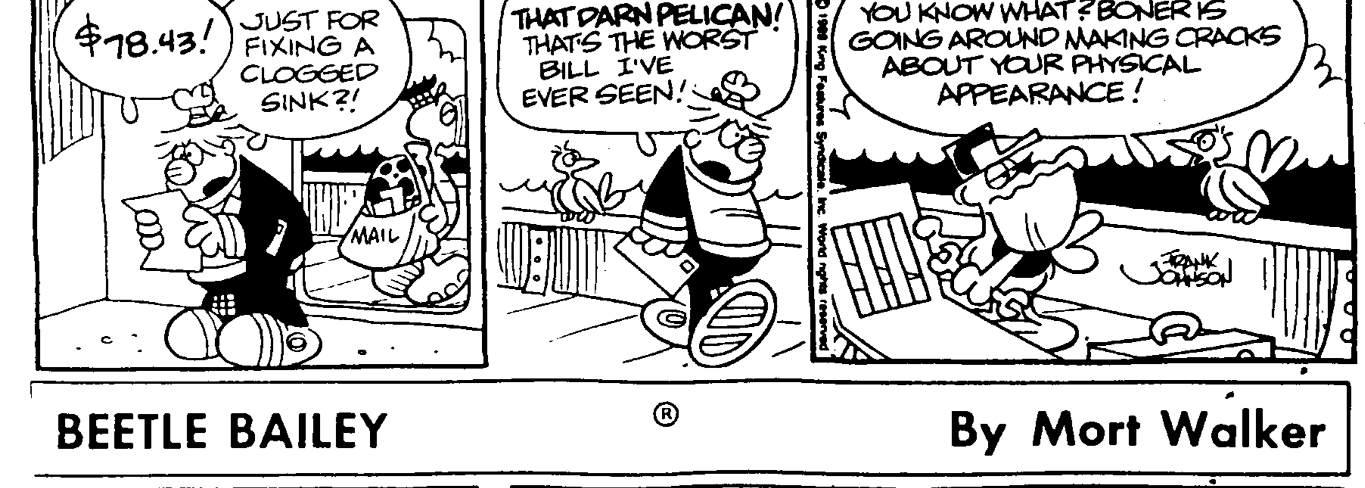
3900 — Op de bovenverdieping waar heer Bommels slaapvertrek gelegen was, heerste een diepe duisternis. Zelfs het spaarlampje, dat daar 's nachts altijd door Joost werd aangestoken brandde niet.
Maar Tom Poes liet zich daardoor niet afschrikken. Het akelige geroep uit de slaapkamer hield aan en daarom repte hij zich de gang over naar de deur toe.
Nu maakte zich uit de schaduwen echter een vreselijke gedaante los, die hem fladderend en schril lachend in de weg trad.

Het valt te begrijpen, dat Tom Poes schrok. Hij verloor het evenwicht en staarde met uitpuilende ogen naar de monsterachtige figuur.
Langzaam kwam deze nader, zwaaiend met zijn gewaad, totdat hij vlak bij gekomen was. Toen boog hij zich voorover en riep met holle stem: 'Boeh!'
'W-wat moet je?' vroeg Tom Poes stamelend. 'W-wie ben je?'
Nu richtte de griezel zich weer op en nam het gelaat af. 'Ik ben het, jonge heer, met uw welnemen', sprak de bediende Joost. 'Het was een grapje!'
Na deze woorden barstte hij in een smakelijk gelach los en haastte zich de trap af, terwijl Tom Poes hem verslagen nakeek.
Maar omdat de kreten uit het slaapvertrek aanhielden, stond hij haastig op en snelde naar de deur, die op een kier stond.....

HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.

■ *WILLEMSTAD — Gisteren werd een receptie gehouden ter kennismaking met het nieuwe hoofd van de Dienst Openbare Werken, DOW, José Simmons (uiterst links). Verder v.l.n.r. op de foto: Peter Huisman van HCCC, Hodge en Steve Boom, die verscheidene projecten op Curaçao in ontwikkeling heeft.*

Oaun aanvaardt plan van Arabische liga

BAYRUT - Generaal Michel Aoun, de bevelhebber van de christelijke troepen in Libanon, heeft het vredesplan van de Arabische liga aanvaard. Dat maakte Lakhdar Ibrahimi, de speciale gezant van de Liga, vrijdag bekend nadat hij een uur met Aoun gesproken had in een bunker onder de ruines van het presidentieel paleis in oost-Bayrut.

"Godzijdank is alles goed gegaan", verzuchtte Ibrahimi, "Alle ontheemde Libanezen kunnen nu naar huis terugkeren, de kinderen kunnen weer naar school, en de Libanezen kunnen hun huizen en hun bedrijven weer opbouwen". Ibrahimi werd door de Arabische liga naar Libanon gestuurd om te zoeken naar een oplossing voor de zich al veertien jaar voortslepende burgeroorlog.

Hoofdpunten uit het plan van de Arabische liga zijn een onmiddellijk staakt-het-vuren, de instelling van een veiligheidscommissie onder leiding van Ibrahimi, stopzetting van de bewapening van de strijdende partijen, heropening van het vliegveld van Bayrut, opheffing van de zeeblokkades van Syrie rond de christelijke enclaves en politieke hervormingen.

Ibrahim zei dat hij zo snel mogelijk een veiligheidscommissie wil vormen die kan toezien op de uitvoering van het plan. Hij hoopte dat die commissie zaterdag al voor het eerst bijelkaar zou kunnen komen.

Na monstervondst bij VS-westkust cocahandel

Coca-kopstuk aangehouden in Mexico

MEXICOSTAD - In de Mexicaanse grensstad Tijuana is maandag een prominente Colombiaanse drugssmokkelaar aangehouden.

Het gaat om Julian Fajer Valenzuela die voor het Kartel van Medellin, een bolwerk van de Colombiaanse drugsmaffia, werkt en verantwoordelijk is voor de doorvoer van cocaine via Mexico naar de Verenigde Staten, aldus de Mexicaanse politie. De arrestatie ging gepaard met de inbeslagneming van 329 kg cocaine. Valenzuela zou hebben afgeweten van de partij van 2,5 ton cocaine die vorige maand aan boord van een schip voor de Mexicaanse westkust werd ontdekt. Dankzij de verklaringen van de dertien daarbij gearresteerde mensen leidde het spoor naar hem.

DE AUSTRALISCHE zakenman Alan Bond heeft belang van 20,2 procent in het Britse conglomeraat Lonrho van de hand gedaan voor 320 miljoen pond (0,6 miljard dollar). Bond had zijn belang vorig jaar te koop aangeboden na een ruzie met Lonrho-topman Roland Rowland.

Kuala Lumpur: 27 doden bij brand

KUALA LUMPUR - Bij een brand in een pensionaat in Kuala Lumpur zijn vrijdag 27 scholieres van tussen dertien en zestien jaar om het leven gekomen.

De brand onstond 's morgens vroeg in de religieuze instelling in Padang Lumat, vijfhonderd km ten noorden van Kuala Lumpur. Acht gebouwen van twee verdiepingen, waar de meisjes sliepen, werden daarbij verwoest.

KORPS POLITIE NEDERLANDSE ANTILLEN

STAF HOOFDCOMMISSARIS

Met verslagenheid namen wij kennis van het plotselinge heengaan van onze gewaardeerde medewerkster

EUNICE ADELLIA LAURANT

Laatstelijk was zij als klerk 1ste klasse werkzaam bij de Politie-administratie op Sint Maarten.
Haar inzet en plichtsbesef zal immer in ere worden gehouden.
Dat zij in vrede moge rusten.

NAMENS HET GEHELE KORPS POLITIE NEDERLANDSE ANTILLEN.

Gijzeling in België ten einde:

Gijzelaars vrijgelaten en gijzelnemers gevlucht

BRUSSEL - De drie criminelen, die bijna een hele week een moeder en haar twee dochters gegijzeld hadden in Belgie, zouden zich vrijdag, enkele uren nadat ze hun gijzelaars in Tilff lieten gaan in ruil voor een vrije aftocht, na enige omzwervingen in de omgeving van Luik laat in de avond hebben verschanst in een flatgebouw in de Luikse buitenwijk Droixhe.

Het gebouw werd meteen door de politie omsingeld. Bij een vuurgevecht zou een van de gangsters zwaar gewond zijn geraakt of zelfs zijn gedood, aldus een zegsman van de Rijkswacht. De twee anderen zouden zich nog op het dak van het gebouw bevinden en gooiden daarvandaan losgeld naar beneden.

VRIJLATING

De drie gangsters die sedert zaterdag een moeder en haar twee dochtertjes gegijzeld hielden in hun huis in het Belgische plaatsje Tilff, lieten hen vrijdagavond rond half negen de woning verlaten. Ruim een uur nadat de twee kinderen, de tienjarige Gaelle en de dertienjarige Francoise, ingeruild waren tegen een losprijs van 1,6 miljoen gulden, gingen de drie mannen er vandoor in een blauwe Mercedes 500. Ze namen de moeder van de meisjes, Marie-Madeleine Jeuris, mee.

De auto begaf zich in de richting van het centrum van Tilff, direct gevolgd door een auto van de politie. Vervolgens ging men naar Luik. Daar werd mevrouw Jeuris, de laatste van de drie gijzelaars, vrijgelaten. Dit maakte de Belgische procureur-generaal in Luik, Leon Giet, bekend.

Later berichtte het Belgische persbureau Belga dat de drie gangsters met hun Mercedes uit Luik in de richting Maastricht vertrokken waren. Dit bericht werd vervolgens door de politie gerectificeerd.

GEZOND

Volgens procureur-generaal Giet waren de twee meisjes er goed aan toe. Hij zei uiterst gelukkig te zijn met de manier waarop de kinderen zijn vrijgelaten. Heel Belgie kon de vrijlating van de twee meisjes vrijdagavond direct volgen op de televisiejournaals.

■ *WILLEMSTAD — Op 29 september vindt in het restaurant Surindo aan de Uranusstraat 5 een culinair festijn plaats. Dat gebeurt in het kader van de herdenking dat 75 jaar geleden 'Kulinario di Kuminda Surnameo' op Curaçao begon.*

Foto: v.l.n.r D. Parris, organisator; de Arubaanse moppen-verteller Vale Croes en Carlos Ong-A-Kwie.

VN-assemblee over drugskwestie bijeen

NEW YORK — De Algemene vergadering van de Verenigde Naties zal in oktober een speciale zitting wijden aan de drugsproblematiek, zo maakte Brazilië's VN-ambassadeur Paulo Nogueira Batista vrijdag bekend. Het is voor het eerst dat de assemblee zich over dit onderwerp buigt.

De VN-Veiligheidsraad, die vrijdag onder leiding van de Braziliaan vergaderde, boog zich over een Brits-Braziliaanse Ontwerp-resolutie terzake. Daarin wordt een beroep gedaan op de VN-lidstaten 'alle mogelijke politieke en materiële middelen in te zetten ten gunste van de inspanningen die in eigen land en op internationaal niveau wordt ontplooid in de strijd tegende drugshandel'.

Sommige niet-gebonden landen binnen de raad twijfelen echter aan het nut van de ontwerpresolutie die eerder tot de bevoegdheid van het VN-drugsorgaan, de in Wenen zetelende internationale Raad voor de Narcoticacontrole, zou behoren.

De VN-assemblee zal, in december, ook een speciale zitting wijden aan de apartheid en in april volgend jaar aan de schuldenproblematiek van de Derde Wereld.

Rapport voor OPEC-ministers:

Alleen prijs-correctie in verband met inflatie

GENEVE - De OPEC (Organisatie van Olie-exporterende landen) wil de olieprijs op lange termijn alleen corrigeren voor de inflatie. Reëel gezien moet de prijs tot de eeuwwisseling op ongeveer achttien dollar per vat (159 liter) blijven.

Dat blijkt uit een conceptrapport van het comite voor de Lange-termijnstrategie van de OPEC, dat onder meer vandaag (zaterdag) zou worden voorgelegd aan de opec-ministers die dan in Geneve vergaderen. In het rapport wordt ervan uitgegaan dat de vraag naar olie tussen 1990 en 1995 toeneemt met 1,4 procent per jaar en in de vijf jaar daarna met 0,6 procent per jaar. Andere uitgangspunten zijn een inflatie van iets meer dan vier procent per jaar en een economische groei die gemiddeld 2,5 procent per jaar zal bedragen in het komende decennium.

AANPASSEN

De olieprijs zal uitkomen op 23,40 dollar per vat in 1995 en 29,40 dollar in het jaar 2000. De dagelijkse productie van de OPEC zal 26,5 miljoen vaten bedragen in 1995 en 30,2 miljoen in 2000. De reële prijs van achttien dollar per vat is niet heilig. De OPEC moet steeds bereid blijven zich aan te passen aan de marktomstandigheden, aldus het rapport.

De deskundigen hebben ook nog twee andere scenario's doorgerekend, een waarbij zij de olieprijs handhaven op nominaal achttien dollar per vat, maar dat zou leiden tot een te geringe winst bij een te hoge productie. Een hogere prijs daarentegen zou een grote druk tot uitbreiding van de productiecontingenten tot gevolg hebben van de landen die grote voorraden hebben.

Daarom acht het comite ook deze strategie niet haalbaar. Het definitieve rapport is pas in september volgend jaar gereed, als alle Opec-leden er hun licht over hebben laten schijnen.

Michelin lijft Goodrich concern in

AKORN - De Franse bandengigant Michelin neemt Uniroyal Goodrich tyre, de op een na grootste bandenproducent in de Verenigde Staten, over.

Vrijdag maakte Michelin bekend dat er voor de overneming ongeveer 690 miljoen dollar wordt betaald. Het Franse concern neemt evenwel ook de schulden van Goodrich over, zodat de waarde van de transactie uitkomt op ongeveer anderhalf miljard dollar. De enige grote Amerikaanse bandenproducent die overblijft is Goodyear. In korte tijd zijn er enkele grote verdwenen. In maart 1988 werd Firestone voor 2,6 miljard dollar overgenomen door de Japanse Bridgestone en in 1987 kocht de Westduitse Continental de Amerikaanse General Tire and Rubber. Uniroyal Goodrich ontstond in 1986 uit het samengaan van BF Goodrich en Uniroyal en is nu nog eigendom van de beleggingsgroep Clayton and Dubilier.

Poolse communisten: nieuwe weg ingeslagen

WARSCHAU - De Poolse Communistische partij, die een andere weg wil inslaan na de macht te hebben verloren aan Solidariteit, gaat op hoog niveau praten over radicale hervorming van de partij.

Partijwoordvoerder Jan Bisztyga zei dat het Centraal comite bijeenkomt om te bekijken hoe de partij nieuw leven kan worden ingeblazen om leden aan te trekken en of de huidige achterban het eens kan worden over hervormingen om vrije verkiezingen in 1993 te winnen. Partijleider, Mieczyslaw Rakowski, riep hervormingsgezinde communisten woensdag al via de televisie op een reformistische linkse partij te vormen.

TEGENWICHT

"Laten we beginnen met de opbouw van een grote linkse partij op radicaal verbrede grondslagen", zei Rakowski. De partij die hij voor ogen heeft "moet een tegenwicht zijn voor conservatieve, enge, nationalistische tendenzen".

Het Poolse parlement stemde verleden week in met het door Solidariteit geleide kabinet van premier Tadeusz Mazowiecki, dat een eind maakte aan 45 jaar communistische heerschappij. De partijleider riep op tot steun aan de nieuwe regering en een verbond van "alle krachten van pragmatisch links", ongeacht hun levensbeschouwing.

GEEN TERUG

"De oude rol van de partij zal niet meer terugkeren" nu zij zich sterk maakt voor democratisering, zei Rakowski. De partij zou echter niet toelaten dat haar leden tot tweederangsburgers worden gedegradeerd. De partijwoordvoerder Bisztyga zei verder dat "in de huidige situatie, met de huidige combinatie van krachten, de partij geen verkiezingen kan winnen. Maar ik zeg U dat de partij veranderingen zal ondergaan, misschien nog dit jaar. Zij zou zelfs van naam kunnen veranderen", voegde hij eraan toe.

De Communistische partij telt ongeveer twee miljoen leden, maar is sinds zij in 1944 door Sovjet-dictator Jozef Stalin aan de macht werd geholpen, nooit populair geweest onder de bevolking. Na de triomf van Solidariteit bij de verkiezingen in juni dit jaar is grote verwarring ontstaan binnen de Communistische gelederen. In de eerste helft van dit jaar hebben 35.000 leden bedankt.

REFERENDUM

Na de plenaire vergadering zal het 230 leden tellende Centraal comite voor een tweede keer bijeenkomen op 25 september. De partij is van plan een referendum te houden onder haar leden om na te gaan wat dient te worden veranderd en zal hierover besluiten nemen tijdens een partijcongres aan het einde van het jaar of begin volgend jaar.

» stockmarket « NEWS

NEW YORK STOCK EXCHANGE SEPTEMBER 22, 1989

ABBOTT LABS.	62 1/2	+ 1/2	HOMESTAKE MNG.	16 3/8	+ 1/2
ALCAN	23 1/8	+ 1/8	IBM	116 1/2	+ 3/8
AMER.BRANDS	74 1/8	+ 1/8	ITT	60 1/8	+ 1/4
AMERICAN EXP.	36 3/4	UNCH	JOHNSON & J.	52 1/8	UNCH
APACHE	15	- 1/8	KELLOGG	73	3/4
AM.TEL.& TEL.	43 1/8	+ 3/8	MERCK & CO.	72 1/8	+ 1/8
AMOCO	49 5/8	+ 1/4	MINNESOTA MNG.	75	+ 5/8
ANHEUSER B.	40 5/8	+ 5/8	MOBIL CORP.	56 7/8	+ 7/8
BECTON DICK.	56 3/8	UNCH	MONSANTO	117 1/4	- 1/4
BORDEN	35 1/4	+ 1/8	NCR CORP.	60 1/2	UNCH
CAMPBELL S.	47 3/8	- 1/4	NORF.SOUTH	39 5/8	- 1/8
CHRYSLER	25 1/2	+ 1/4	NORTHROP CORP.	23 1/4	UNCH
CITICORP	32 7/8	+ 1 1/8	PARAMOUNT COM.	53 1/2	+ 3/8
COCACOLA	62 3/8	+ 1	PLACER D.M.	15 3/4	+ 1/4
DIGITAL EQ.	97 1/4	- 3/4	PFIZER	67 1/4	- 5/8
DUPONT	118	+ 5/8	PHELPS DODGE	64 3/4	- 5/8
EAST.KODAK	47 7/8	UNCH	PHILIP MORIS	157 5/8	UNCH
EXXON	45 3/8	+ 3/8	POLAROID	44 7/8	UNCH
FORD	51 1/2	+ 3/4	QUAKER	62 1/4	+ 1/4
GENL.ELECTR.	55 7/8	+ 3/8	RALSTON P.	86 1/4	UNCH
GENL.MOTORS	47 5/8	+ 1/8	SARA LEE	56 1/2	+ 1/4
GILETTE	45 1/2	+ 1/4	SHELL TRP.TR.	43 1/4	UNCH
HEINZ	59 3/4	UNCH	UPJOHN	35 5/8	- 1/8
HILTON	100 3/4	+ 1/2	UNOCAL	55 1/4	+ 1/2

DOW JONES

INDUSTRIALS	2681.61	+ 1.33
TRANSPORTATION	1448.25	- 17.61

CLOSING MARKET COMMENT SEPTEMBER 22, 1989:
THE MARKET MANAGED TO POST A SMALL GAIN OF 1 POINT TO 2681 ON THE DOWN. VOLUME WAS 134 MLN SHARES. ADVANCES BEAT OUT DECLINES BY A NARROW MARGIN.

ÑAPA

AMIGOE

Weekend Bijlage

George Curiel "trekt" project op Westpunt

KADUSHI CLIFFS

Ideaal recreatie-oord voor natuurliefhebbers

WILLEMSTAD — De rotsige kust van Westpunt, gelegen tussen de vissershaven en de vuurtoren van 'Watamula' (niemand heeft ons kunnen vertellen waar de naam vandaan komt), is één van de mooiste plekjes van Curaçao. Minder druk bezocht dan de baai bij Playa Forti, en daardoor met een ongerepte natuur. Het kleine strandje van Playa Kalki heeft iets intiems. Als je de trap afgaat op de plek waar met grillig rifgesteente 'Welcome' in de vloer is gemetseld, bij wijze van groet aan de (nog) schaarse toeristen, zal je er niet het lawaai van draagbare radio's de cups en lege kartonnen dozen van andere baaien aantreffen. Een ideaal strandje voor degenen die rust zoeken en voor natuurgenieters, die er hun dagelijkse zorgen kunnen vergeten en de tijd dromend doorbrengen met op de achtergrond het geruis van de diepblauwe zee. Playa Kalki is de laatste jaren ontwikkeld tot een gebied van weekendhuizen. Op de hoge rotsen aan de zeekant staan zowel simpele als luxueuse bouwsels van 'stadsmensen' die er van hun vrije weekend komen genieten.

George Curiel, voormalig directeur van het Departement voor Ontwikkelingssamenwerking is één van die bewoners, en verschillende van zijn vrienden die hem op Westpunt bezochten, waar hij al 17 jaar een weekendhuis heeft, spraken de wens uit ook over een plek te kunnen beschikken in de natuur, om de stress die gepaard gaat met managersverantwoordelijkheid kwijt te raken.

Zo ontstond een aantal jaren geleden de gedachte om een stichting op te richten, met als doel het bouwen van een gezamenlijk recreatie-oord, zodat niet ieder van hun zich individueel druk behoefde te maken over grond, bouwen, onderhoud en beveiliging.

Van het één kwam het ander en nu, enkele later, praat George Curiel over een ambitieus project, niet spectaculair qua grootte maar bijzonder interessant door de aanpak, dat vandaag officieel aan het publiek wordt gepresenteerd onder de naam Kadushi Cliffs.

In zijn 'stadskantoor' aan de Jongbloedweg, vertelt Curiel enthousiast over het ontstaan van het nieuwste 'time sharing' project van Curaçao. Bescheiden noemt hij zichzelf 'projectcoördinator', 'omdat nu eenmaal iemand het karretje moet trekken' en dat betekent dat hij zich zowel met het technische, financiële, commerciële gedeelte en de bestudering van het hele project is gaan bezighouden.

Zoals gezegd bestond van meet af aan de doelgroep uit mensen die het druk hebben en behoefte aan een plek om te relaxen, zonder dat zij zich daarvoor zelf al te veel moeten gaan inspannen.

De stichting die in het leven werd geroepen om dit doel te bereiken, kreeg de naam Sovrel: een organisatie ter ontwikkeling van vakantie en recreatie in eigen land. Uit het idee van Sovrel ontstond een studie die leidde tot een masterplan opgesteld door een Venezolaanse groep.

Er werd een analyse gemaakt over de meest optimale manier om de grond die de groep voor ogen had op Westpunt, te ontwikkelen tot een vakantieoord. In het studieteam werden een ecoloog, twee stedebouwkundigen en een econoom opgenomen. Om te beginnen werd er een 'environmental impact analysis' gemaakt, een studie waarbij de gevolgen voor het milieu werden bekeken, en die diende als basis voor de randvoorwaarden waarmee de stedebouwkundigen rekening moesten gaan houden.

ECOLOGIE

Immers, wanneer het gaat om het creëren van een recreatieoord in de natuur, neemt ecologie een voorname, misschien wel de voornaamste plaats in.

De bij het project betrokken econoom, maakte o.m. een studie van de impact van het project op de naaste omgeving (Westpunt) en de hele regio van Banda Abao. Gelijktijdig werd een lokaal marktonderzoek gedaan, om na te gaan hoe het project ontvangen zou worden in de Curaçaose gemeenschap en met name bij de doelgroep. Dit alles vond plaats medio 1987, gedurende een periode waarin volop gepraat werd over nieuwe impulsen voor de toeristen-industrie gezien de problemen in de olie- en offshore-sector.

Vandaar dat het plan van Sovrel zodanig werd opgesteld dat het ook zou voldoen aan de behoeften op internationaal niveau. Naast een lokale 'country club' bestemd voor mensen die er met hun familie een weekend op uit willen trekken, werd gemikt op dezelfde doelgroep in het buitenland. In december 1987 was de studie voltooid en werd begonnen aan het opzetten van een organisatiestruktuur onder de naam Westpunt Resource Development n.v. die het werk van Sovrel overnam en meteen een verzoek bij de eilandsoverheid indiende voor het verkrijgen van het recht van erfpacht voor het terrein van zo'n 22 hectare. In mei j.l. werd uiteindelijk het groene licht daarvoor gegeven. Weliswaar waren er aanvankelijk wat bezwaren, omdat andere overheidsdiensten het gebied wilden bestemmen voor het vestigen van een industriehaven, maar daarvoor werd inmiddels een alternatief aangeboden bij Bullenbaai.

GROENZONES

Westpunt Resource Development heeft als taak het bewaken en begeleiden van het project, waarbij niet alleen gelet wordt op de bouw, maar ook op het behoud van de groenzones als bufferzones en het in stand houden van de natuur evenals het ontwikkelen van een aantal gemeenschappelijke activiteiten.

De uitvoering van het masterplan zal plaatsvinden in drie fasen. Om te beginnen zullen er dertig condominiums worden gebouwd op de rotsen aan de waterkant, aansluitend op het gebied van Playa Kalki, met een 'beach centre' bestaande uit een restaurant, zwembad en een hoofdgebouw waarin een 'fitness centre' en een aantal winkeltjes zullen worden ondergebracht. Verder komen er tennis-banen en wordt er gedacht aan een manege in een later stadium.

In de tweede fase zullen er nogeens dertig condominiums worden gebouwd, waarmee het condominiumproject, bestaande uit in totaal zestig units, zal zijn voltooid. De condominiums die allemaal uitzicht op zee hebben, zullen worden verkocht volgens het zogeheten time-sharing systeem. Het gaat immers om geïnteresseerden die toch niet van plan zijn de units het hele jaar door te gebruiken.

HOTEL

De volgende fase van het Kadushi Cliffs project, bestaat uit de bouw van een hotel op de meest westelijke punt van Curaçao met 35 suites en daarnaast 27 losstaande bungalows.

Het ligt in de bedoeling om begin volgend jaar met de uitvoering van de eerste fase te beginnen en deze binnen een jaar te voltooien; de tweede fase volgt meteen daarna en moet een jaar later klaar zijn, terwijl daarna het hotel zal worden gebouwd dat binnen anderhalf jaar opgeleverd moet worden.

Het streven is om het totale project binnen een tijdsbestek van vijf jaar te realiseren en dan pas zal de totaliteit van het resort werkelijk gaan functioneren en tot zijn recht komen, hoewel elk onderdeel meteen na voltooiing zelfstandig kan functioneren. Dus als om één of andere reden niet het totale project kan worden voltooid, is dat op zich nog geen ramp.

Op deze foto-compositie ziet men de condominiums die nog gebouwd moeten worden langs de kust bij Westpunt.

Na de bouw van het hotel wordt als laatste fase begonnen aan het neerzetten van een aantal vakantie-huizen die aan liefhebbers zullen worden verkocht. De condominiums krijgen een totale oppervlakte van 125 vierkante meter met een lobby, administratie-kantoor, een multi-functionele zaal die o.m. kan worden gebruikt voor kleine conferenties (tot 30 personen), een kantoortje voor autoverhuur en voor informatie. De gastenruimte bestaat uit twee slaapkamers met bad en keukentje en een binnenpatio waar men kan barbecuen met balkon dat op zee uitkijkt. Langs een achtertrap komt men op een 'sundeck' opgetrokken uit natuursteen, waar men heerlijk kan liggen zonnen.

COMFORTABEL

Het geheel is opgezet volgens het concept van 'Home away from home', m.a.w. je hoeft niets van het huiselijke comfort te missen. Liefhebbers moeten er een bedrag variërend van 6500 dollar of 14.000 dollar voor neertellen, afhankelijk van het seizoen dat men er gebruik van wil maken. Daarvoor kan men er jaarlijks een weekje vertoeven. Bovendien is Kadushi Cliffs inmiddels aangesloten bij Resort Condominium International, een internationale organisatie van 'time-sharing' waarbij geruild kan worden met units in andere landen. Dat betekent dat je als bezitter van een unit op Curaçao, desgewenst een weekje gebruik kan maken van time-sharing faciliteiten op Aruba, Bonaire, de Verenigde Staten, Mexico of elders (in totaal 1700 mogelijkheden!) zonder daarvoor een additioneel bedrag te moeten betalen.

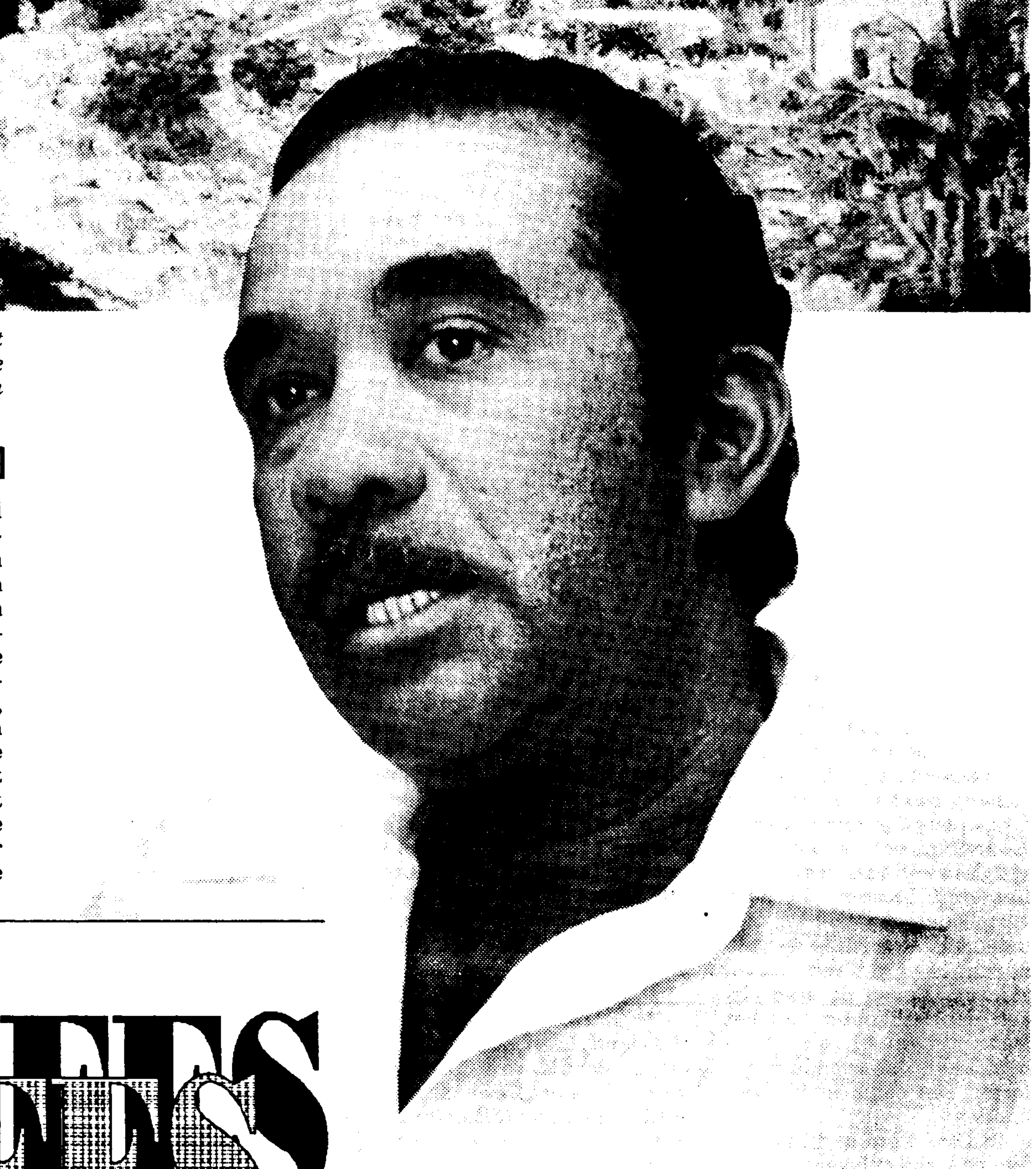
Het voordeel van een uitwisselingsprogramma is volgens Curiel dat vooral in de beginperiode, wanneer nog niet alle units zijn verkocht, er toch een gerede kans bestaat op een redelijke bezetting, immers door deel te nemen in de internationale 'pool' kan je rekenen op een constante stroom van buitenlandse bezoekers, zoals de ervaring elders heeft geleerd.

Bovendien zijn er onder deze bezoekers vast potentiële kopers, zeker wanneer het aangeboden produkt goed is en hun aanspreekt.

DAY USE

Voor ingezetenen bestaat de mogelijkheid om een 'day-use' pakket te kopen, waarbij men als koper van een time sharing unit, voor een klein bijkomend bedrag lid wordt van Kadushi Cliffs en het gehele jaar door gebruik kan maken van alle faciliteiten.

Uiteraard staat of valt het project met een goed financieel- en marketing plan en daarvoor heeft men de deskundige hulp ingeroepen van het bureau Horwath en Horwath in Caracas met financiële medewerking van Nederland dat zeventig procent van het benodigde bedrag bijdraagt. Thans wordt gewerkt aan het opzetten

GEORGE CURIEL 'trekker' van het Kadushi Cliffs project dat vandaag officieel van start gaat....

van het marketing- en verkoop mechanisme, volgens Curiel een tamelijk ingewikkelde zaak bij time-sharing projecten, waarbij bovendien rekening moet worden gehouden met het feit dat wij op Curaçao - in tegenstelling tot St. Maarten en Aruba - nog niet veel ervaring hebben met time-sharing.

Rekening houdend met het feit dat Westpunt nu niet bepaald bruist van activiteiten, en toeristen toch wel één of andere vorm van actieve recreatie zoeken, zal door Kadushi Cliffs veel aandacht worden besteed aan het organiseren van evenementen. Onder leiding van een 'activities director' zullen er diverse pakketten worden aangeboden, zodat iedereen aan zijn trekken komt. Daarbij wordt gedacht aan watersport, er komt een watertaxi van Westpunt naar Knip, verhuur van vissersbootjes met of zonder bemanning, eem manege enz. Maar bij dit al moet niet vergeten worden dat de doelgroep blijft: mensen die zeer bewust gekozen hebben voor rust, reden ook waarom zoveel aandacht wordt besteed aan de ecologie.

In de afgelopen weken is men inmiddels begonnen met het schoonmaken van het bouwterrein, niet zoals dat gebruikelijk op Curaçao gebeurt met het geweld van bulldozers en tractoren, maar handmatig door een ploeg

Vervolg op pag. 10

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Jan Linschoten

Land gaat gebukt onder grote schuldenlast

Kurden luiden feestelijk tijdperk van vrede in

ARBIL (IRAK).- Drie besnorde muzikanten, gestoken in traditionele Kurdische wijde broeken en met geruite tulbanden, brengen de buitenlandse journalisten een aubade. Iraakse Kurdische jongemannen haken de armen ineen en beginnen een traditionele dans. Schoolkinderen in blauwe uniformen van de jeugdbeweging van de regerende Baathpartij zingen op het ritme van hun handgeklap. Fototoestellen klikken. De televisiecamera's van BBC, ITN en een Oostenrijkse filmploeg draaien.

De gouverneur van de Kurdische provincie Arbil, Yohya Mohammea Nashil Anjar, heette op deze wijze in de stad Arbil een groep van ruim honderd buitenlandse journalisten een hartelijk welkom. Wat veel weg had van een toeristische attractie was in werkelijkheid niets minder dan de parlements-verkiezingen in het autonome Kurdische gebied in het noorden van Irak, die op 9 september werden gehouden. De journalisten waren door de Iraakse regering uitgenodigd om de gang naar de stembus bij te wonen. In drie autobussen, geescorteerd door politiewagens met zwaailicht, werd de internationale pers in drie verschillende steden langs de stembureaus gevoerd.

NIEUW TIJDPERK

"De verkiezingen worden gehouden in een nieuw tijdperk van vrede nadat een einde is gemaakt aan de oorlog met Iran", aldus de gouverneur. Op de heuveltoppen rondom de stad en langs de weg naar Kirkuk bevinden zich echter nog steeds stellingen van milities en militairen. Die doen vermoeden dat het er nog niet zo rustig is als de gouverneur wel wil doen geloven. Boven de stad cirkelt een helikopter van het leger, terwijl bij elk stembuslokaal gewapende militairen een oogje in het zeil houden.

In 1987 werd in dit gebied hevige strijd geleverd tussen het Iraakse leger en Kurdische guerrillastrijders. Aanhangers van Jalal Talabani, aanvoerder van de Patriottische Unie van Kurdistan (PUK), wisten toen met behulp van het Iraanse leger door te dringen tot vlakbij de olievelden van Kirkuk. Rond de olie-installaties staat nog steeds luchtafweergeschut opgesteld.

PROPAGANDA ?

Zijn dit werkelijk democratische verkiezingen of is het een goed geregisseerde propagandastunt? Dat is de vraag die de journalisten bezighoudt. Vanuit het buitenland is er onlangs veel kritiek gekomen op Bagdad wegens de gedwongen deportatie van tienduizenden Kurdische families uit de grensstrook. Ook wordt Irak ervan beschuldigd chemische wapens te hebben gebruikt tegen de Kurdische bevolking. Het is een van de redenen waarom het laatste jaar zon 60.000 Kurden naar het naburige Turkije zijn gevlucht.

Na deze negatieve publiciteit lijkt president Saddam Husayn nu dan ook een ander gezicht te willen laten zien. Waarschijnlijk moet de uitnodiging aan de internationale pers worden gezien in het licht van de Iraakse pogingen om nieuwe buitenlandse leningen te krijgen. Vragen in die richting worden door de Iraakse gastheren genegeerd. Bagdad kan op dit moment immers geen kritiek gebruiken op schendingen van de mensenrechten.

SCHULD

Het land heeft een buitenlandse schuld van 60 à 80 miljard dollar. Deze zal nog verder oplopen nu Bagdad is begonnen met de wederopbouw van de door de oorlog met Iran getroffen gebieden. Hiervoor zijn dringend nieuwe kredieten nodig. Ook moet de Iraakse regering regelingen zien te treffen voor uitstel van betaling van de bestaande schuld. Irak zal"binnen enkele jaren zijn verplichtingen nakomen", aldus de tweede staatssecretaris van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Mezar Hamdoun, verwijzend naar de gigantische olievelden in zijn land.

De meeste olievelden liggen in het gebied rond Kirkuk ten noorden van Bagdad. Om deze reden wilde de Iraakse regering in 1974, toen de autonomiewet van kracht werd, niet dat de provincie Kirkuk ook bij het autonome gebied voor de Kurden zou worden gevoegd. Dit was een eis van de toenmalige Kurdische guerrillaleider Mullah Mustafa Barzani van de Kurdische democratische partij (KDP). Bovendien vond Barzani het zelfbestuur te beperkt. De dag nadat het decreet voor zelfbestuur werd afgekondigd nam hij de wapens weer op.

De Kurdische autonome regio omvat de noordelijke provincies Dohouk, Arbil en Sulaimanya. In totaal hebben van de 4,5 miljoen inwoners maar 800.000 een verkiezingsoproep gekregen voor het 50 zetels tellende parlement. De twee grootste provincies Sulaimanya en Arbil leveren respectievelijk 22 en 21 kandidaten voor de wetgevende vergadering.

FORMATEUR

Een van de parlementsleden zal door de president worden benoemd tot formateur die een uitvoerende raad van tien leden moet vormen. Elk van hen heeft de status van minister en beheert een departement. De voorzitters van het parlement en de uitvoerende raad zijn daarnaast lid van de ministerraad van de centrale regering in Bagdad en leggen jaarlijks verantwoording af aan de president. De centrale regering blijft dus een dikke vinger in de pap ho den.

Het zelfbestuur voor de Kurden richt zich met name op zaken als onderwijs, cultuur, landbouw, huisvesting, werkgelegenheid en regionale kwesties. Volgens de wet op de autonomie wordt het Kurdisch als officiële taal erkend. In de praktijk komt hiervan echter tot dusverre niet veel terecht. Wel zijn sinds een jaar in Arbil de borden en opschriften op straat tweetalig. Ook zijn er een vijftal Kurdische kranten, die onder controle staan van de regionale autoriteiten.

FEESTDAG

De verkiezingsdag in Kurdistan was uitgeroepen tot een feestdag. 's Avonds werden er festiviteiten gehouden ter ere van de verkiezingen en het democratiseringsproces, zo vertelde een ambtenaar van het Iraakse ministerie van informatie. Het was de journalisten echter niet toegestaan de nacht in Arbil door te brengen om de feestelijkheden bij te wonen. Het buitenlandse bezoek leek vooralsnog de grootste attractie te zijn voor de Kurden in het doorgaans voor westerlingen verboden gebied. Kleine jongens dromden rond de fotografen en bedelden om te worden gekiekt. De Baathjeugd zong en klapte nog fanatieker zodra de cameralens in haar richting wees

Gestaag stroomden de kiezers toe. In de stemlokalen heerste een bedrijvige drukte. Mannen poseerden met het stembiljet in de hand. Vrouwen met zwarte sluiers en een baby op de arm lieten zich gewillig fotograferen toen zij het stembiljet in de bus schoven. Boven hen prijkte een portret van Saddam Husayn, naast president ook algemeen secretaris van de regerende Baathpartij. Een bord met de foto's en namen van de kandidaten stond opgesteld aan de ingang van het stemlokaal. De kandidaten zijn lid van verschillende toegestane partijen, waaronder twee Kurdische. Een nieuwigheid in vergelijking met verkiezingen van voorgaande jaren. Toen mochten alleen Baath-leden aan verkiezingen deelnemen. Wel moest elke partij de ideologie van de Baath aanhang, een soort socialisme in een Arabisch nationalistisch jasje. In het district Arbil droeg de helft van de kandidaten op de lijst een Kurdische naam. De rest was Arabier, terwijl ook drie christenen zich kandidaat hadden gesteld

EERLIJK

"We hebben al het mogelijke gedaan om zeker te zijn van eerlijke verkiezingen", aldus de burgemeester van Arbil, Sirwan al-Jaff. Een terplaatse aanwezige Britse diplomaat spreekt de burgemeester niet echt tegen. "De verkiezingen zelf lijken inderdaad eerlijk en democratisch te verlopen", zo meent hij. "Onduidelijk is echter nog op welke wijze de lijst met kandidaten en kiezers tot stand is gekomen". Volgens een Iraakse functionaris moest de kandidaatstelling eerst door de overheid worden goedgekeurd. Die kijkt naar opleiding en politieke achtergrond van de kandidaat.

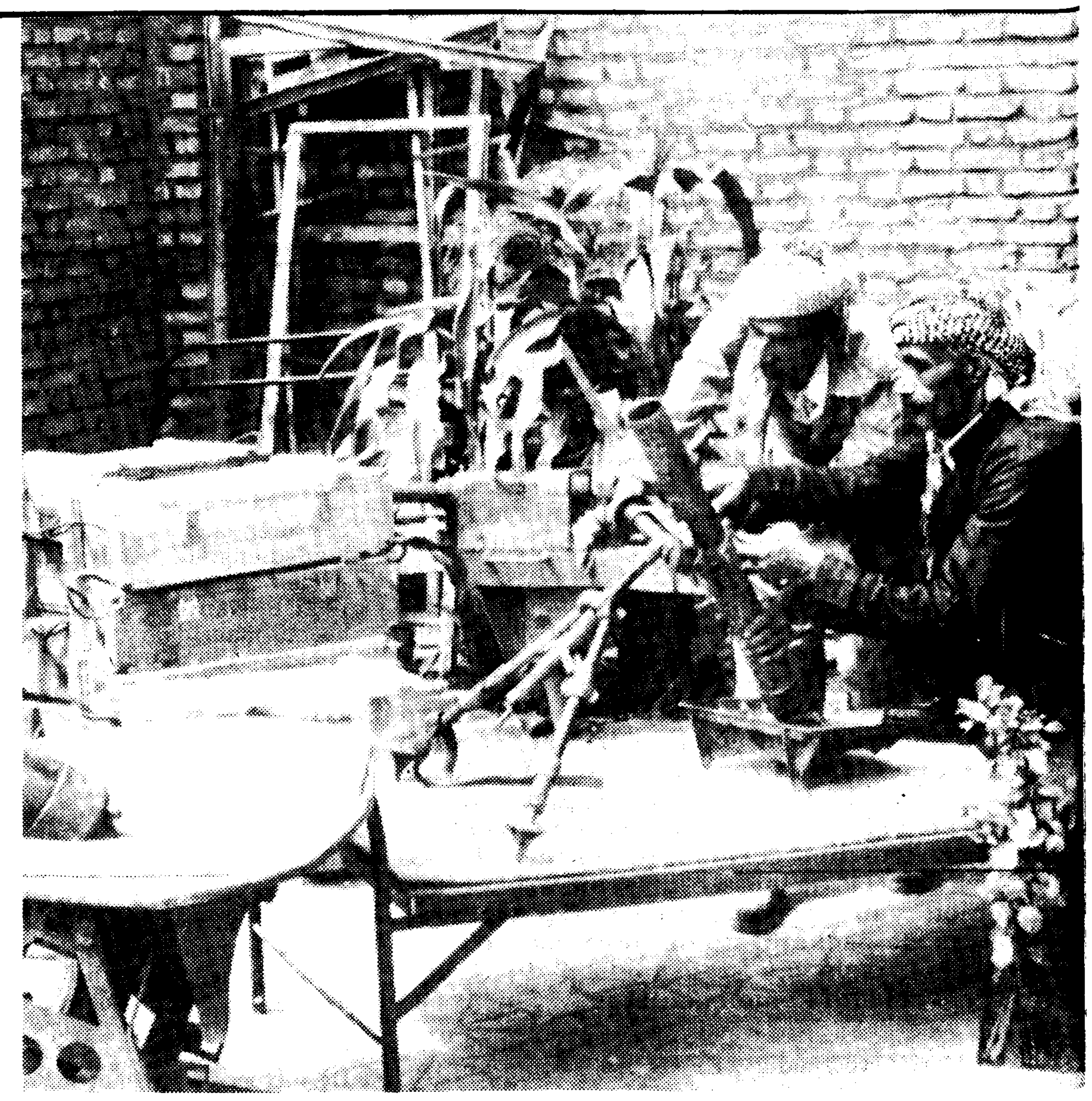
De buitenlandse waarnemers hadden overigens nauwelijks de gelegenheid om zich een compleet beeld te vormen van de situatie in Kurdistan. Zo mocht de pers er niet alleen op uittrekken. Journalisten die toch de straat opgingen om kurden te interviewen, werden gevolgd door functionarissen van het ministerie van informatie. Bovendien durven de mensen in Iraq nog steeds niet vrijuit te spreken tegenover buitenlanders. Kritiek op Husayn wordt niet geuit in de wetenschap dat daarmee de kogel wordt geriskeerd.

TOLK

De korte gesprekjes die de journalisten met de mensen hielden, verliepen via een tolk van het ministerie. Een naar westerse snit geklede man prees Saddam Husayn en zei dat hij 's ochtends zijn stem al had uitgebracht toen de stembussen om 8.00 uur opengingen. "De deur naar werkelijke democratie staat nu wijd open", meende een vrouw. Een bejaarde Kurd met een peuter aan de hand was lovend over de "hervestiging" van tienduizenden Kurden. Volgens Kurdische ballingen zijn inwoners van 4000 dorpen naar elders overgebracht, onder meer naar de streek rond Arbil. "Hier zijn moderne huizen en is er elektriciteit", zo zei de oude baas via een tolk. Iedereen is volgens hem dik tevreden en er is geen sprake van Kurden die gevlucht zijn.

Een verzoek aan de ambtenaren van informatie om de nieuwe vestigingen en de nabijgelegen ontruimde steden Ranya en Qala Dez te bezoeken, werd afgewimpeld. Hiervoor zou geen tijd zijn, zo luidde de verklaring. Maar wel bleek er tijd om een verderop gelegen, nieuw vakantie-oord te bezoeken. De berichten over gebruik van chemische wapens door het Iraakse leger, waarover naar Turkije gevluchte kurden berichtten, deed de man af als propaganda van "bandietenleider" Talabani, de patriottische Kurdische voorman.

Bij het vallen van de avond keerde de karavaan verslaggevers weer terug naar Bagdad en werd Kurdistan weer gesloten gebied voor buitenlanders. Twee journalisten die waren achtergebleven, werden later door de politie alsnog teruggebracht. Eenmaal terug in Bagdad werden de videobanden van de Oostenrijkse cameraploeg geconfisqueerd. Een Finse journalist vatte de mening van veel collegas samen: "het was een grote show".

Deze mannen uit Kurdistan kijken naar de wapens die zij gebruikt hebben tijdens de jaren lange oorlog.Nu bereiden zij zich voor op een periode van vrede en hopelijk binnenkort ook welvaart, hoewel gezien de grote schuldenlast van het land de situatie er nog vrij somber uitziet.

Verkiezingen voor de deur

Zelfs de zakkenrollers hebben het moeilijk ...

Drugsoorlog verjaagt toeristen uit Colombia

BOGOTA.- ' Hier moet je altijd vooruit kijken, want het is gewoonweg angstig om naar het verleden te kijken', zegt de schoenpoetser Alvaro, een kleurrijke figuur die zich dagelijks ophoudt in het Santander-park in de Colombiaanse hoofdstad Bogota. Zijn goed humeur verbergt nauwelijks zijn bezorgdheid voor slechtere tijden, veroorzaakt door de golf van terrorisme die al enige tijd het land teistert. En zijn mening weerspiegelt de houding van de meeste inwoners van Bogota, die de gang van zaken met gemengde gevoelens gadeslaan.

Behoudens incidentele processies van de zwarte limousines van lokale autoriteiten, begeleidt door zwaarbewapende escortes, gaat het leven zijn gangetje in deze stad van zes miljoen inwoners.Het verkeersbeeld wordt gekenmerkt door monumentale verkeers-opstoppingen gedurende de piekuren als de winkels en kantoren open en dichtgaan en voetgangers lopen gevaar voor hun leven als zij zich in deze verkeerschaos mengen. Een taxichauffeur die zich voorstelt als Jairo beschrijft de situatie als een hel.

HEL EN HEMEL

Maar wat voor de één een hel is, is voor de andere een hemel op aarde : in het centrum van de stad wemelt het van de zakkenrollers, meestal jonge kinderen die 'gamines' genoemd worden, die leven van het bestelen van toeristen en andere argeloze voorbijgangers. Zij zijn rap met de tong en met de handen en voordat je er erg in hebt is je portemonnee of je tas verdwenen. Maar voor Jairo, evenals voor vele andere stadsbewoners is deze rage van kleine diefstallen kinderspel vergeleken bij de golf van geweld die over Bogota, Medellin, Cali en andere grote Colombiaanse steden spoelt, veroorzaakt door de 'drugbarons' die zowel elkaar als de autoriteiten de oorlog hebben verklaard. ' Wat wij hier hebben is een complete burgeroorlog, wil wordt hij niet zo genoemd', zegt Alvaro de schoenpoetser. En inderdaad de golf van terreur houdt de mensen binnen, verjaagt de toeristen en verlamt het zakenleven, zodat zelfs de zakkenrollers minder goede zaken doen.

Vóór een fraai uitgedoste stoel, bestemd voor zijn klanten, staat een helderziende zichzelf aan te prijzen. Hij ratelt aan één stuk door en lijkt inderdaad beet te hebben wanneer er een man plaatsneemt in de stoel. Maar even later wordt hij met geweld naar een hoek van het park afgevoerd en in de boeien geslagen. Hij had het ongeluk een agent in burger te hebben uitgekozen als slachtoffer en een pakje bankbiljetten uit de man zijn binnenzak te hebben gerold.... Voor Alvaro is dit een dagelijks tafereel : het wemelt van de helderzienden, fotografen, pochoverkopers en andere 'kleine neringdoenden' die er echter allemaal een nevenberoep bij uitoefenen: zakkenrollen, in Colombia bijna tot nationale sport verheven.

'Je kan dit soort mensen niet bij je thuis binnenlaten, want ze maken je zaak kapot, evenals de 'narcos' (drugdealers) dat doen.' Een paar straatblokken verder, bij de Plaza Bolivar tegenover de kathedraal, zijn een naar hun uiterlijk te oordelen plattelandsbewoners bezig de duiven te voeren, gadegeslagen door gepensioneerden vanaf hun bankjes onder de bomen. In geparkeerde auto's voeren goedgeklede functionarissen en zakenlieden besprekingen; uitstappen is te gevaarlijk geworden....

Plotseling klinkt er een bevel via de radio die verschillende auto's in beweging zet. Er komen soldaten aanrennen, het geweer in de aanslag die als gekken op fluitjes blazen en zich opstellen rond een limousine, geflankeerd door andere auto's die hun portieren op een kier hebben staan, waaruit automatische wapens naar buiten steken. Het is een dagelijks tafereel geworden, wanneer een of andere hoge Piet van de ene plaats naar de andere moet, maar het optreden van politie en militaren irriteert de bewoners van de stad mateloos en geeft de schaarse toeristen een unheimisch gevoel. Trouwens die zie je zich alleen verplaatsen in grote tourbussen begeleidt door gidsen op weg naar kerken, musea en andere bezienswaardigheden.

TOERISTEN

In het beroemde 'Museo de oro' vertelt een functionaris die vraagt om anoniem te blijven 'vanwege de veiligheid', dat het bezoekersaantal met 25 tot 30 procent is gedaald. En dit is een van de meest door toeristen bezochten plaatsen in de stad. In andere musea, b.v. in het bekende ' Museo 20 de julio' gelegen in de Casona Colonial, waar de onafhankelijkheid van Colombia werd ingezet, kan men 'hetzelfde verhaal horen: minder gasten. Daarentegen blijven de discotheken in de woonwijken in het noorden van Bogota goede zaken doen. Op de tonen van oorverdovende rock en beat muziek, vermaken welgestelde jongeren zich zonder maar een moment te piekeren over de gespannen situatie. Trouwens hier zijn de restaurants ook beter bezet dan in het centrum en ziet men de in bonte kleuren geschilderde autobusjes af en aan rijden met klanten. Alleen bij de openbare gebouwen merkt men iets van de 'noodtoestand'. Zwaar bewapende militairen fouilleren iedereen die naar binnengaat en pakjes moeten bij de deur worden achtergelaten. Een jonge militair met een automatisch wapen verzucht: 'ik zou willen dat dit voorbij was'. Maar dan kan nog even duren.....

Werkplaats voor lokale leerlingen

Reginal Willems leeft zich artistiek uit in glas

'Geboorte' heet deze creatie in glas van de Curacaose artiest Reginal Willems.

GLAS IS EEN heel bijzonder, maar ook een heel gewoon materiaal. We hebben er allemaal dagelijks mee te maken: we drinken eruit, we kijken door de shutters, er staat een glazen tafel in de hoek van de kamer met een glazen schaal erop. Glas leent zich voor allerlei gebruiksvoorwerpen, maar ook voor kunst. De veelzijdigheid van glas komt mooi tot uiting in de nieuwe winkel van Reginal Willems in het oude Nooyengebouw aan de Rooseveltweg. Naast de reeds genoemde voorwerpen staat daar bijvoorbeeld een glazen dambord, reclameborden, herdenkings-materiaal. Maar ook het direktiebureau is van glas, een aquarium, vele schalen, een wapen van Curacao, enz. Willems maakt ook de plaatjes voor graven op het kerkhof.

Van 'belangstelling voor glas' tot zo'n eigen zaak met een werkplaats met acht leerlingen is een lange weg, te meer daar je dit vak nergens op Curacao kon leren. Eigenlijk kon Reginal het vak nergens leren. In Nederland waar hij naar toe ging, wordt het glas verwerkt in kleine gespecialiseerde familiebedrijven en die laten geen

REGINAL WILLEMS bekijkt een aantal van zijn eigen produkten in zijn atelier.

mensen van buiten toe. Op scholen wordt het ook niet onderwezen. Dan houdt het op, maar niet voor Reginal. In Tilburg is een klein bedrijf voor hoogwaardige glasproducten: Hagemeyer. Dat is een familiebedrijf zoals alle andere. Reginal klopte daar aan om te vragen of hij in dat bedrijf het vak kon leren. 'Nee', was het antwoord en de deur ging voor zijn neus dicht. De volgende dag ging het net zo, evenals de dag daarna. Bij de eerste tentoonstelling van Reginal Willems op Curacao in 1988, vertelde de heer Hagemeyer zelf hoe het ging: 'Het kwam tenslotte tot een gesprek, waarin ik zwichtte voor de aandrang en het volhouden van Reginal Willems'.

GLAS IN LOOD

Het bedrijf van Hagemeyer is vooral gespecialiseerd in glas-in-lood ramen. In het zuiden van Nederland, met zijn vele kerken, is daarvoor steeds restauratiewerk nodig. Reginal wilde zich echter niet in die richting ontwikkelen, omdat hij goed inzag dat er daarvoor niet genoeg werk zou zijn op Curacao. Hij wilde souvenirs maken en kunstvoorwerpen, zodat hij op Curacao zelf een bedrijfje zou kunnen beginnen. Ze maakten samen een overeenkomst: Willems zou werken voor het bedrijf van Hagemeyer, daar geen uitbetaling voor krijgen, maar waarbij het geld waar hij recht op had, gespaard zou worden om gereedschappen en machines aan te schaffen. Op deze wijze hoefde Willems zich niet zo diep in de schulden te steken op het moment dat hij uiteindelijk zou beginnen op Curacao.

WERKPLAATS

Na een jarenlange opleiding kwam Reginal Willems terug naar Curacao. Hij begon met glasbewerking naast een andere baan, maar in 1988 kon hij zijn eigen zaak, een werkplaats, openen aan de Rooseveltweg. In 'Casa Blanca ' aan de Corrieweg hield hij een tentoonstelling van het glaswerk dat hij maakte. Daarbij vielen vooral de kunstvoorwerpen op. Hij speelt met zijn materiaal. Door het toepassen van verschillende technieken als graveren en zandstralen of gieten, weet hij het materiaal een nieuwe dimensie te geven. Verschillende van zijn mooiste werkstukken staan nu als sierstuk in de winkel.

VERKOOPPUNT

Die winkel is deze maand geopend omdat de werkplaats niet zo'n goed verkooppunt bleek. Hij ligt wat naar achteren en als je de plaats niet precies weet, rijd je er voorbij. De winkel ligt vlak voor de werkplaats. Toch is Reginal nog niet helemaal tevreden met de locatie: 'Dat grote hek om het gebouw heen, houdt bezoekers weg. Je ziet niet meteen hoe je bij de winkel moet komen' en dan erachter, waar de dakspanten kaal de oude loods overspannen: 'Dat kan toch niet? Maar wat moet ik? Ik kan het toch niet weghalen?' en daarbij: 'Er is in de laatste zes maanden al vijf keer ingebroken'. Reginal Willems is net terug van een korte vakantie om even bij te komen na de drukte van de opening. Hij heeft nu even tijd om het een en ander te vertellen over zijn bedrijf.

LEERLINGEN

Hij heeft namelijk nu zelf leerlingen in zijn werkplaats die het vak bij hem willen leren.

Hoe is dat zo gekomen?

'Ik had personeel nodig, maar ik ben pas met dit bedrijf begonnen. Het is ook geen normaal bedrijf waar je leerlingen aanneemt die je meteen betaalt. Daarom heb ik de Feffyk benaderd en gevraagd of ze me wilden helpen. Leerlingen kunnen bij mij de opleiding volgen via de Feffyk. Dat duurt een jaar, van maart tot maart. En in maart 1990 kan ik vijf mensen in dienst nemen. Dan kan ik ze betalen, dan kennen ze het vak voldoende. Ik heb nu acht leerlingen en ze zijn erg enthousiast. Het wordt een probleem als ik straks moet kiezen wie ik in diens neem en wie niet. Maar je kunt nooit weten; er kan nog veel gebeuren tussen nu en maart'

. Vindt u het lesgeven moeilijk ?

'Wat is moeilijk. Ik moet nu nog veel meer doen dan normaal.Ik moet het bedrijf laten draaien, lesgeven voordoen. En 's avonds moet ik terugkomen om de opdrachten klaar te maken die de anderen nog niet aankunnen.'

Wat voor opdrachten krijgt u zoal?

'Herinneringsstukken, speciale borden, relatiegeschenken'.

Is dat laatste niet saai, want dat is toch vaak een hele serie hetzelfde werk ?

NIET SAAI

'Saai? Helemaal niet. Het is altijd iets aparts, nooit hetzelfde. Dat is juist de 'fun' die ik heb om dit werk te doen: het is steeds anders, steeds iets nieuws. Dit jaar bedenk ik dit, het volgend jaar weer iets anders'

Maakt u niet liever vrije kunstwerken zoals hier ook staan?

'De markt voor kunstwerken is hier op Curacao heel klein. Er zijn hier maar heel weinig kunstliefhebbers zoals in Europa. Het begint wel langzamerhand te komen. Ik heb wel gemerkt dat de mentaliteit wat aan het veranderen is'.

Hoe zit het met de kunstmarkt in Venezuela?

'Ik ben bezig met een aantal kunstenaars in Venezuela, bijvoorbeeld met Miguel Arguinzones die hier laatst een tentoonstelling heeft gehouden op Curacao. We hebben contact met elkaar en we willen proberen samen een expositie van kunst op te zetten. In Venezuela kent men de technieken zoals ik die hier gebruik helemaal niet. Er wordt wel glas verwerkt en dat glas wordt wel gezandstraald, maar alleen als producten op een commerciële basis. Kunst zoals ik het maak, ziet men daar niet'.

Hebt u met het bedrijf daar nog tijd voor?

's Avonds en in het weekend en soms ook een beetje tussendoor. Zo kunnen de cursisten ook zien hoe zo'n kunstvoorwerp tot stand komt. Om kunst te kunnen maken, moet je er voor geboren zijn. Je kunt niet zeggen: 'We gaan nu kunst leren'.

Zitten er kunstenaars bij deze acht leerlingen?

Ja, ik denk het wel, maar het is moeilijk te zeggen. Soms kunnen ze vrij iets maken. Je kunt niet zonder meer zeggen: 'Dat is een kunstenaar'. Ik moet nog alles voordoen, alles ontwerpen, maar er zijn wel talenten bij. Het zijn allemaal jonge mensen. Ze moeten nog leren zelf op ideeën te komen, vooral op rare ideeën. Een kunstwerk is altijd iets raars. Dat probeer ik ze te laten zien. Maar nogmaals, voor kunstenaar moet je geboren zijn. Toen ik klein was wist ik ook nog niet dat ik een kunstenaar zou worden. Op Curacao is het moeilijk kunstenaar te worden. Eerst moet de mentaliteit hier veranderen, dan pas kan de gedachte groeien. Tot nu toe denkt men: 'Kunst levert niets op'. Men gaat niet in de kunstrichting denken. Eerst wil men geld verdienen. Daarom moet eerst de mentaliteit veranderen. Ik ben er van overtuigd dat er hier op Curacao veel kunstenaars zitten'

Als men komt met een opdracht, heeft de klant dan al een idee of lopen ze eerst rond om een idee op te doen?

'De meesten komen wel met een idee, maar dat moet ik zelf voor hen uitdenken, iets op papier zetten, tot ze weten: ja, dat wil ik. Ze hebben wel een idee, maar ze weten vaak niet hoe ze het uit moeten leggen en ook niet hoe ze het op papier moeten zetten. Ook komen er vaak mensen voor een interieur-advies'.

U bent ook binnenhuis-architect?

'Ja, maar niet gediplomeerd. Er is veel op dat gebied waar ik zicht op heb. Als ik een lamp maak en ik weet niet of die lamp goed is voor die bepaalde ruimte, wordt die lamp niet mooi. Daarom ga ik eerst kijken, Dat moet. Ik moet weten wat voor kleur de muren hebben, hoe de indeling van de kamer is, e.d. Daarna ga ik aan het werk, eerst met een tekening'.

Krijgt u vaak dergelijke opdrachten?

'Ik denk gemiddeld zo één keer per week. Soms wat vaker, dan weer een poosje niet. Soms komen er ook mensen met ideeën die ik nog niet kan uitvoeren. Daar zijn we nog niet aan toen, omdat ik de machines en het materiaal nog niet heb. Glas gieten bijvoorbeeld kunnen we nog niet. Dat vraagt een hele grote investering, voor de oven, maar ook aan personeel. Zo'n oven moet 24 uur per dag bewaakt worden. Hij heeft een opwarmtijd van acht uren nodig'.

Reginal Willems laat tijdens het gesprek ook voorbeelden zien van het werk dat hij maakt. In de aankomsthal van het vliegveld hangt bijvoorbeeld al een reclamebord van de 'Airport Dutu Free Liquor and Tobacco Store'. Dat is gemaakt van gezandstraald glas. In dezelfde techniek maakte hij ook het logo van Banko Maduro en de postzegel voor Maduro en Sons. Reginal krijgt ook opdrachten uit Aruba. Hij is trots op het geschenk dat hij maakte voor koningin Beatrix bij haar bezoek aan Aruba. Het was een karaf met zes glazen, versierd met de toren van Aruba. De opdrachten komen aardig binnen, zeker zo vlak na de opening van de nieuwe winkel. Willems vond het geen bezwaar toch even met vakantie te gaan.

'Er is iemand die hier op kantoor mijn plaats inneemt. Ik was zo moe, het was echt nodig. Bepaalde dingen kunnen de cursisten goed maken en de moeilijker dingen wachten tot ik zelf weer terug ben.'

Familiebedrijven houden hun deuren potdicht ...

Ook het contact met het bedrijf van Stef Hagemeyer n Tilburg is nog niet verbroken. Integendeel: 'Stef Hagemeyer belde mij vannacht nog op om te vragen hoe het nu gaat. Familiebedrijven kom je normaal niet binnen. U weet hoe dat gaat. Zo'n bedrijf heeft iets heel aparts. Ze willen hun kennis niet uitzaaien. Ik heb geluk gehad dat ik er kon komen werken. Er zijn in Nederland nog drie of vier van zulke bedrijfjes, niet meer. Maar niemand doet het werk zoals hij het doet en zoals wij het nu hier op Curacao doen. Anderen gebruiken bij het zandstralen grof zand en zwaar plakplastic. Toen Hagemeyer begon had hij bijna geen geld, hij moest anders werken. Daarom gebruikte

Vervolg op pag. 10

Ook dit fraai bord versierd met eenden is een artistiek produkt van Willems.

Papiamentu ging hem het meest aan het hart

Eerbetoon aan Raul Römer met publicatie boek ILA

WILLEMSTAD.- Eindelijk is vorige maand het boek 'Homenahe na Raul Romer', een projekt van het Instituto Lingwistiko Antiano, uitgekomen. De meeste artikelen voor dit boek waren al in 1985 ingeleverd, vóór de status aparte van Aruba, en het ontwerp van de omslag door Wilson Garcia al in 1987. De inschrijvers hadden de hoop al bijna opgegeven het boek nog ooit in handen te krijgen.Maar het is er ! Raul Römer doceerde aan de Universiteit van Amsterdam o.m. Spaanse filologie. Hij heeft op verzoek van professor Van Praag een cursus Papiamentu opgezet, waar veel Antilliaanse studenten, in Amsterdam maar ook van daarbuiten, voor het eerst hun taal op wetenschappelijke basis konden bestuderen.

De invloed van Raul Römer op die jongeren, waarvan de meesten, vaak als linguïsten, terugkeerden naar de Nederlandse Antillen, was erg groot. Hij heeft ze enthousiast gemaakt voor hun eigen taal en hij heeft ze het belang van een grondig onderzoek, ook naar iets dat je denkt te kennen, aangeleerd.

Na 1969 heeft Römer op verzoek van de regering van de Nederlandse Antillen, een projekt opgezet om te komen tot een spelling van het Papiamentu. En dat projekt vormde de basis voor de, thans wettelijke spelling Römer, Maduro, Jonis.

EERBETOON

Het ILA heeft Raul Römer willen eren door een boek uit te geven met publicaties over hemzelf, aangevuld met wetenschappelijke artikelen over het Papiamentu en de Antilliaanse literatuur. In die artikelen wordt het Papiamentu van zoveel mogelijk verschillende kanten bezien. Men meende op deze wijze Raul Römer de beste eer te bewijzen, meer nog dan met een buste, zoals bij de U.N.A. staat. Uiteindelijk ging het Papiamentu hem het meest aan het hart en is dat Papiamentu ook de kern van het Instituto Lingwistiko.

Door de verscheidenheid van de bijdragen is het moeilijk van dit boek een korte recensie te maken. Er zijn artikelen in het Nederlands, het Engels en uiteraard het Papiamentu. Jules Marchena heeft op zich genomen de artikelen in het Papiamentu en het Engels te recenseren, dan blijven de Nederlandstalige en twee Arubaanse artikelen over. Verschillende van de artikelen zouden, inplaats van in deze 'Homenage' gepubliceerd moeten worden in een wetenschappelijk tijdschrift. Ze vragen om uitbreiding, om weerwoord en discussie. Het zijn onderdelen van een studie die ons nieuwsgierig maken naar een vervolg. Helaas is er op de Antillen geen tijdschrift voor dit soort zaken. Het laatste was Kristof, maar dat is helaas al een hele poos niet meer verschenen.

AANZET

Dit boek zou een aanzet kunnen zijn om (misschien door het ILA?) een nieuw tijdschrift op te zetten of om Kristof nieuw leven in te blazen, zodat de naam van Raul Römer extra geeerd kan worden omdat dit boek de aanzet is geweest tot wetenschappelijke discussies, niet alleen van enkele vrienden onder elkaar, maar in het openbaar. Verschillende van deze artikelen leggen hiertoe de basis. Het boek is verdeeld over zeven hoofdstukken. In het eerste vat Edgar Römer de feiten uit het leven van Raul Romer samen in een korte biografie en haalt L.W.Statius van Eps herinneringen op uit de school-, studie- en studententijd van zijn vriend. Het tweede hoofdstuk bevat een zestal artikelen over onderdelen van de grammatica. Het derde is weer in de sfeer van het eerbetoon, n.l. een gedicht van Lucille Haseth (Raul) en een pentekening van Elis Juliana, waarin hij het gedicht 'Mi Lengua' van Pierre Lauffer uitbeeldt. Het vierde hoofdstuk bevat artikelen over literatuur en theater, het vijfde over de geschiedenis en de historische linguïstiek van het Papiamentu, het zesde gaat over het gebruik van het Papiamentu als 'instrument', terwijl het laatste hoofdstuk gegevens over de 21 verschillende auteurs bevat. Eithel Martis doet verslag van een onderzoek naar het voorkomen van de nasale n aan het eind van woorden in de Papiamentse taal. Hij beschrijft het voorkomen daarvan en de invloed daarop van de vokaal of diftong die aan de nasaal voorafgaat. Ook speelt bij leenwoorden bijvoorbeeld de afkomst van het woord een rol. Het artikel is geschreven in het Nederlands met een samenvatting in het Engels. Waar het om zo'n speciaal onderzoek van klanken in het Papiamentu gaat, vraag ik me af waarom het artikel niet in het Papiamentu is geschreven, eventueel met een Nederlandse of Engelse samenvatting.

STOKPAARDJE

Frank Martinus komt terug op een al eerder verkondigd stokpaardje, n.l. de grote invloed van het creools of Afro-Portugees op Nederlandse kinderrijmen. Hij verbindt er hier ook een verklaring van de oorsprong van de limerick aan vast. Die is niet van Engelse afkomst zoals algemeen beweerd wordt, maar ook van het Afro-Creools. Het is erg leuk om te lezen, hoe Frank Martinus speelt met taal, met woorden en klanken om uiteindelijk te bereiken wat hij zich had voorgenomen. Je kunt je er het best een stel vrienden 's avonds op de porch bij voorstellen. Iemand poneert een stelling en de rest helpt mee bewijzen te vinden. En als je lang genoeg zoekt, vind je altijd wel iets dat je mening kan staven. Het lijkt op een soort spelletje. Frank Martinus gebruikt een aantal liedjes en versjes uit de verzamelbundel van De Haan (Onze Volksrijmen) voor zijn onderzoek. Het is een tamelijk brede verzameling met kinderliedjes, drinkliederen, ventersliederen, gelegenheidsliedjes, enz., over heel Nederland verzameld. Soms zijn ze slechts zeer plaatselijk bekend, andere zijn bekend over heel Nederland, zoals 'O Ze Wieze Wo' of 'Iene Miene Mutte'. Een groot aantal kinderliedjes bestaat uit onomatopeeën of klanken zonder woordbetekenis, zeker de wiegeliedjes. Voor het plezier van het zingen, hebben kinderen niet altijd woorden nodig, de klank is genoeg. Muziekpedagogen maken daar gebruik van.

KLANKLIEDJES

Nog steeds maakt men klankliedjes voor kinderen. Een liedje als 'Do Do Dijnen' is zacht van klank. 'Deinen' of 'dijnen' geeft de golfbeweging aan (vgl. ook duinen) en 'Do Do' of 'Don Don' (zulke liedjes variëren per streek en familie) rijmt (stafrijm) en geeft dezelfde cadans van het wiegen aan. Daarnaast is er een oude Nederlandse vorm 'do' die een herha-ling inhoudt. Frank Martinus echter leest 'Dijnen', via 'deino', 'leino' als 'reino', wat in het Swahili betekent : Afkomstig uit Portugal. Daarbij kent het Papiamentu een liedje 'Dodo Yuchi' (slaapliedje), waarin 'dodo' een oude vorm van 'slapen' is, wat Martinus tot de conclusie brengt dat dit liedje vanuit het Papiamentu het Nederlands is binnengedrongen. Hij vindt hiervan vele voorbeelden. Een ander is 'Suja Kindje'. Het woord 'Suja' roept onmiddellijk de associatie van suss (Dld),zoet, zacht, suiker en vooral zuigen op. Etymologisch is de overgang van g naar j makkelijk te verklaren, zeker in de Zuid-Nederland. Frank Martinus interpreteert 'Zuya' als het Portugese 'Zoya', vandaar naar het Afro-Portugese 'Sunya' voor het Portugese 'Sonhar'(dromen). Dus ook dit woord heeft het Nederlands overgenomen uit het Creools/Portugees. Frank Martinus laat wijselijk de tijd van ontstaan van de liedjes buiten beschouwing, evenals de streek waar ze ontstaan zijn. Veel volksliedjes zijn al oud en van generatie op generatie overgeleverd.

OVEREENKOMST

Natuurlijk zijn er in het Nederlands woorden die een overeenkomst of een verwantschap hebben met Portugese woorden. Het zijn beide Indo-germaanse talen, en ze

Frank Martinus op zijn oude stokpaardje

hebben beide een sterke invloed ondergaan van het latijn. Daarbij komt dat zowel Nederland als Portugal handel dreven en de vertegenwoordigers van de volken elkaar regelmatig troffen. Tenslotte zijn er veel Portugese Joden naar Antwerpen en later naar Amsterdam en de Nederlandse koloniën verhuisd. Ook die hebben invloed op de taal uitgeoefend. Maar het Afro-Portugees werd gesproken waar de kolonisten zich vestigden. Die Lingua Franca was nodig voor het onderling contact met handelslui en met slaven. De Europeanen die die taal gebruikten, als Lingua Franca, waren of kolonisten die zich buiten Nederland vestigden en van toen af nog maar weinig contact met het moederland hadden of, en dat gebeurde vaker, mannen die naar de koloniën gingen om snel rijk te worden en dan terug te keren. Daarom zochten zij een vrouw ter plaatse waar ze mee samenleefden, om na terugkeer te trouwen met een vrouw uit het moederland. En ook al kenden ze een enkel wiegeliedje uit hun koloniale tijd, ze zullen dat niet vaak bij hun echtgenotes aan de wieg van de nieuwe baby gezongen hebben, zeker niet zo vaak en op zoveel verschillende plaatsen, dat het algemeen bekende populaire wijsjes geworden zijn.

PIMPEL

Bij een drinklied zou dat eerder het geval kunnen zijn. Frank Martinus geeft als voorbeeld een liedje met het woord 'pimpel', redeneert via het Portugese 'pimpar', het Papiamentse 'Pimpel' naar het Nederlandse 'Pimpelen'. Als dat woord die weg heeft afgelegd, hoe kan het woord 'Pimpelen' dan al bekend zijn in het Noors, het Zweeds, het Deens, het Duits, het Fries, en al in het vroeg-nieuw Nederlands? (J.de Vries, Nederlands Etymologisch Woordenboek) Dit zijn slechts een paar voorbeelden. Op dezelfde wijze werkt Frank Martinus bij de limerick. Het is 'herinterpreteren'. Als je de muziek van de liedjes buiten beschouwing laat en je haalt de lettergrepen van de teksten uit elkaar om nieuwe Afro-Portugese woorden te vinden, is het niet zo moeilijk er vijf-regelige versjes van te maken. Maar als ik denk aan de muziek van 'OZEWIEZEWO', kom ik niet vlug bij de vijfregelige limerick.

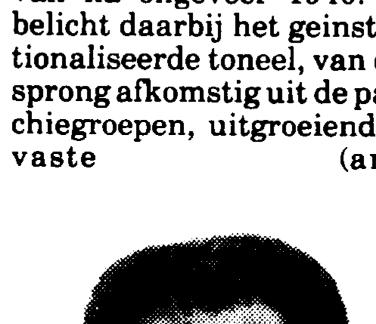
Nogmaals, het artikel is leuk om te lezen, met vaak leuke vondsten, maar niet serieus te nemen, ook niet door hem zelf, als hij om 'pom' laat bellen in Oud-Beyerland, een groot aantal jaren geleden. Maar als 'belangrijk nieuwsitem' denk ik dat het op zijn plaats was in 'De Groene Amsterdammer', zij het niet in het journaal. Ook als wetenschappelijk artikel in deze bundel zet ik aanhalingstekens. Ik heb helaas Raul Römer niet gekend, noch zijn gevoel voor humor. Misschien zou hij er een heerlijk uurtje mee hebben doorgebracht. Het artikel past wel goed in de romantraditie van Frank Martinus Arion. Hij redeneert door, intrigeert en blijft tot op het laatst boeien.

Jules Marchena schrijft over 'Mijn zuster de negerin' van Cola Debrot, een novelle die al velen aan het denken en schrijven heeft gezet. De novelle wordt gezien als het begin van de Nederlandstalige Antilliaanse literatuur. Na een lange tijd in Europa komt Frits Ruprecht wegens het overlijden van zijn vader terug naar Curacao, het eiland waar hij geboren is en is opgegroeid. Frits 'geraakt in een half-somnambulistische dronkenschap...een toestand waarin alles geoorloofd lijkt'. Hij vindt in het oude landhuis zijn vader niet terug in de dingen, maar hij vindt wel Maria, een ontmoeting die langzaam gedurende het hele verhaal wordt voorbereid. Hij wil met haar naar bed, maar wordt op het laatste moment gewaarschuwd: Het is zijn halfzuster!

ZOEKEN

Jules Marchena ziet de hele novelle als een zoeken van de hoofdpersoon naar zijn eigen afkomst en bloed. Hij zegt, dat Cola Debrot wil, dat de lezer inziet dat Frits Ruprecht een hoger doel nastreeft. De 'zinrijkheid van het leven die het elders mist' is voor Marchena het eigen bloed, dat men hem niet kan ontnemen. Frits Ruprecht heeft rondgezworven en vindt hier zijn eigen identiteit, een thema dat 'nu vijftig jaar na het verschijnen van het boek, even aktueel, ja misschien zelfs actueler dan toen!'

Tenslotte nog de twee Arubaanse artikelen. Ernesto Rosenstand geeft een overzicht van het toneel op Aruba van na ongeveer 1940. Hij belicht daarbij het geinstitutionaliseerde toneel, van oorsprong afkomstig uit de parochiegroepen, uitgroeiend tot vaste (amateur)gezelschappen. Hij noemt zowel de Spaans-, de Engels- als de Nederlandstalige groepen, maar legt de nadruk op het toneel in het Papiamentu. Aanvankelijk speelde men vooral vertaalde stukken, later werden dat meer en meer origineel in het Papiamentu geschreven stukken. Het is een indrukwekkende lijst gezelschappen en toneelstukken, maar Ernesto Rosenstand moet toch concluderen, dat hoewel ze op dit moment (1985?) al vele jaren toneel spelen, men nog niet kan spreken van een eigen theater. Dus het theater zit nog niet echt verankerd in het Arubaanse volk. Hij is echter optimistisch en weet zeker dat het toneel op Aruba zal blijven voortleven.

— FRANK MARTINUS A.—

VEEL INFORMATIE

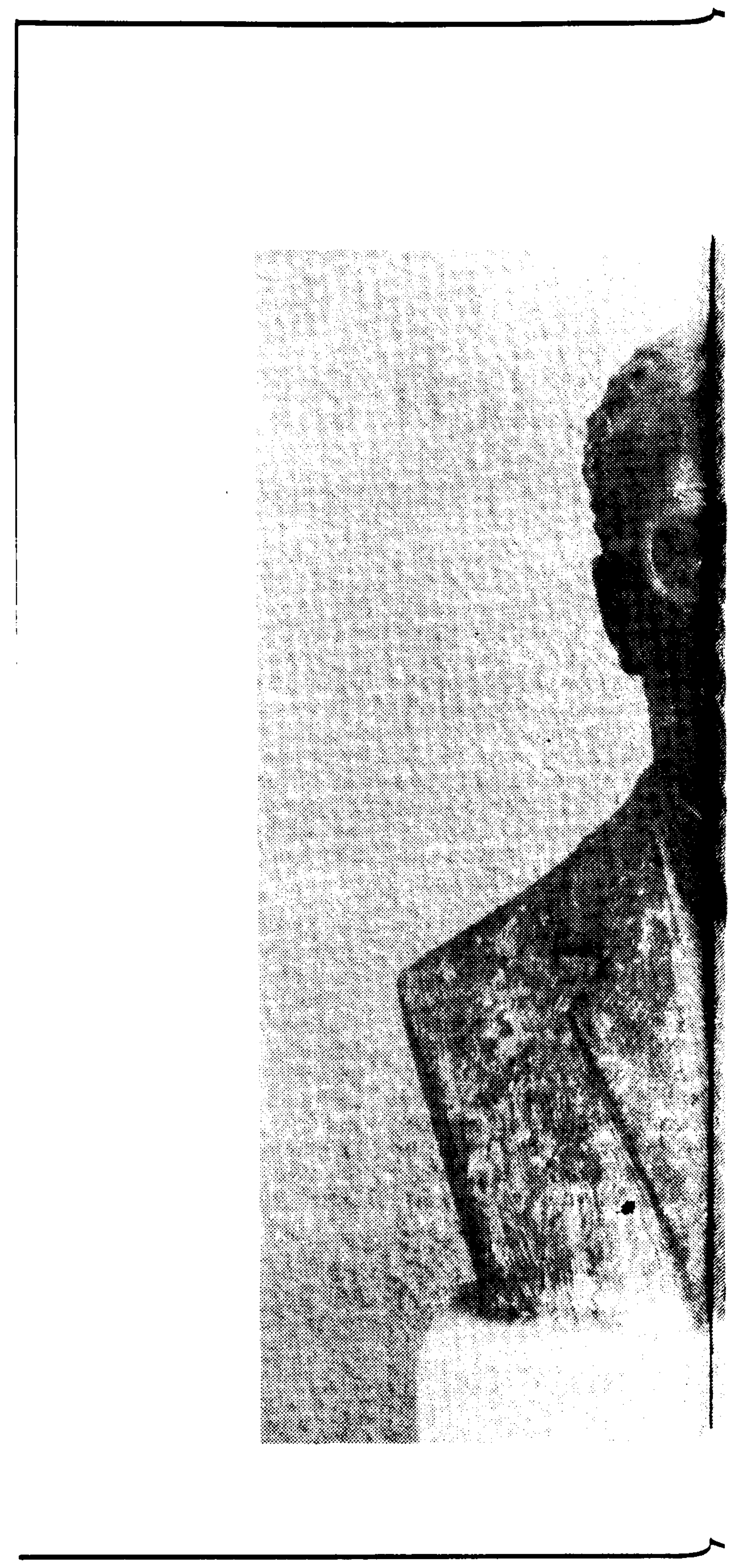
Het is een helder artikel met veel informatie, dat een duidelijk overzicht geeft van het toneel op Aruba de laatste vijftig jaar. Het is jammer dat Rosenstand niet ook de tijd ervoor erbij heeft kunnen betrekken. Er moet toch vroeger ook toneel gespeeld zijn. Zou daar nooit over geschreven zijn?

Het artikel van Joyce Pereira beschrijft het vertaalproject van het Nederlands naar het Papiamentu en vice versa op de Akademia Pedagogiko te Aruba. In het schooljaar 1982/1983 ging het eerste vertaalproject van start in de derde klas. De studenten van de APA hebben veel problemen met het Nederlands, maar ook met het Papiamentu. De problemen met het Nederlands zijn bekend. Het ontbreekt vooral aan praktijk. Bij het Papiamentu ontbreekt het niet aan praktijk, maar aan kennis van spelling, structuren en woordkennis.

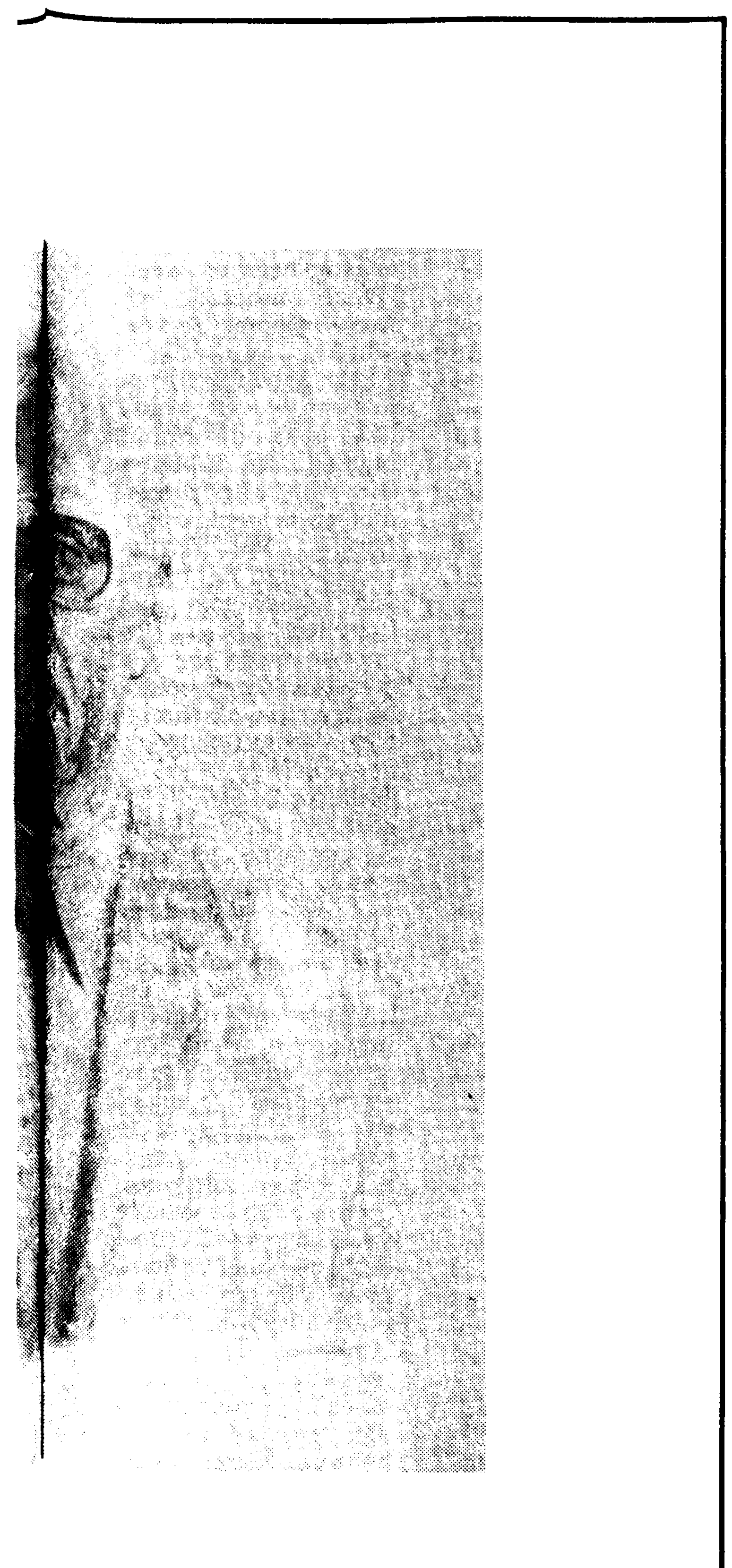
VERDER HELPEN

Door de twee talen met elkaar te vergelijken, wilde men de studenten verder helpen.De bibliotheek hielp met boeken en ook Miep Diekman, wier boeken 'Nildo en de Maan' en 'Shon Karko' gebruikt werden bij het project, hielp toen zijn in dat jaar een bezoek bracht aan Aruba. De APA kreeg zelfs het alleenrecht haar boeken te vertalen. Joyce Pereira vertelt het een en ander over de verschillende methoden die gebruikt werden dat jaar en de jaren erna, om tot een goede vertaling te komen. Uitgeverij Charuba gaf de vertalingen uit, evenals nieuwe originele boeken in het Papiamentu. Bij de verkoop van de boeken speelde de ortografie met de verschillen in opvatting tussen Aruba en Curacao een belemmerende rol, evenals de mening van ouders, die toch liever Nederlandse boeken kochten voor hun kinderen.

Door Nel Casimiri

'Homenahe n

Waardevolle bijdrage gewijd aan papiamentu

...n Raul Römer'

WILLEMSTAD.- De bundel "Homenahe na Raul Römer, bevat een bijdrage van Edgar Römer onder de titel: "Biografia kortiku di Raul Gervasio Römer. Deze korte biografie geeft een zicht op de intellectuele ontwikkeling van Raul Römer. Het is interessant om de groei van zijn belangstelling en zijn liefde voor het Papiaments te volgen en de mensen te leren kennen die hem tijdens deze ontwikkeling hebben beinvloed en geholpen.

Aan het slot geeft Edgar Römer de vindplaats aan van een lijst met publicaties van Raul Römer. Voor degenen die geinteresserd zijn en het nog niet wisten: 'Encyclopedie van de Nederlandse Antillen', tweede druk, 1985 pag.408 en 409.

Mario Dijhoff: 'Analisis di Sandhi, su funshon i entonashon prinsipal'.

— *MARTHA DIJKHOFF* —

SANDHI

Dijkhoff wijst op de verschillende vormen van sandhi, waar in het Papiaments een of twee klanken wegvallen, of sprake is van verandering van een klank, of allebei: klankuitval plus klankverandering. De functies van sandhi in het Papiaments zijn: vergemakkelijken van de uitspraak: ze heeft ook een syntactische functie: ze helpt onderscheid maken tussen de combinatie voorzetsel plus bepaald lidwoord en voorzetsel plus persoonlijk voornaamwoord. Vergelijk: El a kort'e k'e kuchú (ku e) met: El a korté ku ne. Bovendien onderscheidt ze verbum plus bepaald lidwoord en verbum plus persoonlijk voornaamwoord. Vergelijk: E ta ripiti e frase, met: E ta ripitié. Een ander onderscheid is dat tussen persoonlijk voornaamwoord plus bepaald lidwoord en persoonlijk voornaamwoord plus persoonlijk voornaamwoord: Su mama a bistié e karson- Su mama a bistiéle. Dijkhoff bewijst dat het hoofdaccent (dat in het Papiaments meestal op de voorlaatste lettergreep valt) niet alleen verschillende woorden van elkaar onderscheidt: mata (plant) - mata (doodmaken), een verschijnsel waar overigens Raul Romer al op gewezen had, maar ook woordgroepen.

Marta Dijkhoff: 'Pronombernan mará na Papiamentu'.

Dijkhoff heeft de combinatie voorzetsel plus voornaamwoord in betrekkelijke zinnen onderzocht, zoals 'E homber, ku mi a traha p'e'. In tegenstelling tot de 'vrije' voornaamwoorden, die ook in het meervoud voorkomen, komt het gebonden voornaamwoord alleen in het enkelvoud voor.

UNIEK

Dit verschijnsel van het gebonden voornaamwoord is iets unieks voor onze taal! Dijkhoff geeft een schema met de verschillende mogelijkheden van de zestien meest voorkomende voorzetsels in onze taal, om verbonden te worden met een gebonden voornaamwoord enkelvoud. Ze wijst op een verschijnsel in onze taal waar ikzelf nooit op gelet heb: een voorzetsel voorafgegaan door de klank a-: atras, afó. Deze voorzetsels hebben altijd betrekking op een niet-menselijk zelfstandig naamwoord. Al filosoferend over het verschijnsel van de menselijke taal, kunnen we zeggen dat het iets geweldigs is, hoe iemand spontaan regels toepast van zijn moedertaal zonder erbij na te denken, vaak zelfs zonder zich bewust te zijn van hun bestaan. Het is dan de taak van de taalonderzoeker, om de regels te destilleren uit het taalmateriaal dat zijn volk hem aanreikt. Een van deze pioniers was Raul Romer. Een andere is Enrique Goilo ('Grammatica van het Papiaments'). Ik waardeer het zeer, dat Dijkhoff in het begin van haar artikel erkenning heeft betoond aan deze Papiamentist, die op zijn manier met de chapi in de vruchtbare bodem van het Papiaments heeft gewerkt.

Frank Elstak: 'Metathesis in Papiamentu'.

VELDSTUDIE

Dit artikel is gebaseerd op de resultaten van een studie in het veld, die Elstak gedaan heeft m.b.v. een enquête over achttien woorden, onder 278 volwassen Papiamentusprekers. Ik ben eigenlijk erg blij hiermee; ik heb sterk de indruk, dat onze taalkundigen hun materiaal bij elkaar zoeken in hun eigen idiolect of bij dat van hun collega's, of bij hetgeen anderen over het desbetreffende verschijnsel geschreven hebben. Maar zij zelf doen geen uitgebreider kwantitatief onderzoek onder het volk. En het is dit type onderzoek, dat de waarheid naar boven brengt; de taalvorser moet weten hoe de spraakmakende gemeente de taal gebruikt. Elstak komt tot de conclusie, dat het Papiaments relatief veel metathesisgevallen kent en dat vaak twee verschillende vormen naast elkaar voorkomen, maar dat er voorkeur is voor één van de twee. Volgens hem is er geen regel die aangeeft onder welke condities metathesis voor kan komen in onze taal. Tot slot geeft hij het testformulier, met de resultaten.

Enrique Muller:'Lokalisashon di 'nan' den e konstrukshon sustantivo+athetivo'.

MINUTIEUS

Ik vind dit artikel goed om de ernst van Mullers werkwijze: elke mogelijkheid wordt minutieus onderzocht,

ENRIQUE MULLER

voordat de auteur tot conclusies komt. Van de andere kant blijft hij toch interessant door de leuke, vaak grappige voorbeelden, zoals 'Palabra di mas stinki di su vokabulario di 'palabra-malu'; 'E konkomber chiki aki ta grandi'. Zijn voornaamste conclusie is, na analyse van 94 (!) zinnen, dat men de vorm zelfstandig naamwoord plus bijvoeglijk naamwoord plus meervoud-NAN kan gebruiken: a. als deze combinatie een begrip uitdrukt; b. als men het bijvoeglijk naamwoord wil benadrukken; c. als men naar voren wil brengen, dat er een onderscheid bestaat tussen de woordgroep die het kenmerk van het adjectief heeft en een groep die dat kenmerk niet heeft. Het is volgens Muller wel zo, dat de laatste twee vormen minder overeenkomen met het Papiamentse taaleigen.

Magali Vos-de Jesus: 'The multifunctional marker 'nan' in Papiamentu'.

Vos behandelt hier een verschijnsel dat vrij algemeen is in onze taal. Ze geeft een overzicht van de gebruiksmogelijkheden van het morfeem NAN: - Het kan een persoonlijk voornaamwoord zijn: 'Nan ta kome'. - Een bezittelijk voornaamwoord: 'Nan kas ta grandi'. - Meervoudspartikel bij een zelfstandig naamwoord: 'E kasnan'. -Bijwoordpartikel; van plaats: 'Akinan'; van tijd: 'Proménan aya'. Men gebruikt het meervoud zonder NAN als het zelfstandig naamwoord wordt voorafgegaan door een telwoord: 'Sinku kas'; 'Hopi mucha'. Men gebruikt het meervoudspartikel NAN ook niet, als het gaat om een hele categorie: 'Baka ta kome yerba'. Ik ben het niet eens met Vos, waar ze dit laatste fenomeen tracht te verklaren met de stelling (veronderstelling?) dat de spreker aan elk apart lid van de hele categorie denkt, als hij bijvoorbeeld zegt: 'Baka ta kome yerba'. Ik ben altijd erg huiverig voor dit soort psychologische verklaringen voor een taalkundig verschijnsel. Ze is bovendien niet systematische onderzocht. Dit is echter detailkritiek. Ik hoop dat Vos nog veel artikelen over onze moedertaal zal schrijven!

Lucille Haseth: 'Raul'.

In dit gedicht geeft Haseth uiting aan haar waardering voor Raul Romer, m.n. voor zijn studie van het Papiaments. Ik vind dit een goed gedicht, om zijn heldere vorm: vier strofen van elk zeven regels; het bezit enkele leuke metaforen; de antithesis en het chiasme in de verzen 3 t/m 7: 'Bo a logra sambuya/ konosé tur gritu/ tur silensio/ di awa skur/ i awa kla'. Ook de compositie is zinvol: in de strofen 1, 2 en 3 wordt beschreven wat Raul Rómer gedaan heeft (het verleden dus) en in strofe 4 komt dan de inspiratie van de dichteres om ook iets te gaan doen. Maar het gedicht mist iets: het is te precieus, te mooi. De nadruk valt op de woordkunst en de waarde van Raul Romer. Het mist emotie, hart. Maar toegegeven: Over smaak valt niet te twisten...

Igma van Putte-de Windt: 'Lugá di poesia di Antia Ulandes den género di poesia Afro-antiano'.

De afro-antilliaanse poezie is een stroming die tracht om alle Afrikaanse elementen -al of niet vermengd- in Latijns-Amerika bijeen te brengen. Van Putte kiest voor de term afro-antilliaans, omdat deze stroming vooral in het Caribische gebied heeft gebloeid. Ik ben het er niet mee eens, om zonder meer internationaal geaccepteerde benamingen voor stromingen -in dit geval 'afro-amerikaans'- om te gaan zetten in eigen termen; in dit geval is dit gebeurd op basis van chauvinisme en niet van wetenschappelijke kriteria!

Van Putte wijst op het feit dat in de afro-antilliaanse poezie van de verschillende Europese talen die in ons gebied gebruikt worden gemeenschappelijke kenmerken terug te vinden zijn: veel herhalingen; een sterk ritme; typisch Afrikaanse namen; zelfgemaakte woorden met een typische Afrikaanse klank, etc. Ze toont dit aan voor wat betreft het Frans, het Engels en het Spaans. Op de Nederlandse Antillen kennen wij Frank Martinus Arion met zijn 'Stemmen uit Afrika' (in het Nederlands), Wycliffe Smith, Camille Baly en Lasana Sekou (Engels) en Pierre Lauffer (Shi Canina), Elis Juliana (Comá Catrín), en Henri Habibe (Keresentenchi) in het Papiaments. Van Putte komt tot de conclusie, dat de Antilliaanse poezie haar plaats verdient binnen het geheel van de afro-antilliaanse literatuur.

Wij zijn het hier volkomen mee eens, ofschoon wij minder gelukkig zijn met de keuze die zij gemaakt heeft bij Pierre Lauffer: 'Shi Canina' is inderdaad een zeer ritmisch gedicht, maar het mist o.i. de andere typisch afro-antilliaanse kenmerken. Wij geloven dat het gedicht 'Baila Bari' een betere keuze zou zijn geweest.

TONEEL

Bunchi Römer-Henriquez: 'Teatro na Curacao, despues di segundo guera mundial'.

Römer zegt in haar inleiding: 'Wij Curacaoënaars hebben altijd veel van toneel gehouden'. Aan het slot spreekt ze haar teleurstelling uit over het feit, dat er tegenwoordig veel minder toneelvoorstellingen in het Papiaments zijn. Dit komt volgens haar, omdat we nu de neiging hebben, alles te verwerpen wat andere culturen op dit gebied te bieden hebben. Ikzelf ben in dit opzicht vrij pessimistisch: Er is praktisch geen toneel meer, noch in het Papiaments, noch in andere talen! En de weinige toneelstukken die wij nu produceren zijn van een dergelijk niveau, dat het publiek aangetrokken moet worden met pikante teksten, semi-pornografische scenes en ....Doble R! Droevig! Wie haalt ons uit het slop?...

May Henriquez: 'Destino o Kasualidat?'

Henriquez vertelt hoe ze het boek 'De eerste vonk van het genie' (in het Spaans) van John de Pool heeft leren kennen. In dit boek beschrijft De Pool het verblijf van Simon Bolivar op Curacao. De schrijfster geeft op eenvoudige wijze een verslag van dit boek. Het is net deze eenvoud, die zichzelf achter de gordijnen verbergt, om de grote bevrijder van Zuid-Amerika des te meer te laten uitblinken op het toneel, die aan de tekst iets nobels en gevoeligs geeft. Wij hopen dat dit boek spoedig voor een groter publiek beschikbaar zal zijn.

Rene Rómer: 'Dicho, proverbio i refran ta sabiduria di un pueblo'.

Römer is van mening, dat dit type uitdrukkingen zijn oorsprong vindt in de levenservaringen van eenvoudige mensen: vissers, mensen die in de knoek werken, enz. Veel spreekwoorden en zegswijzen gaan over dieren die we gemakkelijk associëren met mensen uit de knoek of in wijken waar de armeren wonen: ezel, geit, hond (?), kat (?). Ze leren ons niet alleen iets over de vroegere sociale structuur van ons volk (Buriku mester traha pa kabai kome), maar ook over de pessimistische levensinstelling van onze mensen, die zich te gemakkelijk neerlegden bij hun lot: 'Tur sinku dede no ta pareu'; 'Si kachó sagudí su rabo, no ta pa bo, sino p'e pan'. Interessant is de opmerking, dat ons volk graag onze wijsheid in de bek van een dier legt: 'Raton di: trampa di djaka ta kas pa mi baila aden'. Zo ziet men, dat onze taal ons een spiegel voorhoudt om in te kijken, en te zien wie we zijn. Daarom moeten wij haar bestuderen!

WOORDENBOEK

Sidney Joubert: 'Elaborashon di un Dikshonario Papiamentu-Ulandes'.

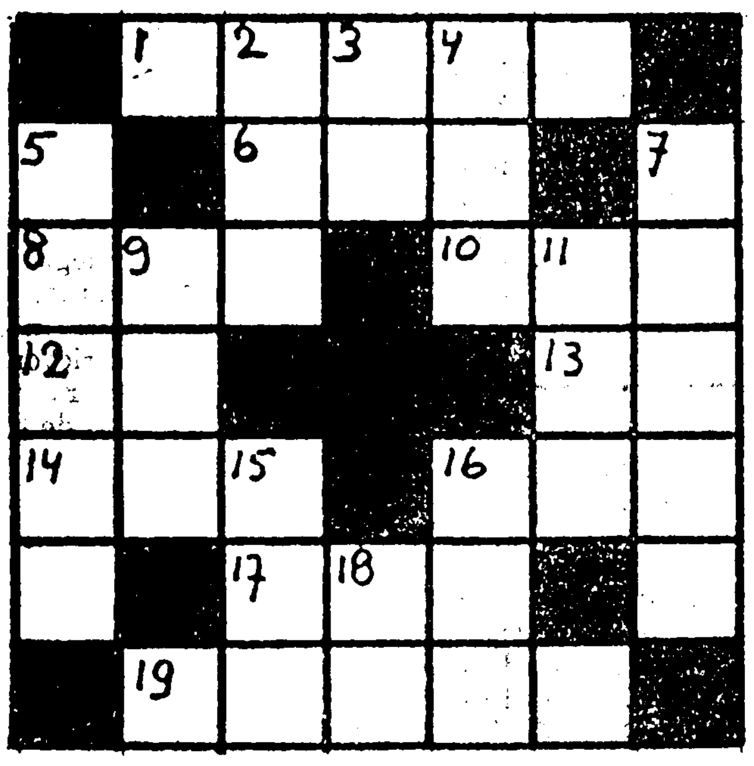

— *SIDNEY JOUBERT* —

Joubert bouwt voort op het werk waar Dr. Antoine Maduro mee begonnen is. Maduro was tot en met het woord MAZURKA gekomen. Joubert is nu bij de letter S. Met alle waardering voor het enorme werk dat al verzet is en nog verzet moet worden, moet ik tot mijn spijt toch zeggen, dat we dit woordenboek in verschillende

Vervolg op pag. 10

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Stuur je naar iemand, die jarig is; 6. Meisjesnaam; 8. Dunne schil; 10. Een ogenblik; 12. Voegwoord; 13. Pa; 14. Gat, waar water door komt; 16. Apparaat, dat koelte geeft; 17. Oppervlaktemaat; 19. Niet smal.

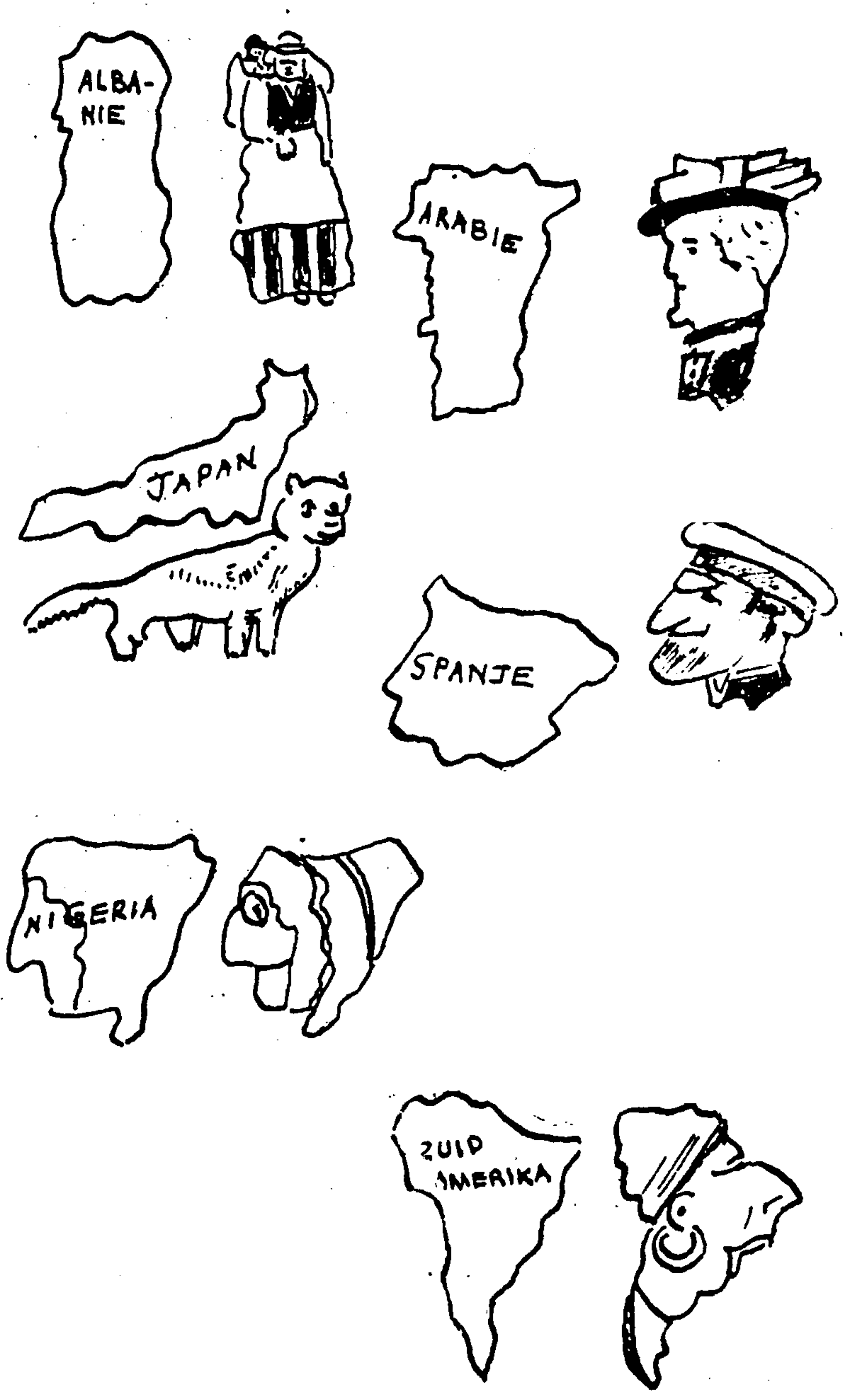
VERTIKAAL: 2. Paling; 3. Anno Domini (afkorting); 4. Schadelijk knaagdier; 5. Naaigerei; 7. Dat ben je, als je iets koopt in een winkel; 9. Een zekere; 11. Eerste vrouw; 15. Voertuig; 16. Sprookjesfiguur; 18. Muzieknoot.

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Sol; 3. Dom; 5. Eva; 6. Pas; 8. Sik; 10. Pet; 12. Dra; 14. Oke; 15. Pil; 16. Nul.

VERTIKAAL: 1. Sap; 2. Les; 3. Das; 4. Mak; 7. Are; 9. Ier; 10. Pop; 11. Tol; 12. Den; 13. Aal.

Grappige Aardrijkskunde

Brand

PINKIE WAS een aardig kabouterjongetje. Dat weten jullie wel. Hij at bijna altijd zijn bord leeg, luisterde naar zijn papa en mama en hielp de dieren, wanneer hij maar kon.
Maar op zekere dag was Pinkie toch niet zo erg lief. Zijn bordje had hij wel leeg gegeten. En een vliegje, dat in een spinneweb was geraakt, had hij ook geholpen. Maar naar kabouter Brr had hij niet geluisterd. 'Denk erom', zei die altijd, 'Het is heel gevaarlijk om met lucifers te spelen. Kom dus nooit aan het lucifersdoosje in de keuken'.
'Nee papa', zei Pinkie dan braaf. Maar die ene dag had hij het doosje toch gepakt en stiekem mee de mondi in genomen om ermee te spelen. 'Kijk eens wat ik heb!' zei hij trots tegen een muisje. 'Ai!' schrok het muisje, 'Kijk uit!' 'Mama Poetsje heeft het me zelf gegeven', jokte Pinkie, 'Om er een garage voor mijn speelgoedautootjes van te maken. Kijk zo: het doosje is de garage en van de lucifers maak ik een weg'.
'Piep piep', dat vond het muisje leuk. Samen met Pinkie duwde het de autootjes over de luciferweg in de garage. Totdat het Pinkie begon te vervelen. 'Zal ik eens één lucifertje aansteken?' vroeg hij. 'Oh nee, niet doen' piepte het muisje. Maar Pinkie deed het toch. Hij liet de lucifer branden, totdat hij bijna op was en blies hem toen uit. Grappig he?' lachte hij en stak een tweede lucifer aan en toen een derde en een vierde. 'Au!' hij had niet gezien, dat het vlammetje al bijna bij zijn vinger was. Vlug liet hij de lucifer vallen en stak zijn vinger in zijn mond. Dát deed zeer!
'Kijk uit!' schreeuwde het muisje plotseling verschrikt. Maar het was al te laat. De lucifer was boven op een grasprietje gevallen. Zzz, deed het vlammetje en stak het grasprietje in brand. Zzz, deed het grasprietje en stak een plantje in brand. En voordat Pinkie en het muisje iets hadden kunnen doen, was het kleine lucifer-vlammetje een grote vlam geworden. En alle grasprietjes en plantjes, die hij te pakken kon krijgen, stak hij in brand.
'Brand! Brand!' schreeuwde Pinkie. 'Help' piepte het muisje, 'De mondi verbrandt!' 'De mondi verbrandt, de mondi verbrandt!' krijsten een paar parkietjes. En toen duurde het niet lang, of alle dieren wisten het. 'Hoe moet dat nu? Het vuur komt veel sneller vooruit dan wij', huilde de familie schildpad. 'Het verbrandt alle lekkere grasprietjes', klaagden de geitjes. 'En ons ook. We moeten vluchten!' schreeuwden de konijntjes. De muisjes renden angstig heen en weer. 'Waar moeten we heen'? piepten ze verschrikt.
Alleen kabouter Brr en Poetsje bleven kalm. 'We gaan de brand blussen', zei kabouter Brr. 'En alle dieren moeten helpen', knikte Poetsje. 'We moeten zorgen dat de brand niet verder gaat', zei kabouter Brr, 'En daarom halen we alle grassprietjes en plantjes rondom de brand weg. Vooruit jongens, doe je best'.
Dat lieten de dieren zich geen twee keer zeggen. De mieren renden ijverig heen en weer. Net wel honderd mieren tegelijk sleepten ze takjes en bladeren weg. De muisjes en konijntjes knaagden met hun scherpe tanden alle grassprietjes los. De geitjes trokken plantjes uit de grond. Een paar ezeltjes grepen met hun grote tanden de grotere struiken beet. En Boel de hond groef zo hard met vóór en achterpoten alles weg, dat het zand en de stenen iedereen om de oren vlogen. Zo duurde het niet lang, of rondom het vuur waren alleen nog maar zand en stenen over. En die lustten de vlammen niet. 'Dan gaan we maar uit', sisten ze.

Eén voor één werden ze kleiner en doofden uit. En toen ook het laatste vlammetje verdwenen was, kwispelden alle dieren blij met hun staartjes en schreeuwden: 'Hiep hiep hoeraaa!'
Maar Pinkie moest voor straf zonder eten naar bed en dat had hij wel verdiend. Of niet soms?

NEL BASILIO

Niet alleen op Curacao maar ook in Nederland is het de laatste dagen heel warm.En als je een dikke huid hebt zoals deze olifant dan heb je daar extra last van. Vandaar dat in de dierentuin van Apeldoorn de 'dikkerds' lekker met water worden afgespoten, en ze vinden het best fijn !!

Raadseltjes

1. Schrijf het getal 191 neer en probeer nu, door er een 2 aan toe te voegen, een getal te krijgen, dat kleiner is dan 20.
2. Leg drie knopen op tafel en probeer nu de middelste uit het midden weg te halen zonder hem aan te raken.
3. Leg negen centen op tafel en probeer er 3 en een half dozijn van te maken.
4. Een leuke oefening tot besluit. Leg je zakdoek op de grond. Grijp dan je tenen vast, met elke hand een voet, en probeer nu zonder je tenen los te laten over je zakdoek heen te springen. Het is lang niet zo gemakkelijk als je denkt, hoor!

Oplossing raadseltjes: 1. 19 1/2; 2. Je legt de eerste knoop op de derde plaats. De knoop, die eerst in het midden lag, komt nu vanzelf op de eerste plaats, dus uit het midden; 3. Je maakt er gewoon 2 hoopjes van. Een van 3 centen en één van 6 (= half dozijn).

Wist je dat ???

DE NEANDERTHAL- MENSEN leefden ongeveer 150.000 jaar geleden. We hebben vrij veel skeletten van hen gevonden, maar weten verder niet veel van hen. De geleerden zijn er niet eens zeker van, of ze wel een taal hadden. De eerste Neanderthaler is in het Neanderthal gevonden. Vandaar de naam dus. Later werden er in Frankrijk een heleboel rotstekeningen gevonden. Die leerden ons, dat de Neanderthaler toch meer mens was, dan de geleerden tot dan toe dachten. Hij liep nog niet zo netjes rechtop als wij nu doen, maar gebruikte al stenen krabbers en messen. Hij jaagde op de sterke holenbeer en wist zelfs mammoeten te doden. Je weet wel, die reuzenolifanten, die toen nog op onze aarde rondliepen. Hij was nog niet zo ver, dat hij paarden en geiten als huisdieren gebruikte. Maar vuur kende hij wel. En hij gebruikte het om er zijn potje op te koken.

******

Als je zo'n 50 jaar geleden last van reumathiek had, ging je naar een imker. Dat is een bijenhouder. Die had een potje met drie bijen, dat hij even schudde, waarna hij de drie bijen op je arm zette. Dan kreeg je drie steken. En als je dan dagelijks terugkwam, was dat héél goed voor de reumathiek.

Het was wel een wrede methode, want een bij, die steekt, overleeft het niet. Daarom wordt de stof, die je door zo'n bijensteek in je lichaam krijgt, nu chemisch gemaakt. Maar... dat werkt niet zo goed als die bijensteken!

*****

Verschillende vissoorten brengen hun vrouwen een serenade. De schelvis laat trommelgeluiden horen. Bij andere vissen kun je signalen horen, die je kunt omschrijven als tjilpende, knorrende, spinnende geluiden en zelfs als toeters en knallen.

*****

Spreekwoorden raden

HIERONDER vinden jullie 11 spreekwoorden, die een beetje door elkaar geschud zijn. Kunnen jullie ze weer in orde maken?
1. Een kat in nood is het grote niet waard.
2. Eind goed, licht werk.
3. Vele kleintjes maken stinkende wonden.
4. De laatste loodjes zijn doodlopers.
5. Beter laat, al goed.
6. Hardlopers trap je op zijn staart.
7. Die het kleine niet eerst maakt rare sprongen.
8. Vele handen maken een grote.
9. Komt men over de hond, dan nooit.
10. Zachte heelmeesters wegen het zwaarst.
11. Als je over de duivel spreekt, dan komt men ook over de staart.

OPLOSSINGSPREEKWOORDEN

1. Een kat in nood maakt rare sprongen.
2. Eind goed, al goed.
3. Vele kleintjes maken een grote.
4. De laatste loodjes wegen het zwaarst.
5. Vele handen maken licht werk.
6. Beter laat dan nooit.
7. Hardlopers zijn doodlopers.
8. Die het kleine niet eert, is het grote niet waard.
9. Komt men over de hond, dan komt men ook over de staart.
10. Zachte heelmeesters maken stinkende wonden.
11. Als je over de duivel spreekt, trap je op zijn staart.

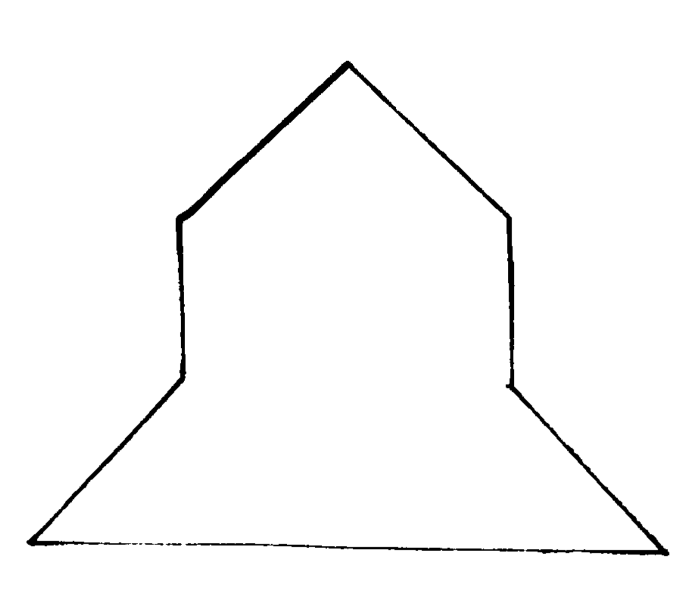
Spelletjes

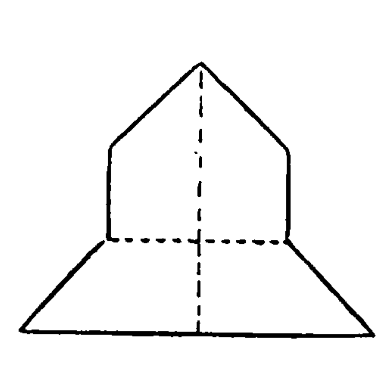
Voor dit spelletje moeten de spelers in een kring zitten. Iedere speler heeft een stevig, niet te dun touw, waarin hij drie knopen moet leggen. Daarna geeft hij het touw aan zijn buurman. Bij een teken, dat je geeft, moet nu iedereen proberen de drie knopen in het touw, dat hij in handen heeft, eruit te halen. Wie dat het eerst gelukt is, is de winnaar.

Dit is een spelletje, dat uitstekend geschikt is voor onze zonnige eilanden. In plaats van elkaar te tikken bij het tikkertje spelen, moet degene, die hem is, de ander op zijn schaduw trappen.

Meetkunde

JE MAG in deze tekening twee rechte lijnen trekken. Niet meer en niet minder. Maar als je klaar bent, moet de figuur uit vier stukken bestaan, die allemaal even groot zijn en precies gelijk van vorm. Hoe doe je dat?

Oplossing

Juridische kanttekeningen bij SLM-ramp

Suriname handelde in strijd met luchtverdrag

WILLEMSTAD.- Voor zover bekend, is één van de oorzaken van de vliegramp het ontbreken van de benodigde luchtverkeersfaciliteiten op de luchthaven van Zanderij. Daarmee heeft Suriname ook in strijd gehandeld met de bepalingen in art.28 sub a en b juncto art. 37 van het verdrag van Chicago. Niet duidelijk is of Suriname indertijd op grond van art. 38, de I.C.A.O. in kennis had gesteld van de eventuele afwijkingen ten aanzien van de internationaal geldende normen betreffende de voorzieningen zoals genoemd in art. 37 sub a-b-c van dit verdrag.

Onbegrijpelijk is eveneens het feit dat de bevoegde autoriteiten geen beroep hebben gedaan op de mogelijkheden die de art. 70, 71 en 74 bieden, om de noodzakelijke luchtverkeersfaciliteiten gedeeltelijk door de I.C.A.O. te doen financieren. Naar het zich laat aanzien, is er in dit geval niet alleen sprake van de vervoerdersaansprakelijkheid, doch evenzeer die van de staatsaansprakelijkheid in het geding.

Reddingsploegen zoeken tussen de resten van de verongelukte DC-8 van de SLM naar slachtoffers.

Wanneer een individu een reisbiljet koopt, dan sluit hij formeel een vervoerscontract af met de luchtvaartmaatschappij die hem de garantie geeft dat hij op een veilige wijze, zonder vertraging (inspanningsverbintenis), naar zijn bestemming (resultaatverbintenis) wordt vervoerd. Is dit niet het geval dan kan de passagier een vordering tegen de vervoerder instellen wegens schade, verlies of vertraging (uitsluitend goederen) en volstaan kan worden met een verwijzing naar het uitgebleven resultaat.

Met andere woorden de aangegane verbintenis tussen vervoerder en reiziger bepaalt tevens diens aansprakelijkheid jegens deze laatste. Deze aansprakelijkheid van de vervoerder wordt met name bij het Verdrag van Warschau (1929) geregeld. In dit verdrag wordt de aansprakelijkheid van de luchtvaartmaatschappij voor toegebrachte schade aan passagiers, bagage, goederen en tevens schade ten gevolge van vertraging vastgelegd. In het geval van het S.L.M.-ongeluk, gaat het primair om toegebrachte schade aan de passagiers (dood of persoonlijk letsel), het verlies van hun bagage en de eventueel vervoerde goederen naar Paramaribo.

PARTIJEN

Voor zover de resultaten van het ingestelde onderzoek zijn te overzien, kunnen er vermoedelijk een vijftal partijen aansprakelijk worden gesteld. Deze zijn: de S.L.M., het leasingbedrijf, de onderhoudsmaatschappij Cargolux, de vliegtuigfabrikant en de Surinaamse overheid (S.L.D. en A.T.C.). Wat de aansprakelijkheid van de S.L.M. betreft, stelt art. 17 van de Warschau Conventie dat de vervoerder onherroepelijk aansprakelijk is voor de geleden schade als gevolg van dood of verwondingen van de passagier.

Op grond van dit verdragsartikel kunnen zowel de nabestaanden als degenen die het levend hebben afgebracht, tegen de S.L.M. gaan procederen. Het is voor de overlevenden van de ramp echter niet mogelijk om analoog aan dit art. 17 een extra-claim in te dienen voor de overgehouden traumas, daar dit naar het Amerikaans recht reeds onder persoonlijk letsel valt.

In sommige gevallen kan de luchtvaart-maatschappij ook onbeperkt aansprakelijk zijn. Als criterium voor de onbeperkte aansprakelijkheid van de vervoerder geldt, dat de schade is veroorzaakt door een grove nalatigheid of eigen schuld van de vervoerder; door het niet uitreiken van het reisbiljet aan de passagier; het ontbreken van het bagagebiljet of, als het niet aan de voorwaarden van art. 4.4 van Warschau voldoet er in casu geen vrachtbrief is opgemaakt of niet aan de vereisten van art. 8 voldoet.

Een uitzondering hierop vormt art. 20 van de Warschau Conventie, dat de mogelijkheid biedt aan de luchtvervoerder om zijn niet-aansprakelijkheid te tonen. De vervoerder dient dan te bewijzen dat hij en zijn personeel alle nodige maatregelen hebben getroffen om de nodige schade te vermijden of dat het onmogelijk was om die maatregelen te nemen.

LEASING

In het geval van het verongelukte S.L.M.-vliegtuig betrof het hier een van een derde gehuurd luchtvaartuig. Wanneer er gesproken wordt van leasing (huren), dan dient men een onderscheid te maken tussen het juridisch eigendom (verhuurder) en economisch eigendom (huurder) van het vliegtuig. Op dit vlak bestaan er verscheidene juridische constructies, waarvan de 'sale-lease-back' constructie de meest bekende vorm is. Hierbij gaat het om een situatie, waarbij de S.L.M. een vliegtuig koopt en dit dezelfde dag weer doorverkoopt aan de Surinam Airways Holding Corporation met als voorwaarde dat de S.L.M. het vliegtuig meteen mag huren voor de exploitatie van een aantal lijndiensten.

Aangenomen mag worden dat de S.A.H.C. als leasing-maatschappij eveneens aansprakelijk gesteld kan worden, aangezien zij de zorg draagt voor financiering, onderhoud en additionele kosten van het vliegtuig. Zich baserend op het feit dat deze leasing-maatschappij in Miami is gevestigd, kan naar alle redelijkheid vastgesteld worden dat men in Miami een rechtszaak tegen dit bedrijf aanhangig kan maken (dit is ook aanbevolen door de advocaten van de nabestaanden - red.). De overweging in deze dient te berusten op het gegeven dat de S.A.H.C. formeel de eigenaar is van het vliegtuig, terwijl de S.L.M. als exploitant kan worden aangemerkt.

Het aandeel van de S.L.D. en de A.T.C. in de vliegramp, kan ook een aanleiding zijn om tegen de overheid te procederen. Zoals eerder betoogd, draagt de Staat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het goed functioneren van diens organen. Teneinde het vliegverkeer in goede banen te leiden, voorziet de A.T.C. in een belangrijke taak om (a) de juiste informatie aan de gezagvoerder te verschaffen, (b) de gebruikelijke separatie-normen te hanteren om botsingen te voorkomen en (c) de zorgplicht heeft voor een vlotte en veilige afwikkeling van het luchtverkeer.

Normaal gesproken behoort de gezagvoerder de instructies van de A.T.C. te volgen, maar hij is daartoe niet verplicht. Het is de gezagvoerder toegestaan om van deze aanwijzingen af te wijken, wanneer hij zulks in het belang van de veiligheid acht en de omstandigheden het dringend noodzakelijk maken.

OVERHEID

De gezagvoerder draagt, in deze redenering, te allen tijde de eindverantwoordelijkheid voor de navigatie van zijn luchtvaartuig. Voorlopig kan er vastgesteld worden dat de verstrekte informatie zijdens de A.T.C., geen directe oorzaak van de luchtvaartramp is geweest. Derhalve kan er dan ook geen sprake zijn van schuldverdeling tussen de gezagvoerder en de dienstdoende A.T.C.-functionaris.

Dit laatste impliceert op zich niet dat de overheid alsnog civielrechtelijk kan worden aangesproken voor het gebrekkig functioneren van de luchthavenfaciliteiten en andere hulpmiddelen die noodzakelijk zijn voor het luchtverkeer. Volgens de Staats-Doctrine is het in het algemeen ongehoord dat een Staat voor een vreemde rechter (Miami) wordt gedaagd. Zodat een ingestelde actie wegens een onrechtmatige overheidsdaad eerder bij de civielrechter in Suriname thuishoort.

FABRIKANT

Een andere mogelijkheid om een financiële vergoeding voor de families van de slachtoffers te verkrijgen, is om de vliegtuigfabrikant aansprakelijk te stellen. Dit alternatief wordt tegenwoordig steeds meer benut, indien blijkt dat noch de Staat noch de luchtvaartmaatschappij het uit te keren bedrag kunnen opbrengen. In zo'n geval maakt men gebruik van een paardesprong, een methode naar analogie in het zeerecht, om degenen die indirect betrokken zijn bij de ramp verantwoordelijk te stellen.

Meestal gaat het om een derde partij waartegen een vordering wordt ingesteld, die de jure niet gebaseerd is op het vervoerscontract. De aansprakelijkheid van de vliegtuigfabrikant wordt niet geregeld bij het Verdrag van Warschau en dus moet men zich van de algemene regels van produktaansprakelijkheid bedienen. Evenals de nabestaanden kan ook de verzekeringsmaatschappij zo'n poging wagen om de fabrikant verantwoordelijk te stellen voor het ongeval.

De ramp met de DC-8 van de SLM heeft talloze vragen opgeroepen, met name t.a.v. de aansprakelijkheid.In een vorig artikel in Napa ging de jurist J.R.Nicolaas in op diverse aspecten van vliegongevallen en met name de geldende internationale regels. In deze editie wordt het indienen van schadeclaims en de hoogte daarvan behandeld.

Normal gesproken heeft de fabrikant de verplichting dat het geleverde product (vliegtuig), in technische zin, van goede kwaliteit is. Mocht er tussentijds blijken dat er een technisch mankement bestaat, als gevolg van een gebrek in de constructie; een fout in het ontwerp of een onbekende oorzaak, dan heeft hij de plicht om dit te verhelpen. In casu het om een nieuw vliegtuig gaat, waarbij er een koopcontract tussen leverancier en afnemer werd gesloten, kan deze laatste in het geval van een slecht of defect product de leverancier aanspreken voor wanprestatie.

Zoals bij het verongelukte S.L.M.-vliegtuig het geval was, hetrof het hier een luchtvaartuig van het bouwjaar 1969, die van een derde werd aangeschaft. Met de leverancier bestond geen koopcontract en men kan de fabrikant uitsluitend op grond van een onrechtmatige daad aanspreken.

Geen koopcontract met de leverancier

ONDERZOEK

Teneinde de vliegtuigfabrikant aansprakelijk te kunnen stellen, moet eerst het resultaat van het onderzoek afgewacht worden. Belangrijk is of er inderdaad een technische mankement aanwezig was dat door een ingreep van de fabrikant bijtijds gecorrigeerd had kunnen worden. Weliswaar kan men op grond van het 'crashworthiness'- beginsel de fabrikant ten allen tijde medeaansprakelijk stellen voor de gevolgen van een vliegramp.

Maar dan moet toch allereerst bewezen worden dat de fabrikant niet alle denkbare maatregelen heeft genomen om de vliegveiligheid van het vliegtuig te optimaliseren. Dit met het oog op een eventueel vliegtuigongeval, waarbij dan niet meer passagiers mogen omkomen dan er strict onvermijdelijk was. Formeel gesproken kan dan de fabrikant aansprakelijk worden gesteld voor schade als gevolg van persoonlijk letsel, schade aan vervoerde goederen, beschadiging van het vliegtuig en verlies van het vliegtuig.

Interessant in deze is de vraag in hoeverre men de firma Cargolux als onderhoudsmaatschappij eveneens aansprakelijk kan stellen voor de vliegramp. Ook hier zal men een aanknopingspunt dienen te zoeken bij het Commissie-onderzoek, om met alle zekerheid te kunnen vaststellen dat de grote onderhoudsbeurt niet alle onderdelen heeft omvat en dat de oorzaak van het ongeluk de facto te wijten was aan een gebrekkige revisie van het vliegtuig. Mocht dit onverhoopt het geval zijn geweest, dan kan men de reparateurs van Cargolux op basis van hun schuldaansprakelijkheid aanspreken.

Immers zoals reeds eerder betoogd, dienen de verrichte werkzaamheden door de reparateurs vervat te zijn in een onderhoudsverslag. Dit verslag wordt vervolgens door de Surinaamse luchtvaartautoriteiten gecontroleerd en ondertekend, alvorens men het bewijs van luchtwaardigheid voor het desbetreffende vliegtuig afgeeft.

Julio R. Nicolas

Ernesto Rosenstand zoekt naar regisseur

Arubaans theater leeft op na een winterslaap

ERNESTO ROSENSTAND.

EIND DEZE MAAND presenteert Teatro Eksperimental Arubano na lange tijd weer theaterstuk. Reden voor een vraaggesprek met de toneelschrijver en regisseur van de groep Ernesto Rosenstand. Waarome het publiek de laatste tijd zo weinig heeft gehoord van T.E.A. ? Rozenstand:'Dat komt omdat wij een relatief kleine groep zijn, hetgeen problemen met zich meebrengt bij de rolbezetting. Als om een of andere reden een van de acteurs uitvalt, kan de uitvoering niet doorgaan zoals gepland.

Wij hebben drie stukken kant en klaar voor presentatie, maar missen voldoende acteurs daarvoor. Een van de stukken is gebaseerd op de viering van de Goede Week op Aruba. Het is namelijk zo dat de Goede Week steeds meer een 'feestweek' wordt inplaats van een week van bezinning en devotie. Maar als wij dit stuk, door gebrek aan spelers niet kunnen presenteren rond de Goede Week, dan moeten wij de hele zaak een jaar uitstellen, want het heeft geen enkele zin er b.v. rond Kerstmis mee te komen.'

LIEFHEBBER

Wat vindt Rozenstand van zichzelf als regisseur en schrijver ? 'Eigenlijk ben ik niet meer dan een 'theaterliefhebber', die zich heeft bewogen en zich nog beweegt op kultureel gebied, maar toch meer op het terrein van de literatuur. Het lijkt er inderdaad op alsof ik de laatste tijd minder actief ben, maar dat is niet juist. Laatst nog heb ik in de vorm van een artikel een bijdrage geleverd aan het boek ' Homenahe na Raul Römer ' (zie elders in deze editie red.) met als titel: ' Het theaterleven op Aruba'.

Waarom theater ? 'Wel, sinds de tijd dat ik nog naar school ging, speelden wij toneel om aan geld te komen voor het kopen van sportartikelen. Vooral voor baseball en softball. Daarna trad ik op in de groep van het Apostolisch Centrum Aruba. Er gebeurde sindsdien lange tijd niets, totdat op een goede dag Piet en Ely Kammerman mij benaderden om hun te helpen bij het opzetten van een toneelstuk. Zij waren beiden theaterregisseurs die het CCA had laten overkomen teneinde het theater te promoveren op Aruba. Wij hebben snel een groep gevormd onder de naam 'Studio Comediantes' en presenteerden het toneelstuk Gabrié, waar het overigens bij is gebleven. Maar vanaf dat moment ben ik door de theaterkoorts bevangen en van het een kwam het ander zodat ik zo'n twaalf jaar geleden mijn eigen theatergroep oprichtte.?

TEVREDEN

Ben je zelf tevreden over de resultaten van je groep ? ' Meer dan tevreden, de hele groep toont liefde voor het toneel. Wij komen bijna elke dag bijeen, het hele jaar door, wat al een indicatie is hoeveel wij van toneel genieten. Wat mijn liefste wens is ? Een bekwame regisseur te kunnen aantrekken, want op dat gebied heb ik weinig gedaan. Mijn bijdrage bestond meer uit acteren, produktie en vertaling en later ook schrijven. Maar de laatste tijd ben ik ook wat aan het 'knoeien' op regie-gebied. Dat is een heel andere wereld, hoewel zeker niet minder interessant. Ik heb echter nog veel te leren als regisseur en geloof dat wij heel wat meer zouden kunnen bereiken als wij over een ervaren regisseur zouden kunnen beschikken.'

IETS VAN NIETS

Wat geeft je de meeste voldoening bij het voorbereiden van een toneelstuk ? 'Dat je van niets iets maak. Je begint bij nul en kan tot het oneindige komen, om een uitspraak aan te halen die ik ooit heb gehoord op de Spaanse televisie.'

En datgene wat jullie maken is ook goed ? 'Dat kan ik niet zeggen, dat moet het publiek beoordelen. Wat ik wel kan zeggen is dat wij als groep onze uiterste best doen om iets 'eigens' te brengen en daar gaan wij prat op. Leden van de groep zijn Emy Davelaar, Ana Maduro, Elsa Franken, Lily Prince, Jacky Feliciana, Helen Feliciana, Mario Tromp, Gerardo Figaroa, Luis Rudolfo en ikzelf. Tijdens ons bestaan hebben wij al tien originele stukken gepresenteerd. En volgend jaar bij de viering van ons twaalf en een half jarig bestaan willen wij weer met een nieuw stuk komen. Meestal pakken wij een probleem van onze eigen gemeenschap aan. Ditmaal zijn wij aan het ekspirementeren met een komedie. 'Gehuwd, weduwnaar, gehuwd' Hoe wij eraan zijn gekomen ? Welnu, eerst praten over wat wij zullen gaan doen en daarna de dingen op een rijtje zetten. Tenslotte komt daar een schema uit en daarna zorg ik voor de tekst. Dat duurt wel even, maar daardoor is de voldoening groter. Het voordeel van een kleine groep is dat iedereen een specifieke taak heeft en zich tot het uiterste inspant om het publiek iets goeds te presenteren.

PROBLEMEN

Ik zal in het kort wat vertellen over ons nieuwste stuk. Het bestaat uit twee actes. De eerste speelt zich af tijdens een begrafenis.En in de tweede acte komen wij de weduwnaar tegen die in de problemen geraakt, voordat hij voor de tweede keer in het huwelijk treedt. Vooral wanneer blijkt dat er tal van vrouwen achter hem aan lopen. Dat maakt het voor hem moeilijk om te beslissen. Maar ik zal niet teveel verklappen. Laat het publiek maar zelf beoordelen of de man uiteindelijk goed gekozen heeft....Tenslotte zou ik het Arubaanse publiek willen uitnodigen naar ons te komen kijken. Kom genieten van ons eigen theater en lever zo een bijdrage aan onze eigen cultuur. Vergeet niet dat het publiek een essentieel onderdeel vormt van theater.

Cliff Richard

'Hoe kan ik iets missen wat ik nog nooit heb bezeten?'

'VOLGEND JAAR wordt ik vijftig. Dan denk je wel eens na over hoe je zou willen dat je leven eindigt. Laatst zei ik tegen de jongens van mijn band: Als ik doodga, moet dat op het podium gebeuren, middein het liedje 'We don't talk anymore'. Mijn drummer lachte: Nee Cliff niet in het midden van die song. Aan het einde'. Een rommelige kleedkamer, twee houten stoelen en een kan met koffie. Cliff Richards kaalhoofdige manager David Bryce komt af en toe binnen. Niet om op zijn horloge te wijzen zoals de meeste managers van wereldsterren om de tien minuten plegen te doen, maar om de bekertjes bij te vullen. Richard is nog niet gekleed in zijn podium-outfit, maar in een vale spijkerbroek met bloemenblouse, al moet hij over een uur optreden.

Toch zit hij er ontspannen bij. Hij straalt rust en sympathie uit. Hij lijkt geen spatje ouder vergeleken bij negen jaar geleden toen hij voor het laatst door ons werd geinterviewd. Niet te geloven: deze rock en roll held draait al dertig jaar mee. Zijn collega's van toen zijn bijna allemaal dood. Hij ziet eruit alsof hij zou uit een 25 jaar oude Muziek Express is weggelopen. Richard: ' de meeste van mijn idolen zijn dood. Ricky Nelson nog niet zo lang geleden. Hetzelfde geldt voor Elvis, mijn grote voorbeeld. Vroeger probeerde ik hem te imiteren. Elvis heeft het publiek meer van zichzelf gegeven dan welke andere rock en roll ster ook.

Het is verschrikkelijk dat hij als een doodongelukkige man moest sterven. Dat verdiende hij niet. Janis Joplin en Jimi Hendrix. Ze zijn door hun levensstijl gedood. Ik was zelf nooit een fan van Janis Joplin, maar ik zag wat ze deed. Een hele boel mensen hielden van haar. Zij gaf zich, net als Elvis, volledig aan haar publiek. En het is ongelooflijk triest dat mensen die zo ontzettend veel hebben gegeven zo bar weinig van 't leven terug ontvangen'.

' Ik heb Buddy Holly ontmoet. En Eddy Cochran, een paar maanden voordat hij bij een auto-ongeluk om het leven kwam. Gene Vincent die bij datzelfde ongeluk zwaar gewond raakte, kende ik ook persoonlijk. Hij was 36 toen hij stierf. Zo'n beetje de enige die over is, is Jerry Lee Lewis. Het is alweer een kwart eeuw geleden dat ik hem voor 't laatst ontmoette. Ik heb begrepen dat hij gek geworden is, diep in de problemen zit. Ik wou dat ik de kans had om met die man te praten. Want vroeger, voordat ik christen werd, was ik geen haar beter dan Jerry Lee Lewis. Ik heb tot mijn 24ste alles gedaan wat God verboden heeft. Ik weet ook dat je op elk moment je leven kunt veranderen als je wilt. Soms heb je daar de hulp van anderen bij nodig. Lewis zou die hulp kunnen gebruiken denk ik.

' In Londen ga ik vaak naar het Christian Arts Center, dat werd opgericht door de acteur Nigel Gouben. Daar komen allemaal mensen die beroemd zijn en christen. We discussiëren avonden lang, over hoe we ons vak kunnen gebruiken om de boodschap van God uit te dragen. We steunen elkaar ook als we twijfels of problemen hebben. Namen van andere leden kan ik niet geven, want wij hebben beloofd die geheim te houden.Of ja toch, de comediënne Wendy Craig (uit o.a. 'Are you being served', de Britse versie van 'Three is company' red.), van haar weet iedereen dat zij bij de club zit'.

Enige tijd geleden wilde Cliff een back-stage bezoek aan collega Bob Dylan brengen, ook een bekeerd christen. Dylan trad in Londen op, maar Cliff kreeg hem niet te zien. Richard: ' de security wilde mij niet achter het toneel laten.Ik ben toen maar naar huis gegaan'. Is hij zelf ooit met de dood bedreigd? Richard: 'Eén keer heeft iemand aangekondigd mij te zullen doodschieten. De politie sprak daar met mij over. Ze vonden dat ik het dreigement serieus moest nemen en dat ik die avond maar beter niet kon optreden. Dat laatste weigerde ik. Ik laat de een of andere idioot niet zo maar bepalen of ik wel of niet optreedt. Ik vroeg de politie de zaal en de bezoekers grondig te controleren en daarna ben ik gaan werken. Die avond heb ik geen moment stil gestaan. Ik was reuze nerveus en sprong maar op en neer. Ik dacht, ik blijf niet stilstaan. Hoe meer ik beweeg, hoe minder gemakkelijk ze mij kunnen raken'.

AMERIKA

'Het is verschrikkelijk moeilijk je tegen de kogel van een gek te verdedigen. Gelukkig leef ik in Engeland, want in Amerika is het nog veel erger. Voor iedere gek in Europa telt Amerika er minstens tweehonderd. Kijk naar John Lennon, een zinloze moord. John was een zeer extreme man, je zou denken dat je dan een groter risico loopt. Maar als je nu k9ijkt naar mijn vriendin Olivia Newton John, een heel normaal lief meisje. Zij woont in Amerika en wordt regelmatig met de dood bedreigd. Ze heeft lijfwachten moeten inhuren. En datzelfde geldt voor Engelbert Humperdinck. We leven in een idiote wereld. Laatst is ook dat Duitse tennismeisje, Steffi Graf, bedreigd. 'Persoonlijk geloof ik niet in lijfwachten. Ten eerste heeft niemand het recht je van je vrijheid te beroven. Ik wil vrij over straat kunnen lopen. En als ze mij dood willen schieten, schieten ze mij maar dood. Daar helpt niks of niemand tegen. Ze weten je altijd te vinden'. Cliff Richard mag zich al jaren rock en roll miljonair noemen. Toch weet hij ook wat armoede is. '

Mijn vader werd geboren in Burma. Hij had een prima baan bij de 'British rail' in India. Als engineer droeg hij de verantwoordelijkheid voor alle spoorwegrestaurants in India. Rijk waren wij niet, maar net als alle Britten in India genoten wij van een goed leven. Totdat India in 1947 onafhankelijk werd. In '48 , ik was bijna acht, moesten mijn vader, moeder, mijn twee zusjes en ik het land verlaten. We mochten niets meenemen. M'n vaders enige bezit was een briefje van vijf pond. Gelukkig had ik een geweldige oma die mijn zusjes en mij een jaar lang fantastisch opving. Daarna werden wij ondergebracht bij mijn vaders zus. In India was er altijd voldoende eten en kleding. In Engeland veranderde dat allemaal. We waren echt straatarm. Ik herinner mij dat we absoluut geen meubels hadden, op twee stoelen na die mijn vader zelf had getimmerd'.

MOVE IT

Onze moeilijkheden waren voorbij toen ik achttien werd en mijn eerste plaatje 'Move it' maakte. Vanaf dat moment heb ik nooit meer geldzorgen gehad. Ik zorgde ervoor dat ons gezin niets meer tekort kwam. Ik word wel eens boos wanneer mensen vinden dat iemand al ik geen mening over geld mag hebben. Alleen maar omdat ik nu miljonair ben. Ze denken ook dat eld alle problemen oplost, maar dat is natuurlijk onzin. Mijn emotionele problemen zijn exact dezelfde ald die van mensen zonder geld. Ik denk zelfs dat rijke mensen vaker zelfmoord plegen dan niet rijke mensen. Als je eenzaam bent of je ongelukkig voelt, lost geld niets op. Als christen weet ik dat ik niet het recht heb beroemd te zijn of rijker dan mijn medemensen. Het is een cadeau van God. En het is dan ook mijn verantwoordelijkheid wijs om te gaan met deze gift. Vandaar dat ik financiële regeling heb getroffen waar mijn accountant van gruwt. Ik geef veel geld weg. In elk geval sowieso tien procent van alles wat ik jaarlijks verdien. Ik vraag me trouwens wel eens af waarom de Britse belasting altijd veel meer van me wil hebben dan tien procent. Als tien procent goed genoeg is voor God, waarom dan niet voor de Britse regering? God is niet gek. Als hij tien procent te weinig had gevonden, had hij ook wel een hoger percentage gevraagd.

DOODMOE

'Sommige mensen vragen mij wel eens naar het geheim van mijn succes. Mijn antwoord is simpel. Ik ben nog steeds stapelgek op rock en roll. Ik zie optreden en platen maken niet alleen als mijn werk, ik vind het leuk. En ik weet dat ik het nog steeds goed kan. Soms ben ik doodmoe. Dan denk ik, na weken lang iedere avond in een hotelbed: ik houd dit niet meer vol. Maar als ik dan weer een weekje thuis ben, komen de kriebels weer. Alleen op mijn 24ste toen ik mijn leven definitief in Gods haden gaf, dacht ik, ik moet ermee stoppen. Want hoe kan ik en christen zijn en deel uitmaken van het grote rock en roll circus ? Ik kon die twee zaken niet goed met elkaar rijmen. God liet mij toen bepaalde dingen inzien. M'n platenproducer kwam zomaar uit zichzelf naar me toe met het idee een gospel-lp te maken en ik werd uitgenodigd een paar gospelconcerten te doen op t.v. En uiteindelijk vroeg Billy Graham mij voor de hoofdrol in een christelijke film. Dat gaf de doorslag. Ik dacht: Natuurlijk. Waarom gebruik ik mijn bekendheid en mijn muziek niet om andere mensen dichter bij God te brengen? Graham bespeelde in die tijd al grotere zalen dan ik. In 1966 was hij in Londen. Er kwamen elke dag 25.000 mensen naar Earl Court om Billy Graham mee te maken. En hij preekte daar een maand lang ! Graham had mij voor niet nodig voor de publiciteit. Wat hij wel besefte is dat rock en roll-muziek op zich absoluut niet tegen Gods wil is.

Het is een manier van musiceren waarmee je een groot publiek kan bereiken. Billy Graham heeft mij niet bekeerd. Hij had alleen gehoord dat ik een goede relatie had met God. Dat, in combinatie met mijn populariteit als rock en roller, deed hem besluiten mij te vragen met hem samen te werken. Mijn moeder en één van mijn zusters zijn Jehova's getuigen geworden omdat ik ze met de Jehova's in aanraking heb gebracht. Zelf haakte ik op het laatste moment af omdat ik het vage gevoel had dat er iets niet klopte met hun verhaal. Ik moet helaas bekennen dat mijn éénjarig neefje Philip, het zoontje van mijn zus, bijna op de operatietafel is overleden omdat mijn zus Jehova's getuige is. Philip moest een grote operatie ondergaan. Toen hij bloedtransfusie nodig had, verbood mijn zus dat.

Ik kan je bijna niet vertellen hoe traumatisch dat voor de familie was. God zij dank wisten de artsen hem uiteindelijk met een soort glucose plasma te redden. En ik heb mijn zus bij de Jehova's gebracht. Kun je je voorstellen hoe dankbaar ik ben dat Philip nu nog leeft ? Ik heb daarom ook veel begrip voor artsen die weigeren Jehova-patiënten te opereren.

HE'S A PUFFY

Veel mensen denken dat je homoseksueel bent. Toen ik negen jaar geleden met de taxi van jouw huis in Weybridge naar het vliegveld reed, was het eerste dat de taxichauffeur zei: Cliff Richard, he's a puffy ain't he ? Cliff lachend: ' Zo bekend en toch nog vol mysteries. Weet je wat het is ? Niemand wil me echt geloven. Dat ik een principieel tegenstander ben van sex buiten het huwelijk. Ik ben absoluut geen homoseksueel. Maar de mensen willen dat niet van me aannemen. Want ze denken altijd: Als die Richard hetero zou zijn, zou ie toch de ene 'one night stand' na de andere beleven. Men gaat er altijd vanuit dat sex, drugs en rock en roll onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Cliff doet niet aan drugs ? Oké dat begrijpen we nog. Maar als Cliff niet aan sex doet, dan moet hij wel een homo zijn ! Natuurlijk heb ik heel wat seksuele ervaringen achter de rug. Ik was een rock en roll ster op mijn 18de.

Pas om m'n 24ste bekeerde ik mezelf tot God. In de tussenliggende jaren was ik beslist geen heilige, verre van dat. Ik ben gewoon een mens van vlees en bloed, met al z'n goeie en z'n kwaaie kanten. Lustgevoelens, haatgevoelens enzovoorts, ik verschil daarin niet met andere mensen. Maar ik probeer mezelf te dwingen te doen wat God van mij verwacht. Als hij zegt dat sex buiten het huwelijk taboe is, dan onthou ik mij van sex. Als hij zegt dat je je niet met het occulte moet inlaten, bedwing ik mijn nieuwsgierigheid. Dat wil niet zeggen dat ik mij niet weerbaar mag opstellen.

Als de een of andere journalist schrijft dat ik homofiel ben, stap ik onmiddellijk naar de rechter om die man of vrouw te vervolgen. Ik sprak met journalisten die zo impertinent, zo onbeschoft waren, dat ik op mijn handen moest gaan zitten om ze niet te slaan. Ik heb me altijd in kunnen houden, met een smile op m'n gezicht. En na zo'n interview voelde ik mij als de overwinnaar.

JA-WOORD

Ik heb een paar keer bijna mijn ja-woord gegeven. Vooral mijn moeder had graag gezien dat ik, net zoals haar drie dochters, in het huwelijksbootje was gestapt. Een jaar geleden spraken we er samen over. Mam, zei ik, ik geloof niet dat het er nog ooit van komt, een huwelijk. Ze zei: Ach, ik geloof het ook niet, maar wat doet het er toe jongen ? Ik moet eerlijk zeggen dat ik niet meer zo op de grote liefde zit te wachten. Hoe kan ik iets missen wat ik nog nooit heb bezeten ? Ik weet alleen maar dat ik tien neefjes en nichtjes heb. Dat is heel erg prettig. Maar het allerprettigste is wanneer ze na een gezellig bezoek aan ome Cliff sallemaal weer lekker naar huis teruggaan, ha,ha,ha! Ik ben, denk ik, een prima oom voor ze. Ze gaan onbevangen met me om.

Weten zij veel dat ik een beroemde zanger ben.Maar wat eigen kinderen betreft, ik ben niet zo iemand die vindt dat zijn naam in zijn kinderen moet voortleven of dat-ie zichzelf in een volgende generatie moet voortplanten. Misschien wel juist daarom dat ik niet zo benauwd in het leven. Mijn toekomst ligt wijd open. Niets moet, alles kan. De laatste vrouw met wie ik bijna trouwde, was de tennis-ster Sue Barker.

We hadden een fantastische, hechte relatie. We leefden bijna met elkaar. Dat wil zeggen, ik trok niet bij haar in en zij woonde ook niet bij mij in huis, maar alle vrije tijd brachten wij samen door. Drie jaar lang duurde dat en ik genoot er iedere minuut van. Maar toen kwamen we op een punt dat je een besluit moest nemen. Ik had daar grote moeite mee. Ik geloof dat sommige mensen gewoon niet geschikt zijn voor het huwelijk en ik vreeds dat ik een van hen ben. Ik schreef 'Bachelor Boy'. Eerlijk gezegd had ik dat nooit van mezelf verwacht. Het is pas kort dat ik er vrij zeker van ben dat ik tot aan mijn dood alleen zal blijven. Ik wil ook niet meer zo geforceerd de mooie jongen blijven. Zoëven kwam de regisseur van het t.v.-programma dat ik straks ga doen naar mij toe.

Hij vroeg me: Cliff is er een bepaalde kant van je gezicht dat je liever niet in beeld hebt ? Ik zei hem dat mijn gezicht aan een bepaalde kant minder voordelig uitkomt in het oog van de camera, maar voegde er gelijk aan toe: je schiet me maar van elke kant die je hebben wilt hoor, want het interesseert me helemaal niet meer of de mensen mijn neus mooi vinden of niet. En dat meen ik. Mijn uiterlijk houdt mij nu veel minder bezig dan vroeger. Ik hoop alleen maar dat de mensen mij aardig vinden en dat ik via mijn muziek met ze kan blijven communiceren'.

(Dit interview met de bekende rock en roll zanger Cliff Richard werd overgenomen uit de Haagsche Courant)

Maar we zijn wel aan verjonging toe ...

Damessoftball scoorde hoog in laatste jaren

WILLEMSTAD- Onder de teamsporten heeft het damessoftball zich in internationaal verband zonder twijfel het meest onderscheiden gedurende de afgelopen jaren. De 'success-story' gaat terug tot 1971toen op Puerto Rico beslag werd gelegd op de kampioenstitel in het eerste officiële Middenamerikaans- en Caribisch Softballkampioenschap van de CONCACAS. Sedertdien hebben de Curaçaose softbalsters, in vertegenwoordiging van de Nederlandse Antillen, een schitterende staat van dienst opgebouwd, een drietal 'down'-jaren daargelaten. Geloof in eigen talenten, wilskracht en sterk leiderschap zijn de factoren gewcest die dit duurzame succes mogelijk hebben gemaakt.

De meest recente successen: de sub-kampioenstitel van het negende Midden-Amerikaans en Caribisch softballkampioenschap dat vorig jaar op Curaçao gehouden werd en als bijprodukt een ongekende demonstratie van saamhorigheid teweeg bracht, en nu een bijzonderlijk verdienstelijke vijfde plaats tijdens het eerste Intercontinentale invitatietoernooi in Italië behaalde.

CELFRIED HOMOET

Het internationale toernooi dat op initiatief van het gastland van 1 tot 12 september j.l. in Verona werd gehouden, werd dus een nieuwe bevestiging van de internationale klasse van de Curaçaose softbalsters. Het betrof hier een invitatietoernooi, waarvoor derhalve geen open inschrijving werd gehouden zoals b.v. voor het wereld-kampioenschap, waarvoor in principe elk land, ongeacht het niveau, zich kan aanmelden. De Antillen werden als sub-kampioen van de CONCACAS uitgenodigd om samen met kampioen Puerto Rico de regio te vertegenwoordigen. Zoals reeds vermeld werd een vijfde plaats behaald, wat geprojecteerd op de wereldranglijst, met bijvoeging van softballgrootheden Japan, Canada en Nieuw Zeeland die niet present waren in Italië, betekent dat de Antillen - ondanks de zeer beperkte middelen waarover wij beschikken- aanspraak kunnen maken op een plaatsje bij de top-tien.

De Curaçaose softbalsters haalden, volgens CSB-voorzitter en tevens delegatieleider Celfried Homoet, een ongekende hoogte tijdens dit sterk bezette toernooi. In de voorronde werden twee overwinningen behaald, hetgeen goed was voor een vijfde plaats. In de verliezersronde bewees de Antilliaanse selectie echter dat dit niets met toeval uitstaande had, door weer tweemaal winst te boeken en definitief de vijfde plaats voor zich op te eisen. Het eindresultaat: vier overwinningen en vijf nederlagen. Overwinningen werden behaald tegen Italië (3-2) en Taiwan (7-0) in de voorronde en tegen de Verenigde Staten dat bij dit toernooi werd vertegenwoordigd door een versterkte ploeg van Trans World Airways (4-3) en wederom Taiwan (3-2), in de verliezersronde. Enkele interessante kanttekeningen: Roselyn Kinburn wierp tegen Italië tot en met de voorlaatste (zesde) inning een 'perfect game'. Van Nederland werd met 0-1 verloren na twee extra-innings en tegen Australië met 3-4 na vier extra-innings. In deze laatste wedstrijd werd het Antilliaanse team op het laatste moment de winst ontnomen. Na één out in de zevende inning stonden de Antillen nog voor met 3-2. Eervol was bovendien de kleine 0-2 nederlaag tegen China dat uiteindelijk met de kampioenstitel ging strijken.

RESULTAAT

De eindrangschikking luidde: 1.China, 2.Puerto Rico, 3.Australië, 4.Nederland, 5.Antillen, 6.Taiwan, 7.Verenigde Staten en 8.Italië. Het collectieve slag-gemiddelde van de Antilliaanse ploeg bedroeg .166, wat in aanmerking genomen dat in het internationale softball de werptechniek de wedstrijd

Belangstelling van Nederlandse zijde

zeker voor 70 tot 80 procent bepaalt, een goede vierde plaats opleverde in het klassement. Ter vergelijking diene dat kampioen China het toernooi afsloot met een 'overall' slaggemiddelde van .240 punten. De Antilliaanse speelsters begingen in totaal twaalf veldfouten (het hoogste aantal in het toernooi), waarbij echter in aanmerking dient te worden genomen dat het aantal 'assists' (aanworpen) van de veldsters ook relatief hoog lag.

Vier speelsters hebben zich tijdens het toernooi in het bijzonder onderscheiden. Roselyn Kinburn eindigde als vierde op de werpstersranglijst met een bijzonder gunstig 'earned run average' (ERA) van 0.25. Sherry Howell pakte de prijs van beste middenveld-verdedigster, Leonice Avastia speelde foutloos voor een 'fielding average' van 1000 punten, terwijl Norinda de la Cruz de populairste speelster werd door haar agressieve manier van spelen. Samen met Soraida Juliana en Shirley Clarinda werden zij uitgekozen voor de 'all stars' selectie van Amerika (Verenigde Staten, Puerto Rico en Antillen). Amerika won met 1-0 van de rest van de wereld en opnieuw trok een Antilliaanse speelster de aandacht : Soraida Juliana die het enige punt van de wedstrijd scoorde. Daarvoor had zij zich met een driehonkslag in scoringspositie gebracht om daarna op een 'sacrifice-fly' binnen te komen.

BELANGSTELLING

Tijdens het toernooi toonde de Nederlandse delegatieleiding belangstelling voor een drietal Antilliaanse speelsters. De mogelijkheid kwam daarbij ter sprake van uitwisseling van speelsters met Nederland naar het voorbeeld van Puerto Rico en de Verenigde Staten. Het CSB-bestuur staat daar positief tegenover. Dit kan immers het lokale spelpeil ten goede komen. Met name werd gesproken over een mogelijke opname van Soraida Juliana en Norinda de la Cruz in de Nederlandse selectie die volgend jaar deelneemt aan het wereldkampioenschap in Illinois. Beide speelsters zullen geruime tijd daarvoor naar een trainingskamp in Nederland vertrekken. Een en ander hangt echter nog af van de vraag of de Antillen zelf aan het wereldkampioenschap deelnemen. Voorts toonde een vertegenwoordiger van de softball-vereniging Schiedam belangstelling voor Roselyn Kinburn en Asila Finies.

VERJONGING

En wat moet er nu gebeuren? Een vraag die elk vooruitziend bestuur zich steeds opnieuw zou moeten stellen, ook en misschien vooral na een succesvol optreden. Twee aspecten die voor het CSB-bestuur de hoogste prioriteit verdienen zijn de verjonging van de selectie en de verdere 'upgrading' van de technische staf.

De gemiddelde leeftijd van de huidige selectie is 28 jaar, wat vergeleken met b.v. Taiwan (18-19jaar) en Nederland en Italië (20-21 jaar) bijzonder hoog is. Sterspeelsters Soraida Juliana en Marelva Iltes zijn al 29 jaar oud. Duidelijk is dat de meerderheid van de speelsters in 3 tot 4 jaar tijd vervangen moet worden. Met het oog daarop is de CSB al gestart met een 'crash' programma. Een jeugd-selectie van 16-en 17-jarige speelsters werd gevormd en ondergaat een intensieve training o.l.v. ervaren coaches.

Tegelijkertijd gaat men met hernieuwde kracht werken aan de opvoering van het technische peil. Telkens blijkt weer in internationale krachtmetingen dat Curaçao, ondanks consistent goede resultaten, achter is gebleven qua werptechniek. De tijd van 'overpowering' van de tegenstandster in de 'batters-box' is definitief voorbij, terwijl de 'windmill'-techniek steeds weer overgaat in een 'slingshot'-techniek. Bovendien gebruiken de werpsters tegenwoordig een veel grotere variatie van worpen.

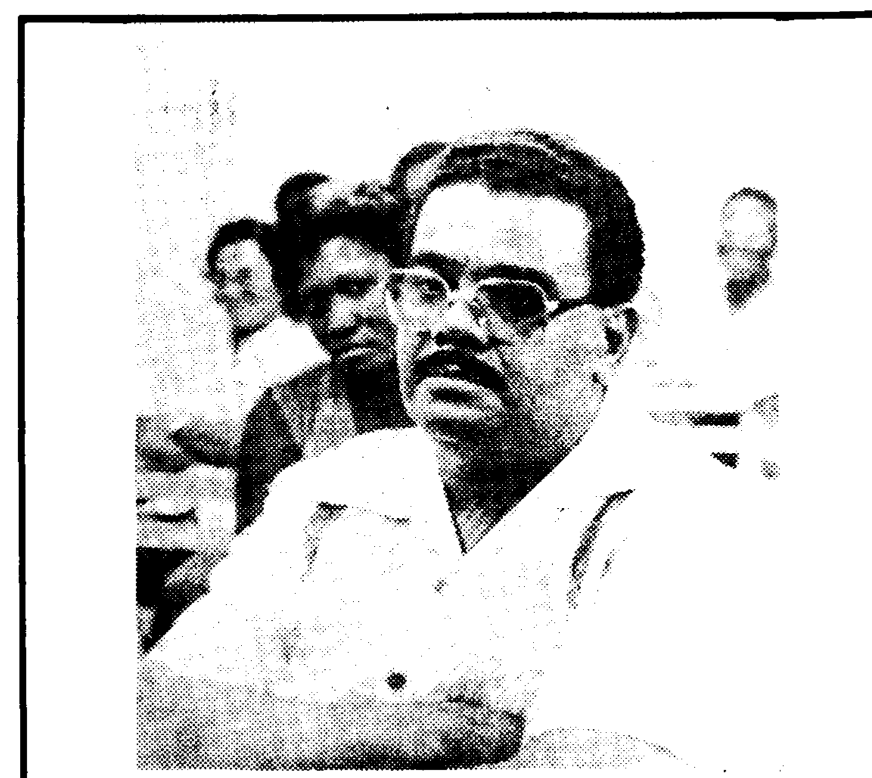
OPLEIDING

Om een blijvend effect te garanderen, is de aanpak ditmaal gericht op de opleiding van instructeurs die straks hun kennis moeten overdragen. De Antilliaanse organisatie klopte reeds bij de ISF aan voor het beschikbaar stellen van geschikte instructeurs. Mogelijke kandidaten voor 'clinics' in werptechnieken zijn Margie Wright, Jay Miller en Katy Anderson van de Verenigde Staten. Met totaal 35 softballclubs en nabij de 2000 actieve beoefenaars van deze sport, is de verwezenlijking van eigen wedstrijdfaciliteiten één van de belangrijkste projecten van het CSB-bestuur gedurende de afgelopen jaren. De faciliteiten zijn er practisch al. Het terrein, gelegen te Muizenberg naast het Sithoc-veld, is reeds omheind met gaas en het binnenveld is al in orde gemaakt. Ook staan er al 'dug-outs' en toiletten. In de volgende fase worden tribunes gebouwd met een kantine waarna, hopelijk in de niet zo verre toekomst, kunstlicht kan worden aangebracht. Een interessant idee is voorts de bouw van een CSB-kantoor annex sportshop waar softball-artikelen tegen gereduceerde prijzen te koop zullen worden aangeboden. De softball-sport op Curaçao is in de lift. Daar bestaat geen enkele twijfel over....

SPORT

Hier de dames die een verdienstelijke vijfde plaats behaalden bij het invitatietoernooi in Italië met links achter de coaching staff en geheel rechts Clovis Lodewijks.

CLOVIS LODEWIJKS

Clovis Lodewijks: imposante loopbaan

NASOFE-voorzitter Clovis Lodewijks maakt een indrukwekkende carrière in de regionale organisaties en in het overkoepelend wereldorgaan. Vanaf 1987 bekleedt hij de functievan first vicepresident van de International Softball Federation (ISF) . Dit jaar werd hij als zodanig herkozen op het ISF-congres in Vancouver, nu vooreen periode van vier jaar aangezien de ISF-reglementen onlangs op dit punt werden gewijzigd. Curacao wordt overigens de zetel van het ISF-congres van 1991.

In zijn hoedanigheid van ISF-bestuurslid, vertoefde Lodewijks onlangs in Costa Rica voor een vergadering met ISF-voorzitter Don Potter en anderen, ter bepaling van de te volgen strategie om softball als olympische sport te lanceren.

Tevens is Lodewijks voorzitter van de Confederacion Panamericana de Softbol, een functie die hij reeds tien jaar bekleedt. De CSB-voorzitter heeft tevens vanaf 1979 zitting in het bestuur van de Panamerikaanse softball-federatie.Hij is belast met de functie van secretaris.

Julio Hellburg: een umpire van formaat

JULIO HELBURG

OOK WAAR het op wedstrijdtechnische aspecten aankomt, heeft Curaçao een zeer gunstige reputatie opgebouwd in de internationale softballwereld. Dit dankzij het optreden van vooral Julio Hellburg, die internationale faam verworven heeft om zijn expertise op het terrein van spelregels en vaardigheid in kennisoverdracht. Het feit dat hij drie talen vloeiend beheerst, maakt hem een zeer gevraagde kandidaat voor het leiden van seminars voor softball-scheidsrechters.

Bij verschillende gelegenheden werkte hij als directe assistent van Merle Butler, de hoogste ISF-autoriteit op het gebied van spelregels. Deze seminars liggen op een hoger niveau dan normaal, omdat het gaat om de training van instructeurs die op hun beurt in staat moeten zijn om in hun land scheidsrechters op te leiden.

Tijdens het intercontinentale toernooi in Italië, bleek opnieuw de hoge mate van internationale erkenning die Hellburg geniet. Hij werd meteen na aankomst gevraagd een serie 'clinics' te geven voor de scheidsrechters, over de juiste toepassing van de officiële ISF-spelregels, om zeker te stellen dat deze op uniforme wijze zouden worden toegepast tijdens het toernooi. Tevens fungeerde hij als hoogste scheids-rechterlijke autoriteit tijdens het toernooi. De delegatieleiders van o.m. China, Nederland en Italië, toonden tijdens het toernooi in Verona belangstelling en zullen hem wellicht uitnodigen voor 'clinics' ten behoeve van hun scheidsrechters.

Lijst van verdiensten op internationaal plan

1971 - Puerto Rico: kampioen eerste Middenamerikaans- en Caribisch Softball-kampioenschap (een bescheiden begin van de CONCACAS) met vier deelnemende landen).

1973 - Venezuela: sub-kampioen Middenamerikaanse en Caribische kampioenschappen.

1974 - Dominicaanse Republiek: derde plaats Middenamerikaanse en Caribische Spelen.

1976 - El Salvador: kampioen Middenamerikaanse en Caribische kampioenschappen.

1978 - Colombia: vijfde plaats Middenamerikaanse- en Caribische Spelen (negen deelnemende landen).

1982 - Cuba: vijfde plaats Middenamerikaanse- en Caribische Spelen (tien deelnemers).

1982 - Mexico: zesde plaats Panamerikaans softballkampioenschap (zeven deelnemers).

1983 - Venezuela: zesde een laatste plaats Panamerikaanse Spelen.

1984 - Puerto Rico: derde plaats Middenamerikaans-en Caribisch softballkampioenschap.

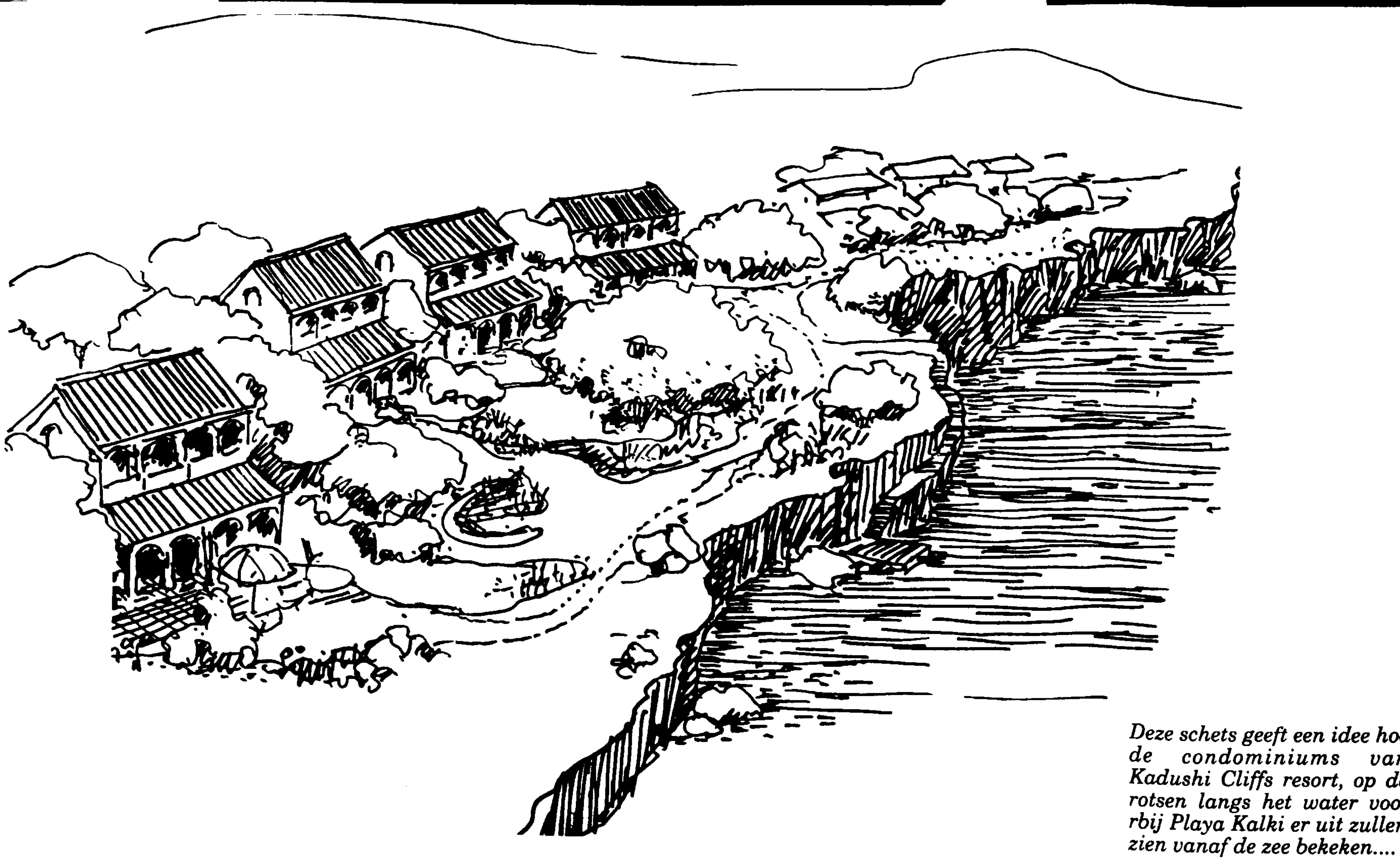
1986 - Dominicaanse Republiek: vierde plaats Middenamerikaanse- en Caribische Spelen.

1987 - Verenigde Staten: vijfde plaats Panamerikaanse Spelen.

1987 - Peru: derde plaats Panamerikaans kampioenschap (maar liefst 12 deelnemende landen).

1988 - Curacao: sub-kampioen Middenamerikaans- en Caribisch kampioenschap.

1989 - Italië: vijfde plaats eerste intercontinental invitatie-toernooi.

Deze schets geeft een idee hoe de condominiums van Kadushi Cliffs resort, op de rotsen langs het water voorbij Playa Kalki er uit zullen zien vanaf de zee bekeken....

KADUSHI CLIFFS

Vervolg van pag. 1

uit Westpunt onder leiding van Alex 'Lèlè' Mambi. Wanneer het zwaar materiaal voor de bouw aankomt, weet men ook dat wat er nu staat in de natuur moet blijven en niet vernield mag worden. Er zijn bepaalde gebieden die men geheel in de huidige staat wil conserveren. Er is b.v. een open verbinding met de zee langs de kustweg, in de volksmond bekend als 'Buràku di Tomasitu', een krater van ongeveer tien meter diep met stromend water. Recentelijk is door de archeoloog Jay Haviser van de AAINA ontdekt dat in deze streek de oudste indianen van Curaçao (zo'n 3500 jaar geleden) moeten hebben gewoond. Het ligt in de bedoeling dit gebied dat inmiddels is afgebakend, te gaan beschermen.

zijn met het fenomeen time-sharing. Bovendien trekken zij nog steeds in grote aantallen naar het Caribisch gebied. Hij voegt eraan toe dat er rekening moet worden gehouden met het feit dat time share houders, doorgaans beter gesitueerde lieden zijn, die meer uitgeven dan de doorsnee toerist.

Kadushi Cliffs Resort Development, is opgericht met aandelen van tienduizend gulden, waarvoor zich 74 'founding members' hebben gemeld die voor een totaal van 85 aandelen hebben

Bouw van condominiums bestemd voor time-sharing

Gericht op de doelgroep, blijft het Kadushi Cliffsproject een natuurgeoriënteerd plan en zal er niet mee worden geadverteerd als 'beach resort', hoewel Playa Kalki een publiek strand blijft, zij het onder beheer van Kadushi Cliffs om redenen van schoonmaak, veiligheid enz.

'Onze filosofie is dat een toeristen-resort niet als een soort enclave moet functioneren met uitsluiting van het lokaal publiek. Het moet zodanig worden opgezet dat iedereen die er komt weet dat er bepaalde regels zijn waar hij zich aan moet houden en dat ook doet', aldus George Curiel.

Voor wat betreft het hotel, zal worden afgewacht wat de reacties op de markt zullen zijn, voordat bepaald wordt wat voor type hotel het wordt. Bovendien zijn er reeds contacten gelegd met twee bekende Amerikaanse hotelketens die belangstelling hebben getoond voor de exploitatie.

HISTORIE

In het kader van het Kadushi Cliffs project is er ook een kleine studie gemaakt met medewerking van mensen die Westpunt goed kennen, teneinde een brochure te kunnen samenstellen t.b.v. gegadigden die geïnteresseerd zijn om meer van het gebied te weten. Het wordt een fotoboekje met de geschiedenis van Westpunt en met andere gegevens over het dorp, dat zo'n 150 jaar bestaat. Voorlopig wordt de internationale verkoop vooral gericht op de Amerikaanse markt en in mindere mate op Europa (Nederland) en Venezuela.

George Curiel verklaart de voorkeur voor de V.S.-markt uit het feit dat Amerikanen meer dan anderen bekend

gekocht. Daarnaast participeren Korpodeko, OBNA, de Nederlandse Participatie Maatschappij, terwijl een consortium van banken o.l.v. Maduro & Curiels bank n.v. zorgdraagt voor het vreemd vermogen.

DOOR EEG

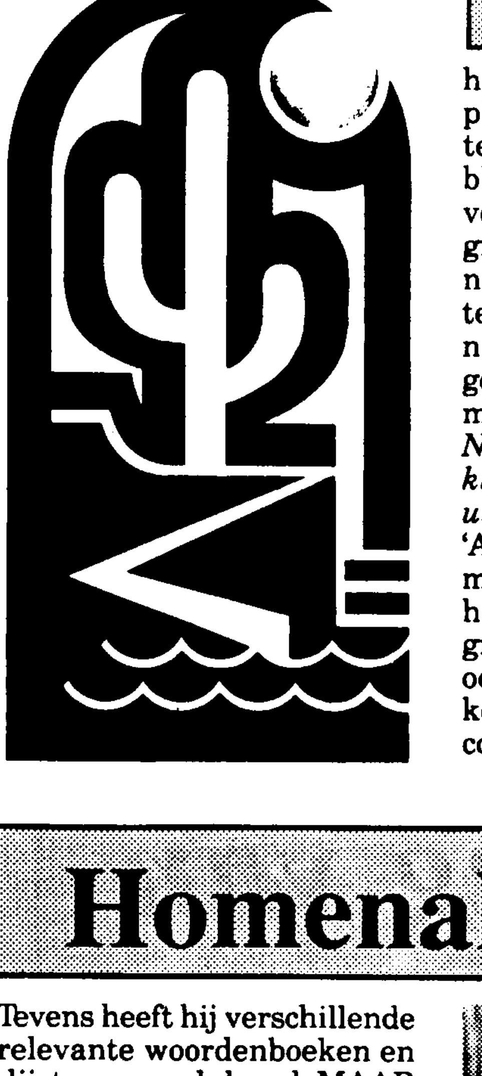
Hoe is George Curiel zelf verzeild geraakt in dit project? 'Als medewerker van het Departement van Ontwikkelingssamenwerking heb ik alle gelegenheid gehad om kennis te maken met de toeristensector. Vooral als nationale ordonnateur van de EEG, want dit was het eerste fonds dat, in het jaar 1976, besloot om te investeren in het toerisme in de Nederlandse Antillen.

Uit het vierde fonds van de EEG werden voor het eerst in de geschiedenis van de Europese gemeenschap fondsen beschikbaar gesteld voor een marktonderzoek m.b.t. het toerisme op Bonaire. Hieruit resulteerde een promotie-campagne door een Amerikaans advertentiebureau, gefinancierd door de EEG en gericht op met name het duiktoerisme.

Dus een Europese organisatie, gebruikte Europese fondsen om Amerikanen ertoe te bewegen Bonaire te bezoeken. Iets unieks.... Later volgden er nog EEG-investeringen in diverse Antilliaanse luchthavens, voor de hotelvakschool van Aruba en voor een hotelvakschool op Curaçao, een project dat nog steeds kant en klaar in de la ligt'.

Zijn kennis op het gebied van toerisme, de techniek van het opstellen van projecten en zijn talloze contacten, maakten het voor George Curiel die van huis uit econoom en bedrijfskundige is, uiteraard een stuk gemakkelijker bij de voorbereiding van het Kadushi Cliffs project. Maar dit neemt niet weg dat hij als 'trekker' van het project bij Westpunt, niet schroomt deskundigen aan te trekken, voor de realisatie van de wens van hem en enkele vrienden, nu 'founding members' van Kadushi Cliffs om een modern en comfortabel vakantie-oord te realiseren in de prachtige omgeving van Westpunt.

Wanneer vanmiddag de Nederlandse minister voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken, drs. Jan de Koning, bij zijn laatste bezoek aan Curaçao in die hoedanigheid officieel het startsein geeft voor Kadushi Cliffs Resort, gaat een lang gekoesterde wens van Curiel in vervulling. En ook voor de bewoners van Westpunt betekent dit een mijnpaal, niet alleen door de werkplaatsen die in de naaste omgeving worden geschapen, maar ook als begin van een verdere toeristische ontwikkeling van Banda Abao, waar momenteel heel wat projecten in de maak zijn.

Vervolg van pag. 3

Reginal Willems

hij fijn zand en dunner plakplastic. Daarmee begon hij te experimenteren. En het bleek dat je met fijn zand veel meer kon doen dan met grof zand. Hagemeyer is tot nu toe aan het experimenteren. Daarom zijn deze technieken zo heel apart. Hij gebruikt ze en nu wij. Niemand anders.'

Naar welke techniek of welk kunstwerk gaat uw voorkeur uit?

'Als ik iets de eerste keer maak is het boeiend, alles: het ontwerpen, zandstralen, graveren, alles. Ik wil het ook alleen doen, zo'n eerste keer. Soms gebruik ik een combinatie van technieken, dat is leuk, soms alleen zandstralen, dat is ook leuk. Elk stuk is anders, geen enkel is gelijk aan een ander. Als ik nu elke dag het zelfde moest maken, maar ik maak elke dag iets anders, ik ontwerp elke dag. Ik heb geen voorkeur.'

Net begonnen met zijn nieuwe winkel zit Reginal Willems al weer vol nieuwe plannen. Hij is nu aan het uitdenken hoe hij het beste de toeristen kan bereiken, want naar zijn winkel komen ze nog niet. Dat ligt buiten hun route. Hij ziet het al helemaal voor zich: 'Het is nog een verrassing. Je zult het binnenkort wel zien.

NEL CASIMIRI

Vervolg van pag. 5

Homenahe Raul Römer

opzichten niet voldoende wetenschappelijk uitgewerkt vinden. Het kon ook moeilijk anders, gezien de praktische moeilijkheden, waarmee Joubert zich geconfronteerd ziet: Onze taal is nog niet voldoende ontwikkeld. Er moeten nog veel woorden worden gestandaardiseerd. Het gevolg is, dat Joubert woorden en woordvormen moet kiezen volgens het kriterium: datgene wat een Papiamentuspreker ooit zal kiezen. Dit geldt uiteraard voor die gevallen, waar er in het Papiaments nog geen woord bestaat voor een bepaald begrip. Bovendien maakt de auteur zelf uit, of een bepaald woord Papiaments is of niet. Weliswaar laat hij zich hierbij steeds adviseren door papiamentisten als Antoine Maduro, May Henriquez en Pedro Maduro.

Tevens heeft hij verschillende relevante woordenboeken en -lijsten geraadpleegd. MAAR HIJ HEEFT NIET OP GESTRUCTUREERDE WIJZE NAGEGAAN, WAT DE SPRAAKMAKENDE GEMEENTE, HET VOLK, ALS NORMAAL TAALGEBRUIK HANTEERT. Zijn motief is, dat het werk dan pas over honderd jaar klaar zou zijn. Ik heb alle begrip voor dit standpunt; het woordenboek is iets zeer urgents. In de huidige situatie is dit het meest haalbare voor de auteur. Maar (nogmaals met alle waardering voor het werk) voor mij blijft dit woordenboek een voorlopig iets. een overgangswerk, totdat er gelegenheid is om een idealere te maken.

FOUTEN

Antoine Maduro: 'Papia un,

— ANTOINE MADURO —

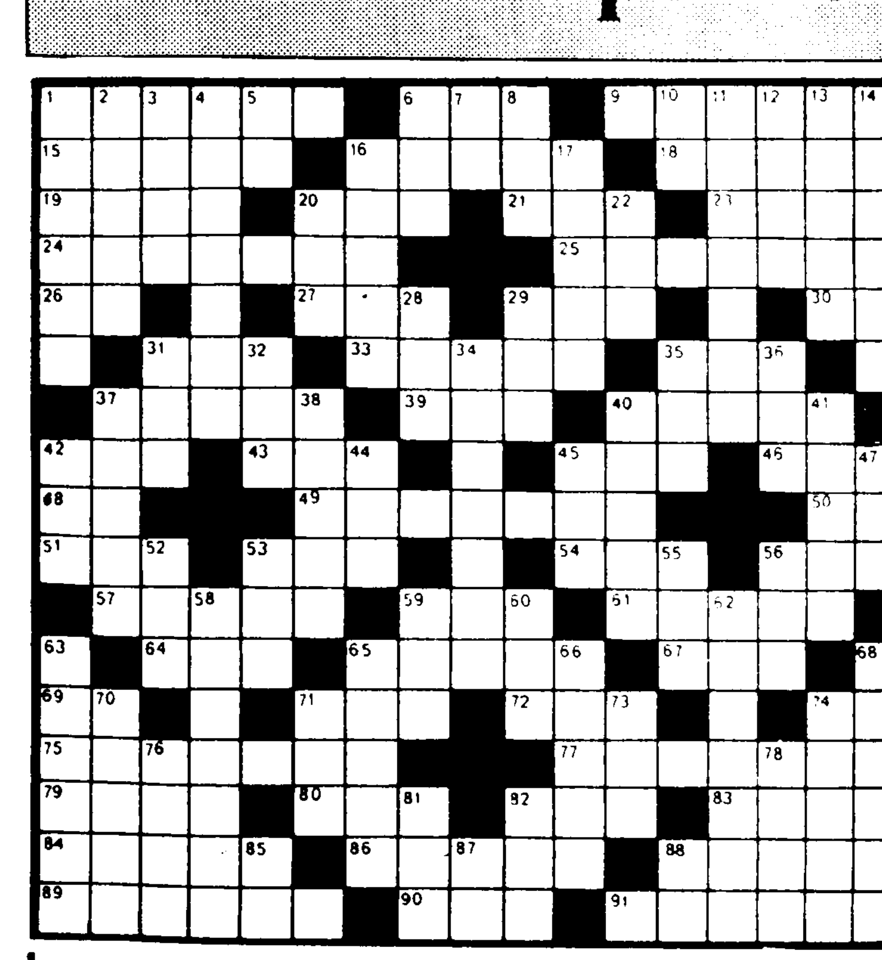
papia otro'

In dit artikel behandelt Maduro fouten die hij gedurende de afgelopen drie jaar in kranten en tijdschriften is tegengekomen. Hiermee wil hij een bijdrage leveren tot de verbetering van ons taalgebruik in het Papiaments. Deze droevige lijst is erg lang! Het is een schande, zo slecht als onze moedertaal gebruikt wordt! Het wordt tijd dat vooral verslaggevers zichzelf de plicht opleggen het Papiaments op een aanvaardbaar en verantwoord niveau te leren gebruiken. En als zij deze discipline niet kunnen opbrengen, moet de overheid dit doen. Ik ben het volledig met Maduro eens, waar hij zijn opstel eindigt met de verzuchting: 'Ontluister onze moedertaal niet!'

JULES MARCHENA

Ontluister onze moedertaal niet!

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Eindbedrag; 6. Zoogdier; 9. Vrucht; 15. Halfedelgesteente; 16. Daar; 18. Glazen veranda; 19. Koppel; 20. Nogal; 21. Getal; 23. Inwendig orgaan: 24. Kapitaaldeelname; 25. Bepaalde deur; 26. Bijwoord; 27. Speelgoed; 29. Gezet; 30. Lidwoord; 31. Steen; 33. Kameelachtige schapen; 35. Nauw; 37. Gelaatskleur; 39. Muziekterm; 40. Spelleiding; 42. Deel van het gezicht; 43. Hals; 45. Wasgelegenheid; 46. Abonnee; 48. Lidwoord; 49. Machtiging; 50. Bazige vrouw; 51. Kunstwerk; 53. Soort bloes; 54. Oproer; 56. Omheining; 57. Gebruiksvoorwerp voor babies; 59. Pudding; 61. Insekt; 64. Artikel; 65. Oliehoudend gewas; 67. Vrucht; 69. In orde; 71. Laagte; 72. Maag van een koe; 74. Familielid; 75. Vloerzeil; 77. Tegen de wind in zeilen; 79. Bloedvat; 80. Pad; 82. Soort baardje; 83. Deel van een huis; 84. Tijdelijk ten gebruike geven; 86. Noodzakelijk; 88. Grote geest; 89. Oogvocht; 90. Waterkering; 91. Keren.

VERTIKAAL: 1. Edelgesteente; 2. Ondoorschijnend; 3. Bederfwerende verfstof; 4. Vrucht; 5. Bijwoord; 6. Fris; 7. Ontkennend voorvoegsel; 8. Plaats in Gelderland; 10. Rund; 11. Bijeenbrenging van verschillende stoffen; 12. Zangstuk; 13. Roofvogel; 14. Sarren; 16. Dronkemansgepraat; 17. Beweegbare waterkering; 20. Spinneweb; 22. Vuur; 28. Geen moed hebbend; 29. Kledingstuk; 31. Wig; 32. Rivier in Oostenrijk; 34. Door middel van; 35. Plechtige gelofte; 36. Schreeuw; 37. Deel van een muziekinstrument; 38. Zeuren; 40. Houten klepper; 41. Vrucht van een loofboom; 42. Lofdicht; 44. Geldbergplaats; 45. Drinkgelegenheid; 47. Deel van een huis; 52. Graafwerktuig; 53. Lidwoord; 55. Liberaal; 56. Soort bloes; 58. Ondervinden; 59. Huid; 60. Vis; 62. Lang gelegen hebbend; 63. Soort metaal; 65. Met elkaar; 66. Flauw-grappig; 68. Te pakken krijgen; 70. Omlijsting; 71. Por; 73. Vat; 74. Rode kleurstof; 76. Meisjesnaam; 78. Kant; 81. Opperwezen; 82. Puntbaardje; 85. Neon; 87. Bovenbeen; 88. Persoonlijk voornaamwoord.

Uit het grote aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Raoul Strous
Kwartje 100B
Curaçao

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Nassaustraat 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 2. Idool; 6. Echten; 9. Oedeem; 12. Thee; 13. Sluis; 14. Anno; 15. Sollen; 17. Landijs; 19. Rijp; 21. Vat; 22. We; 23. Kadi; 24. Item; 26. E.K.; 28. Alba; 30. Elite; 31. Arno; 33. En; 34. No; 35. An; 36. Re; 37. Vesta; 39. Ora; 41. Tenor; 42. Mitella; 45. Schoon; 48. Ulevel; 51. Hak; 52. Brein; 55. Vet; 56. Alm; 57. Brander; 58. Ram; 60. Roem; 62. Agaat; 63. Zege; 64. Tonica; 65. Tronen; 66. Korre.

VERTIKAAL: 1. Schotel; 2. Insnijden; 3. Opus; 4. Loslaten; 5. Benijden; 6. Ets; 7. Hel; 8. Tel; 10. Dan; 10a. End; 11. Mos; 16. Era; 18. Ate; 20. Piloot; 21. Vitaal; 22. Walvis; 23. Kant; 25. Mare; 27. Korrel; 29. Beschamen; 32. Renoveren; 38. Amo; 40. Redenaar; 41. Tal; 43. Inbraak; 44. Lunette; 46. Chloor; 47. O.K.; 49. E.v.; 50. Etages; 53. Rag; 54. Ida; 56. Art.; 59. Men; 61. Mi; 63. Zo.